

เอกสารสำหรับผู้ที่จะไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

สำนักงาน ล.ท.

378.34076

ค 122 อ

ខេត្តសារ
សំអាត
ស្តីពីការបង្កើតសាសនា ឯកសារប្រភេទ

សំណុំរៀបរៀង ក.ប.

សំណុំរៀបរៀង ក្រុមប្រឹក្សា

เอกสาร

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก

จันทบุรี

สำหรับผู้ที่จะไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

~~หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา~~

คณะกรรมธิการฯ ราชบัณฑิตยสถาน, สำนักพิมพ์

สำนักงาน ก.พ.

สำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง หนังสือพิมพ์

จาก หนังสือพิมพ์

19 ส.ค. 12

หอสมุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร

กรุงเทพฯ

๒๕๐๒

หนังสือพิมพ์รายวัน

ฉบับที่ ๑๒๓๔

เลขที่ ๐๒

378.34076

เลขหมู่ ๐ 122 ๐

เลขทะเบียน น ๓๐ บ ๖๐๘๒๒

คำนำ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือสำหรับ
ท่านที่กำลังจะไปศึกษาต่างประเทศ ได้รวบรวมสาระและ
คำบรรยายในการอบรมผู้ที่ไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ
ลงพิมพ์ไว้ในฉบับโดยละเอียด หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์
บ้างไม่มากนักน้อยที่จะนำติดตัวไปต่างประเทศ เพื่อพลิก
อ่านดูในยามที่ท่านลืมเลือนสิ่งที่ได้รับฟังไปแล้วจาก
การอบรม.

สมุด

บันทึกข้อความ
เรื่อง
ขอ
ให้
ใช้
เงิน
ค่า
เช่า
ที่ดิน
สำหรับ
ปลูก
ไม้
เศรษฐกิจ
ใน
พื้นที่
ป่า
อนุรักษ์
ของ
กรม
ป่า
ไม้
จังหวัด
เชียงใหม่
โดย
มี
มติ
ของ
คณะกรรมการ
ป่า
ไม้
จังหวัด
เชียงใหม่
เมื่อวันที่
๑๕
กุมภาพันธ์
๒๕๕๑
เรื่อง
ขอ
ให้
ใช้
เงิน
ค่า
เช่า
ที่ดิน
สำหรับ
ปลูก
ไม้
เศรษฐกิจ
ใน
พื้นที่
ป่า
อนุรักษ์
ของ
กรม
ป่า
ไม้
จังหวัด
เชียงใหม่
โดย
มี
มติ
ของ
คณะกรรมการ
ป่า
ไม้
จังหวัด
เชียงใหม่
เมื่อวันที่
๑๕
กุมภาพันธ์
๒๕๕๑

เลขที่

เลขที่

เลขที่ ๓๔๒๗/๕

การที่ท่านไปในต่างประเทศนั้น ทุก ๆ ท่านไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก ท่านมิได้ไปแต่ตัวและชื่อของท่านเท่านั้น แต่ท่านได้พาเอาชื่อของคนไทย และชาติไทยติดตัวท่านไปด้วย ท่านไปทำอะไรที่ไหน ดีหรือไม่ดีอย่างไร ก็ย่อมเป็นการกระทำของคนไทย ตัวของท่านที่ไปอยู่ในต่างประเทศนั้น ไม่ช้าก็กลับ แต่ความดีความชั่วที่ท่านทำไว้ในต่างประเทศนั้น จะต้องอยู่ณ ตำบลนั้น และอยู่ในความทรงจำของชาวต่างประเทศว่า คนไทยเป็นผู้ทำ ข้าพเจ้าจึงขอให้ท่านทั้งหลายได้โปรดตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ไว้ทุกเวลา โปรดอย่าทำการใด ๆ ให้เป็นที่ผิดหวังของผู้ที่เลือกท่านไป และเป็นที่ยังผิดหวังของเพื่อนร่วมชาติ ขอให้ท่านปฏิบัติตนในต่างประเทศอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อช่วยกันรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงและวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทยต่อไป

จากโอวาทของ หลวงพัฒนพากย์พทยาภท

ในพิธีเปิดการอบรมผู้ที่จะไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

ณ สำนักงาน ก.พ. พระนคร เมื่อ ๓๑ มีนาคม ๒๕๑๒

สารบัญ

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนไทยในต่างประเทศกับ ก.พ. ๑
โดย ประวิณ ณ นคร
๒. ความสัมพันธ์ของพุทธศาสนากับโลกปัจจุบัน ๓๕
โดย ม.จ. หญิงพูนพิศมัย ดิศกุล
The relevance of Buddhism in the Modern World ๕๑
By H.S.H. Princess Poon Pismai Diskul
๓. วัฒนธรรมทั่วไป ๕๕
โดย แปลก สนิธิรักษ์
๔. ระบบการศึกษาในประเทศไทย ๘๑
โดย ดร. ก่อ สวัสดิพานิชย์
๕. Principles and technics of Thai music ๙๐
By Prof. Udhis Narkswasdi
๖. อำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๑๐๖
โดย ประเสริฐ บัททะสुकนธ์
๗. หนังสือเดินทางและการเดินทาง ๑๒๗
โดย คณิต ศรีเจริญ

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนไทย ในต่างประเทศ กับ ก.พ.

โดย.....

ประวิณ ฅ นคร

ที่มาของความสัมพันธ์

ก.พ. ซึ่งมีชื่อเต็มว่า “คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน” นั้น กล่าวโดยทั่วไป เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือที่เรียกกันทางวิชาการว่าเป็นองค์การกลางบริหารงานบุคคล หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของ ก.พ. ในการบริหารงานบุคคล ได้แก่การสรรหากันที่มีความรู้ความสามารถมารับราชการ แล่งที่ ก.พ. สรรหากันมารับราชการนั้นมีทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยที่แหล่งเพาะคนในประเทศ คือมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาต่างๆ เรายังมีไม่เพียงพอ หรือไม่มีการศึกษาวิชาที่ต้องการ หรือมีแต่ไม่ถึงระดับที่ต้องการ จึงต้องส่งคนไปศึกษาในต่างประเทศด้วย โดยให้ทุนรัฐบาลไปศึกษาบ้าง ให้ข้าราชการลาไปศึกษาโดยจ่ายเงินเดือนให้ในระหว่างนั้นบ้าง ซึ่ง ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ดูแลจัดการศึกษาของนักเรียนฝ่ายพลเรือนในต่างประเทศเหล่านั้นตามมาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๕๗ ในการนี้ ก.พ. ได้ตั้งสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนขึ้นในประเทศต่างๆ หลายประเทศโดยมีข้าราชการจากสำนักงาน ก.พ. ไปประจำอยู่ ทำหน้าที่ดูแลจัดการศึกษาของนักเรียนไทยในประเทศนั้นๆ เช่น ในสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อินเดีย ออสเตรเลีย ฟิลิปปีนส์ ญี่ปุ่น เป็นต้น หัวหน้าสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนเหล่านั้นมีชื่ออยู่ ๒ อย่าง คือถ้าเป็นสำนักงานใหญ่ๆ เช่น อังกฤษ เยอรมัน ออสเตรเลีย ฟิลิปปีนส์ ญี่ปุ่น เรียกว่า “ที่ปรึกษาการศึกษาประจำสถานเอกอัครราชทูต” ถ้าเป็นสำนักงานเล็กๆ เช่น ฝรั่งเศส อินเดีย เรียกว่า “ผู้ดูแล

นักเรียน” ประเทศใดไม่มีสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนของ ก.พ. ก็ฝากให้สถานทูตหรือสถานกงสุลเป็นผู้ดูแลนักเรียนแทน ก.พ. ส่วนที่กรุงเทพฯ ก็มีคณะกรรมการ ก.พ. และ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับนักเรียนในต่างประเทศ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและมีเลขาธิการ ก.พ. เป็นผู้ส่งการไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนเหล่านั้น โดยมีกองนักเรียนต่างประเทศ และแผนกค่าใช้จ่ายนักเรียนต่างประเทศ กองคลัง ในสำนักงาน ก.พ. เป็นเจ้าหน้าที่

โดยที่ ก.พ. มีเจ้าหน้าที่พร้อมที่จะดูแลจัดการศึกษานักเรียนทุนรัฐบาล และข้าราชการลาศึกษาในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น ผู้ปกครองนักเรียนทุนส่วนตัวจึงนิยมฝากบุตรหลานของตนให้อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ด้วย โดยเหตุนี้ ก.พ. จึงมีภาระหน้าที่ในการดูแลนักเรียนไทยในต่างประเทศอย่างกว้างขวาง

เครื่องผูกพัน

พันธะระหว่างนักเรียนไทยในต่างประเทศกับ ก.พ. เกิดขึ้นตามข้อบังคับ ระเบียบ และสัญญา ซึ่งต่างฝ่ายจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบ และสัญญานั้น ข้อบังคับ ระเบียบ และสัญญา ดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ข้อบังคับและระเบียบ ข้อบังคับและระเบียบที่ควรทราบไว้มีดังนี้

๑.๑. ข้อบังคับของ ก.พ. ว่าด้วยวัตถุประสงค์การศึกษาของนักเรียนฝ่ายพลเรือน ที่ส่งไปศึกษาในต่างประเทศ ตามที่สำนักงาน ก.พ. ได้พิมพ์แจกแก่นักเรียนทุกคนแล้ว มีสาระสำคัญที่ควรจะต้องจำเป็นพิเศษคือ นักเรียนจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้ดูแลนักเรียน ต้องขยันหมั่นเพียรในการศึกษา ต้องศึกษาตามแนวการศึกษาที่กำหนดไว้ การเปลี่ยนแปลงแนวการศึกษาจะต้องได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ก่อน การย้ายสถานศึกษาก็ต้องขออนุมัติจากสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนก่อน การสมรสระหว่างศึกษาก็ต้องได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ก่อนเช่นกัน นักเรียนจะต้องส่งรายงานการศึกษาให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนด้วย

๑.๒ ระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน (ดูเอกสารหมายเลข ๑ ท้ายเรื่องนี้)

๑.๓ ระเบียบการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศของข้าราชการพลเรือน
ระเบียบการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศของข้าราชการพลเรือน มีมติคณะ
รัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้บางประการ เช่น

ก. อายุ ข้าราชการที่จะลาไปศึกษาต่างประเทศได้ จะต้องมียุไม่เกิน ๓๕ ปี
สำหรับไปศึกษาชั้นปริญญาตรี ไม่เกิน ๔๐ ปี สำหรับไปศึกษาชั้น post graduate
ถ้าอายุเกินกว่านี้จะลาไปศึกษาได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว

ข. วันรับราชการ ข้าราชการที่จะลาไปศึกษาต่างประเทศได้ จะต้องมียุ
ราชการไม่น้อยกว่า ๑ ปี

ค. โควตา คณะรัฐมนตรีได้กำหนดโควตาไว้สำหรับแต่ละกระทรวงที่จะ
อนุญาตให้ข้าราชการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศได้ในขณะใดขณะหนึ่ง เป็น
จำนวนจำกัด ข้าราชการจะลาไปศึกษาได้ก็ต่อเมื่ออยู่ในวงโควตาที่กำหนดไว้
สำหรับกระทรวงนั้นๆ เว้นแต่ผู้ได้รับทุนรัฐบาลต่างประเทศ องค์การหรือมูลนิธิ
ต่างประเทศได้รับยกเว้นไม่ต้องอยู่ในโควตา แต่ถ้าไม่ได้รับทุนต่อจะลาศึกษาต่อด้วย
ทุนส่วนตัวก็ต้องอยู่ในโควตาอีก จึงจะลาต่อได้ มิฉะนั้นก็ต้องเดินทางกลับ

ง. โครงการศึกษา ต้องมีกำหนดไว้แน่นอนว่าจะไปศึกษาวิชาใด ในชั้นใด
เพื่อกลับมารับราชการในตำแหน่งใด และต้องศึกษาตามนั้น

จ. ผู้อนุญาตให้ลาไปศึกษา ในเบื้องต้นรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้พิจารณา
อนุญาตให้ลา และต้องเสนอให้ ก.พ. พิจารณาอนุมัติอีกชั้นหนึ่ง ซึ่ง ก.พ. จะต้อง
พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีวางไว้ และจะต้องพิจารณาถึงโครงการ
ศึกษาว่าเหมาะสมที่จะนำมาใช้สำหรับตำแหน่งที่กำหนดให้กลับมาทำนั้นหรือไม่ด้วย

ฉ. การลาศึกษาต่อ จะต้องยื่นเรื่องราวขอลาต่อไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน
หรือสถานทูตหรือสถานกงสุล แล้วแต่กรณีล่วงหน้าก่อนกำหนดครบกำหนดวันลาไม่
น้อยกว่า ๔ เดือน เพื่อสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนหรือสถานทูตหรือสถานกงสุลจะได้
รายงานให้ ก.พ. พิจารณาอนุมัติได้ทันทั่วทั้ง

ช. การกลับมารับราชการ ข้าราชการลาศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศทุกคนจะต้องทำสัญญาผูกมัดว่าจะกลับมารับราชการอีกไม่น้อยกว่า ๒ เท่าของเวลาที่ลาไปศึกษา ถ้าไม่รับราชการตามนั้นก็ต้องใช้คืนเงินเดือนที่รับไประหว่างศึกษา และถ้าทางราชการเรียกกลับแล้วไม่กลับ อาจถูกลงโทษทางวินัยอีกโศกหนึ่งด้วย

อนึ่งข้าราชการลาศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ควรจะได้ทราบข้อควรปฏิบัติอื่น ๆ อีกบางประการตามเอกสารหมายเลข ๒ ท้ายเรื่องนี้ด้วย

๒. สัญญา นักเรียนในความดูแลของ ก.พ. ทุกคนจะมีสัญญาทำไว้กับสำนักงาน ก.พ. ดังนี้

ก. สัญญานักเรียนทุนรัฐบาล นักเรียนทุนรัฐบาลได้ทำสัญญาไว้กับสำนักงาน ก.พ. ว่าจะปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของ ก.พ. ว่าด้วยการจัดการศึกษาของนักเรียนในต่างประเทศ จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ดูแลนักเรียน และจะต้องกลับมารับราชการในส่วนราชการที่กำหนดไม่น้อยกว่า ๒ เท่าของจำนวนปีที่รับทุนไปศึกษา ถ้าไม่รับราชการตามสัญญาจะต้องใช้คืนทุนและเสียค่าปรับอีกเท่าตัว

ข. สัญญานักเรียนทุนส่วนตัว นักเรียนทุนส่วนตัวทุกคนทำสัญญากับสำนักงาน ก.พ. ว่าจะปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของ ก.พ. ว่าด้วยการจัดการศึกษาของนักเรียนในต่างประเทศ จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ดูแลนักเรียน และจะต้องใช้คืนเงินที่สำนักงาน ก.พ. ทดรองจ่ายให้

ค. สัญญาผู้ปกครอง ผู้ปกครองนักเรียนทุนส่วนตัวทำสัญญาไว้กับสำนักงาน ก.พ. ว่าจะยอมให้นักเรียนอยู่ในความดูแลของ ก.พ. จะส่งเงินค่าใช้จ่ายให้ครบถ้วน และจะชดใช้เงินที่สำนักงาน ก.พ. ทดรองจ่ายให้นักเรียน

ง. สัญญาผู้ค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันได้ทำสัญญาไว้กับสำนักงาน ก.พ. ว่าถ้าสำนักงาน ก.พ. เรียกเงินจากนักเรียนหรือผู้ปกครองไม่ได้ ผู้ค้ำประกันจะชดใช้แทน

ความผูกพันและการปฏิบัติต่อกัน

นักเรียนไทยในต่างประเทศกับ ก.พ. มีความผูกพันต่อกัน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น ๒ ฐานะ คือในฐานะผู้ปกครองกับผู้อยู่ในปกครอง และในฐานะผู้บริการกับผู้รับบริการ

ความผูกพันในฐานะผู้ปกครองกับผู้อยู่ในปกครองนั้น ก.พ. ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองแทนผู้ปกครองในประเทศไทย และแทนรัฐบาลตามระเบียบ ข้อบังคับ และสัญญาที่ทำไว้ต่อกัน

ในฐานะผู้ปกครอง และผู้อยู่ในปกครองย่อมจะมีสิทธิและหน้าที่ในการนี้ต่อกันตามสมควร กล่าวคือ

ในฐานะผู้ "ปก" คือผู้คุ้มกัน ก.พ. ย่อมจะมีหน้าที่ดูแลทุกข์สุข และช่วยเหลือตามควรแก่กรณี นับตั้งแต่รับส่ง จัดที่พัก จัดสถานศึกษาดูแลทุกข์สุขจนกระทั่งส่งนักเรียนกลับ ส่วนนักเรียนก็ย่อมมีสิทธิได้รับการดูแลช่วยเหลือเช่นกัน แต่ทั้งนี้จะต้องรายงานตัวต่อผู้ดูแลนักเรียนเมื่อไปถึงประเทศนั้น โดยอาจไปรายงานตัวเองที่สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือส่งไปรายงานตัวโดยทางไปรษณีย์ไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน และต่อไปก็ต้องรายงานความเป็นอยู่ให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนทราบ เมื่อมีอะไรเปลี่ยนแปลง หรือไม่ปกติหรือต้องการความช่วยเหลือ มิฉะนั้นสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนอาจไม่ทราบและไม่อาจให้ความช่วยเหลือได้

ในฐานะผู้ "ครอง" คือผู้เป็นเจ้าของ ก.พ. ย่อมจะมีสิทธิว่ากล่าวตักเตือน ห้ามปรามตามควรแก่กรณี ส่วนนักเรียนก็มีหน้าที่ต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ถ้าไม่เชื่อฟังหรือไม่ปฏิบัติตาม ก.พ. อาจใช้สิทธิตามสัญญาส่งตัวนักเรียนกลับประเทศไทยได้ อนึ่งนักเรียนจะต้องส่งรายงานผลการศึกษาให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนทราบตาม ระยะเวลาอันสมควรด้วย

ในฐานะผู้บริการและผู้รับบริการ ย่อมจะมีสิทธิและหน้าที่ต่อกันบางประการ กล่าวคือ การบริการช่วยเหลือต่าง ๆ นั้น ทำให้เกิดภาระต้องใช้จ่ายเงิน สำหรับนักเรียนทุนรัฐบาลและข้าราชการลาศึกษา ก.พ. ตั้งงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการนี้ให้ แต่สำหรับนักเรียนทุนส่วนตัว รัฐบาลไม่มีเงินพอที่จะจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายให้เพียงพอ จึงต้องขอให้ผู้ปกครองช่วยค่าบริการบ้างบางส่วน ซึ่งในฐานะผู้รับบริการย่อมจะมีหน้าที่ต้องช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายตามสมควร

นอกจากความผูกพันในฐานะต่าง ๆ ตามระเบียบข้อบังคับ และสัญญา
ดังกล่าวข้างต้นแล้ว นักเรียนควรจะนึกถึง Moral obligation บ้างตามสมควร เช่น
นักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง แม้จะไม่มีสัญญาผูกมัดที่จะต้องกลับมาทำงานรับใช้ประเทศ
ชาติ แต่การรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และกลับมาทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ
ตามความรู้ความชำนาญที่ได้รับการศึกษามานั้นเท่าที่จะทำได้

The Noble Eightfold Path consists of : (มรรค 8)

1. **Right Understanding** - the development and application of one's intellectual capabilities for the sake of understanding and resolving the problems of selfishness and suffering.
2. **Right Thought** - thoughts free from lust, thoughts free from illwill and thoughts free from cruelty.
3. **Right Speech** - to abstain from harsh language, lying and vain talk.
4. **Right Action** - to abstain from killing, stealing, intoxicating drink and sexual misconduct. (For monks complete celibacy is expected, laymen are advised to abstain from adultery or other inappropriate sexual behavior.)
5. **Right Livelihood** - the avoidance of any occupation which leads to harm or undesirable conduct such as dealing in intoxicating drinks, slavery or murder weapons.
6. **Right Effort** - the exertion of one's will and self-discipline to develop wholesome mental states and overcome unwholesome states.
7. **Right Mindfulness** - This is probably the most important and profound aspect of Buddhist mental development and includes a variety of different meditation practices and psychological techniques. Such practices and techniques are varied according to one's individual spiritual needs and personality structure and include developing awareness of unconscious motives and impulses.
8. **Right Concentration** - the training of the mind to remain concentrated on a single object and not wander from thought to thought.

ระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าใช้จ่ายสำหรับ นักเรียนไทยในต่างประเทศ

๑. งบประมาณค่าใช้จ่ายประจำ

๑.๑ งบประมาณค่าใช้จ่ายรายปีสำหรับนักเรียนทุกรัฐบาล ก.พ.

กำหนดไว้เป็นรายประเทศดังนี้

๑.๑.๑. สหรัฐอเมริกา

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด
ค่าเล่าเรียน	ตามที่จ่ายจริง
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ ๑๗๕.—	ปีละ ๒,๑๐๐.— ดอลลาร์สหรัฐ
ดอลลาร์สหรัฐ	
ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา	๑๕๐.—
ค่าที่พัก	๑๐.—
ค่าพักผ่อนฤดูร้อน	๕๐.—
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	๑๔๒.—

หมายเหตุ สำหรับค่าเล่าเรียนที่ใช้จ่ายตามที่จ่ายจริงนั้น มีข้อจำกัดว่าเมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายในรายการอื่นๆ แล้วจะต้องไม่เกินปีละ ๔,๒๐๐.— ดอลลาร์สหรัฐ หากนักเรียนทุนรัฐบาลผู้ใดประสงค์จะเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่เสียค่าเล่าเรียนสูงจนรวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ แล้วเกินกว่างบประมาณปีละ ๔,๒๐๐.— ดอลลาร์สหรัฐ นักเรียนผู้นั้นจะต้องจ่ายส่วนที่เกินเองจากเงินส่วนตัว

เงินค่าใช้จ่ายประจำเดือนที่จ่ายให้นักเรียนทุนรัฐบาลเดือนละ ๑๗๕.— ดอลลาร์สหรัฐนั้น ได้ประมาณเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ค่าอาหาร	๖๕.—	ดอลลาร์สหรัฐ
ค่าที่พัก	๕๐.—	„
ค่าใช้จ่ายส่วนตัว	๖๐.—	„
	<u>๑๗๕.—</u>	„

การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายประจำเดือนให้นักเรียนทุนรัฐบาลแยกจ่ายแล้วแต่กรณี^๕
ดังนี้

กรณี ๑ หากนักเรียนรับไปจ่าย ค่าอาหาร ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายส่วนตัว^๔เองทั้งหมด ก็จะได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำเดือนเต็มจำนวน ๑๗๕.— ดอลลาร์สหรัฐ

กรณี ๒ ถ้าหากสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน^๔ เป็นผู้จ่ายค่าอาหาร และค่าที่พักให้สถานศึกษาหรือหอพักโดยตรง จะเป็นดังนี้

เงินที่นักเรียนได้รับ เพื่อจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว ๖๐.— ดอลลาร์สหรัฐ

เงินที่สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน^๔ จ่ายให้สถานศึกษาหรือหอพัก

ค่าอาหาร	๖๕.—	ดอลลาร์สหรัฐ
ค่าที่พัก	๕๐.—	„
	<u>รวม ๑๑๕.—</u>	ดอลลาร์สหรัฐ

กรณี ๓ ถ้าหากสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน^๔ เป็นผู้จ่ายเฉพาะค่าอาหารให้สถานศึกษาหรือหอพักโดยตรง จะเป็นดังนี้

เงินที่นักเรียนได้รับ

ค่าที่พัก	๕๐.—	ดอลลาร์สหรัฐ
ค่าใช้จ่ายส่วนตัว	๖๐.—	„
	<u>รวม ๑๑๐.—</u>	ดอลลาร์สหรัฐ

เงินที่สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ฯ จ่ายให้สถานศึกษาหรือหอพัก

ค่าอาหาร

๖๕.— คอลลาร์สหรัฐ

กรณี ๔ ถ้าหากสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ฯ จ่ายเฉพาะค่าที่พักให้สถานศึกษา หรือหอพักโดยตรงจะเป็นดังนี้

เงินที่นักเรียนได้รับ

ค่าอาหาร

๖๕.— คอลลาร์สหรัฐ

ค่าใช้สอยส่วนตัว

๖๐.— ..

รวม ๑๒๕.— คอลลาร์สหรัฐ

เงินที่สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ฯ จ่ายให้สถานศึกษาหรือหอพัก

ค่าที่พัก

๕๐.— คอลลาร์สหรัฐ

๑.๑.๒ ประเทศอังกฤษ

๑.๑.๒.๑ นักเรียนประเภท Junior ซึ่งศึกษาวิชาในชั้นสามัญ

รายการจ่าย

วงเงินที่กำหนด

ค่าเล่าเรียน

ตามที่จ่ายจริง

ค่าที่พักและค่าอาหาร

..

ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา

ปีละ ๕๐—๐—๐ ปอนด์

ค่าที่พักผ่อนระหว่างโรงเรียนปีค

.. ๑๘—๐—๐ ..

ค่าใช้จ่ายประจำเดือน

อายุต่ำกว่า ๑๓ ปี ได้รับเดือนละ ๓ ปอนด์ ..

๓๖—๐—๐ ..

อายุ ๑๓ ถึง ๑๖ ปี ได้รับเดือนละ ๖ ปอนด์ ..

๗๒—๐—๐ ..

๑.๑.๒.๒ นักเรียนประเภท Senior สำเร็จชั้นสามัญศึกษาแล้วทำ
G.C.E. หรือศึกษาใน Technical College

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด
ค่าเล่าเรียน	ตามที่จ่ายจริง
ค่าที่พักและอาหาร	"
ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา ปีละ	๕๐-๐-๐ ปอนด์
ค่าพักผ่อนระหว่างโรงเรียนปีละ	" ๑๘-๐-๐ "
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ ๑๖ ปอนด์	" ๑๘๒-๐-๐ "

๑.๑.๑.๒.๓ นักเรียนประเภท Supper Senior

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด
ค่าเล่าเรียน	ตามที่จ่ายจริง
ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา ปีละ	๕๐-๐-๐ ปอนด์
ค่าพักผ่อนระหว่างโรงเรียนปีละ	" ๑๘-๐-๐ "
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน	

ผู้ศึกษาในมหาวิทยาลัย Oxford, Cambridge, London และโรงเรียน
กฎหมาย

ได้รับเดือนละ ๖๐-๐-๐ ปอนด์	ปีละ ๗๒๐-๐-๐ ปอนด์
ผู้ศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ หรือวิชาชีพ	
ได้รับเดือนละ ๕๔-๐-๐ ปอนด์	ปีละ ๖๔๘-๐-๐ ปอนด์

หมายเหตุ สำหรับค่าเล่าเรียนและค่าที่พักและอาหารที่ให้อย่างตามความจริงนั้น
มีข้อจำกัดว่าเมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายในรายการอื่น ๆ แล้ว ต้องไม่เกินกว่างบประมาณที่
กำหนดไว้ดังนี้

ชั้นสามัญศึกษาและทำ G.C.E.	ปีละ ๗๘๐-๐-๐ ปอนด์
ชั้นมหาวิทยาลัย	

มหาวิทยาลัย Oxford, Cambridge	ปีละ	๑,๐๒๐-๐-๐	ปอนด์
มหาวิทยาลัย London	„	๘๘๐-๐-๐	„
มหาวิทยาลัยอื่นๆ	„	๘๑๐-๐-๐	„
โรงเรียนกฎหมาย และวิชาชีพ (Training and Studying)	ปีละ	๘๖๐-๐-๐	„

หากนักเรียนทุนรัฐบาลรายได้ใช้จ่ายเกินกว่างบประมาณที่กำหนดตั้งกล่าว
นักเรียนผู้นั้นจะต้องจ่ายส่วนที่เกินเองจากเงินส่วนตัว

๑.๑.๓ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

๑.๑.๓.๑ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนสอนภาษา Goethe ใน
ระยะ ๖ เดือนแรก นับตั้งแต่วันเดินทางถึง

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด
ค่าเล่าเรียน ๓ เทอม ๆ ละ ๑,๓๕๐ มาร์ค	๔,๐๕๐.— มาร์ค
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ๖ เดือน ๆ ละ ๒๐๐ มาร์ค	๑,๒๐๐.— „
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	๑๑๕.— „
	รวม ๕,๓๖๕.— „

๑.๑.๓.๒ นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนตำรวจ, ชั้นเตรียมมหาวิทยาลัย
และมหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด
ค่าเล่าเรียน ๒ เทอม ๆ ละ ๖๐๐.— มาร์ค ปีละ	๑,๒๐๐.— มาร์ค
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ ๕๐๐.— มาร์ค	„ ๖,๐๐๐.— „
ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา	„ ๕๐๐.— „
ค่าที่พักผ่อนระหว่างโรงเรียนปี	„ ๒๐๐.— „
	รวมปีละ ๗,๙๐๐.— มาร์ค

๑.๑.๓.๓. นักเรียนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาโท และ
ปริญญาเอก

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด		
ค่าเล่าเรียน	ปีละ	๑,๒๐๐.—	มาร์ค
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ ๕๕๐.— มาร์ค	„	๖,๖๐๐.—	„
ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา	„	๕๐๐.—	„
ค่าพักผ่อนระหว่างโรงเรียนปิดภาค	„	๒๐๐.—	„
	รวมปีละ	<u>๘,๕๐๐.—</u>	มาร์ค

๑.๑.๓.๔ นักเรียนที่กำลังฝึกงานและนักเรียนตำรวจในระยะฝึกงาน

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด		
ค่าเล่าเรียน	ไม่ต้องจ่าย		
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ ๕๑๕.— มาร์ค	ปีละ	๖,๑๘๐.—	มาร์ค
ค่าพักผ่อนระหว่างโรงเรียนปิดภาค	„	๒๐๐.—	„
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	„	๒๒๐.—	„
	รวมปีละ	<u>๖,๖๐๐.—</u>	มาร์ค

หมายเหตุ หากนักเรียนทุนรัฐบาลรายได้ใช้จ่ายเกินกว่างบประมาณที่กำหนด
ดังกล่าว นักเรียนผู้นั้นจะต้องจ่ายส่วนที่เกินเองจากเงินส่วนตัว

๑.๑.๔ ประเทศฝรั่งเศส

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด
ค่าเล่าเรียน	ตามที่จ่ายจริง
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ ๘๖๐ แฟรังก์ฝรั่งเศสปีละ	๑๐,๓๒๐.- แฟรังก์ฝรั่งเศส
ค่านั่งสือและอุปกรณ์การศึกษา	" ๗๕๐.- "
ค่าที่พักผ่อนระหว่างโรงเรียนปิด	" ๒๕๐.- "

หมายเหตุ สำหรับค่าเล่าเรียนที่ใช้จ่ายตามที่จ่ายจริงนั้น มีข้อจำกัดว่า เมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายในรายการอื่น ๆ แล้วจะต้องไม่เกินปีละ ๑๓,๐๐๐/- แฟรังก์ฝรั่งเศส นักเรียนทุนรัฐบาลผู้ใดประสงค์จะศึกษาในสถานศึกษาที่เสียค่าเล่าเรียนสูง จนวนรวมค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แล้วเกินกว่างบประมาณดังกล่าว นักเรียนผู้นั้นจะต้องจ่ายส่วนที่เกินเองจากเงินส่วนตัว.

๑.๑.๕ ประเทศออสเตรเลีย

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด
ค่าเล่าเรียน	ตามที่จ่ายจริง

ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ ๑๑๐ ดอลลาร์ออสเตรเลีย

ปีละ ๑,๓๒๐.— ดอลลาร์ออสเตรเลีย

ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา ,, ๗๐.— ,,

ค่าที่พัก ,, ๑๐.— ,,

ค่าพักผ่อนระหว่างโรงเรียนปีภาค ,, ๓๐.— ,,

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ,, ๒๔.— ,,

หมายเหตุ สำหรับค่าเล่าเรียนที่ใช้จ่ายตามที่จ่ายจริงนั้น มีข้อจำกัดว่า เมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายในรายการอื่นๆแล้วจะต้องไม่เกินปีละ ๒,๐๐๐.— ดอลลาร์ออสเตรเลีย หากนักเรียนทุนรัฐบาลผู้ใดประสงค์จะเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่เสียค่าเล่าเรียนสูงจนรวมค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แล้วเกินกว่างบประมาณปีละ ๒,๐๐๐.— ดอลลาร์ออสเตรเลีย นักเรียนผู้นั้นจะต้องจ่ายส่วนที่เกินเองจากเงินส่วนตัว

๑.๑.๖ ประเทศญี่ปุ่น

๑.๑.๖.๑ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ๑ ซึ่งเรียน ณ โรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่น

รายการจ่าย

วงเงินที่กำหนด

ค่าเล่าเรียน (รวมค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา) ปีละ ๑๒๐,๐๐๐.— เยน

ค่าใช้จ่ายประจำเดือนๆละ ๔๒,๐๐๐ เยน ,, ๕๐๔,๐๐๐.— ,,

ค่าที่พักและค่าใช้จ่ายระหว่างโรงเรียนหยุด ,, ๓๐,๐๐๐.— ,,

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ,, ๒๐,๐๐๐.— ,,

๑.๑.๖.๒ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด
ค่าเล่าเรียน	ตามที่จ่ายจริง
ค่าใช้จ่ายประจำเดือนๆ ละ ๔๒,๐๐๐.—เยน	ปีละ ๕๐๔,๐๐๐.— เยน
ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา	„ ๓๐,๐๐๐.— „
ค่าที่พักและค่าใช้จ่ายระหว่างโรงเรียนปีตภาค	„ ๓๐,๐๐๐.— „
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	„ ๒๐,๐๐๐.— „

หมายเหตุ นักเรียนทุนรัฐบาลที่ศึกษาในโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายปีละ ๖๘๒,๖๔๐.— เยน สำหรับนักเรียนทุนรัฐบาลที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย ค่าเล่าเรียนที่ใช้จ่ายตามที่จ่ายจริงนั้นมีข้อจำกัดว่า เมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายในรายการอื่น ๆ แล้วจะต้องไม่เกินปีละ ๘๕๔,๐๐๐.— เยน หากนักเรียนทุนรัฐบาลผู้ใดประสงค์จะเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่เสียค่าเล่าเรียนสูงจนรวมค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แล้วเกินกว่างบประมาณปีละ ๘๕๔,๐๐๐.— เยน นักเรียนผู้นั้นจะต้องจ่ายส่วนที่เกินเองจากเงินส่วนตัว

๑.๑.๓ ประเทศฟิลิปปินส์

๑.๑.๗.๑ นักเรียนที่ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยในกรุงมะนิลา ชั้น
ปริญญาตรี

รายการจ่าย	วงเงินที่กำหนด
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ๆ ละ	๗๕.— คอลลาร์สหรัฐ
	ปีละ ๙๐๐.— คอลลาร์สหรัฐ
ค่าเล่าเรียน	ปีละ ๑๕๐.— ถึง ๓๖๐.— „
ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา	ปีละ ๘๐.— ถึง ๒๐๐.— „
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	„ ๕๖.— ถึง ๑๑๖.— „

๑.๑.๗.๒ นักเรียนที่ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ชั้น

ปริญญาโท

รายการจ่าย

วงเงินที่กำหนด

ค่าใช้จ่ายประจำเดือน

เดือนละ ๗๕.— คอลลาร์สหรัฐ ปีละ ๙๐๐.— คอลลาร์สหรัฐ

ค่าเล่าเรียน ,, ๒๐๐.—ถึง ๒๕๐.— ,,

ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา ,, ๑๕๐.—ถึง ๒๐๐.— ,,

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ,, ๑๒๖.— ,,

๑.๑.๗.๓ นักเรียนที่ศึกษา ณ มหาวิทยาลัย นอกกรุงเทพมหานคร ชั้น

ปริญญาตรี

รายการจ่าย

วงเงินที่กำหนด

ค่าใช้จ่ายประจำเดือน

เดือนละ ๖๐.— คอลลาร์สหรัฐ ปีละ ๗๒๐.— คอลลาร์สหรัฐ

ค่าเล่าเรียน ,, ๑๒๐.—ถึง ๒๕๐.— ,,

ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา ,, ๖๐.—ถึง ๒๐๐.— ,,

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ,, ๗๖.—ถึง ๑๐๖.— ,,

๑.๑.๗.๔ นักเรียนที่ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยนอกกรุงเทพมหานคร ชั้น

ปริญญาโท

รายการจ่าย

วงเงินที่กำหนด

ค่าใช้จ่ายประจำเดือน

เดือนละ ๖๐.— คอลลาร์สหรัฐ ปีละ ๗๒๐.— คอลลาร์สหรัฐ

ค่าเล่าเรียน ,, ๑๓๐.—ถึง ๑๘๐.— ,,

ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา ,, ๑๐๐.—ถึง ๑๕๐.— ,,

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ,, ๑๒๖.— ,,

หมายเหตุ นักเรียนทุนรัฐบาลจะต้องใช้จ่ายภายในวงเงินงบประมาณที่กำหนดตามสถานศึกษาตั้ง

นักเรียนที่ศึกษาในกรุงมะนิลา

ชั้นปริญญาตรี ปีละ ๑,๒๕๐.— คอลลาร์สหรัฐ ถึง ๑๖๐๐.— คอลลาร์สหรัฐ
ชั้นปริญญาโท ปีละ ๑,๔๐๐.— คอลลาร์สหรัฐ ถึง ๑,๕๐๐.— ..

นักเรียนที่ศึกษานอกกรุงมะนิลา

ชั้นปริญญาตรี ปีละ ๑,๐๐๐.— คอลลาร์สหรัฐ ถึง ๑,๓๐๐.— คอลลาร์สหรัฐ
ชั้นปริญญาโท ปีละ ๑,๑๐๐.— .. ๑,๒๐๐.— ..

หากนักเรียนทุนรัฐบาลรายได้ใช้จ่ายเกินกว่างบประมาณที่กำหนดดังกล่าว นักเรียน
ผู้นั้นจะต้องจ่ายส่วนที่เกินเองจากเงินส่วนตัว

๑.๑.๘ ประเทศอินเดีย

๑.๑.๘.๑ นักเรียนซึ่งศึกษาอยู่ Kodaikanal School, Kodaikanal
ค่าใช้จ่ายประจำเดือน เดือนละ ๑๐๐.— รูปี รวม ๑๐ เดือน ๑,๐๐๐.— รูปี
ค่าเล่าเรียน อุปกรณ์การศึกษา ค่าราเรียน
เดือนละ ๖๓๗.๕๐ รูปี รวม ๑๐ เดือน ๖,๓๗๕.— รูปี
ค่าหอพักและอาหาร เดือนละ ๒๒๕.— รูปี รวม ๑๐ เดือน ๒,๒๕๐.— รูปี
ค่าใช้จ่ายในการพักกับครอบครัวชาวอินเดีย
ในระหว่างหยุดเทอม ๒ เดือน ๗๐๐.— รูปี
ค่าพาหนะเดินทางในระหว่างหยุดเทอม ๑๐๐.— รูปี
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ๕๕.— รูปี

๑.๑.๘.๒ นักเรียนที่ศึกษา ณ เมือง Delhi, Bombay, Calcutta,
Madras, Chandigarh, Baroda, Agra.

ค่าใช้จ่ายประจำเดือน เดือนละ ๑๔๐.— รูปี	ปีละ ๑,๘๐๐.— รูปี
ค่าเล่าเรียน	ปีละ ๑,๐๐๐.— รูปี
ค่าหอพักและอาหาร	ปีละ ๑,๘๐๐.— รูปี
ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา	ปีละ ๖๕๐.— รูปี
ค่าที่พักและค่าใช้จ่ายระหว่างโรงเรียนหยุด	ปีละ ๔๐๐.— รูปี

แม้จะรวมเงินค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แล้วเกินกว่าเงินงบประมาณรวมทั้งปี ที่กำหนดไว้ใน
หมายเหตุของข้อ ๑.๑ ก็ตาม

๑.๓ งบประมาณค่าใช้จ่ายรายปี สำหรับนักเรียนทุนส่วนตัว

ก.พ. กำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายรายปีสำหรับนักเรียนทุนส่วนตัว มีรายการจ่าย
เช่นเดียวกับนักเรียนทุนรัฐบาล และเพิ่มเงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการดูแลนักเรียนชั้นนอก
รายการหนึ่ง และเมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แล้วจะมีงบประมาณขั้นต่ำเป็นรายปีดังนี้

ประเทศ	เงินชดเชยค่าใช้จ่าย ในการดูแลนักเรียน ปีละ	งบประมาณขั้นต่ำ ปีละ
สหรัฐอเมริกา	๔๘.- ดอลลาร์สหรัฐ	๒,๕๐๐.- ดอลลาร์สหรัฐ
อังกฤษ	๑๘.๐.๐ ปอนด์	๑๘๐.๐.๐ ปอนด์
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	๑๕๘.- มาร์ค	๖,๖๐๐.- มาร์ค
ฝรั่งเศส	๒๑๖.- แฟรังก์ฝรั่งเศส	๘,๐๐๐.- แฟรังก์ฝรั่งเศส
ออสเตรีย	๓๖.- ดอลลาร์ออสเตรีย	๑,๕๐๐.- ดอลลาร์ออสเตรีย
ญี่ปุ่น	๘,๖๔๐.- เยน	๖๘๒,๖๔๐.- เยน
ฟิลิปปินส์	๒๔.- ดอลลาร์สหรัฐ	๑,๐๐๐.- ดอลลาร์สหรัฐ
อินเดีย	๑๒๐.- รูปี	๕,๕๒๐.- รูปี

หมายเหตุ งบประมาณรายจ่ายขั้นต่ำที่กำหนดให้ผู้ปกครองส่งไว้ หากนักเรียน
รายใดใช้จ่ายน้อยกว่าที่จัดส่ง ก็เป็นเงินเหลือของนักเรียนผู้นั้นซึ่งสำนักงาน ก.พ. จะ
เก็บไว้สมทบเป็นค่าใช้จ่ายของนักเรียนผู้นั้นในปีต่อไป และสำนักงาน ก.พ. จะขอให้
ส่งเงินสำหรับปีต่อไปน้อยลงตามจำนวนที่เหลือ หากนักเรียนใช้จ่ายพิเศษเกินกว่าที่
กำหนดก็จะได้ขอให้ผู้ปกครองส่งเงินเพิ่มเติมให้เพียงพอ เมื่อนักเรียนกลับประเทศไทย
หากปรากฏว่ามีเงินเหลือเท่าใด จะคืนให้แก่ผู้ปกครองหรือมอบให้นักเรียนตามคำสั่งของ
ผู้ปกครอง ทั้งนี้จะได้นำบัญชีค่าใช้จ่ายของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกกระยะ ๖ เดือน

ถ้าผู้ปกครองเห็นว่าควรให้นักเรียนใช้จ่ายน้อยกว่างบประมาณที่ขอให้จัดส่งก็อาจติดต่อกับสำนักงาน ก.พ. ขอเปลี่ยนแปลงรายการจ่ายอื่น ๆ ทั้งนี้ เว้นแต่รายการค่าเล่าเรียนและเงินชดเชยค่าใช้จ่ายในการดูแลนักเรียน ซึ่งไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ หรือถ้าจะให้ให้นักเรียนใช้จ่ายมากกว่านี้ก็อาจติดต่อกับสำนักงาน ก.พ. ขอส่งเงินพิเศษเพิ่มเติมได้ตามสมควร

๒ ค่าใช้จ่าย

๒.๑ ค่าใช้จ่ายพิเศษสำหรับนักเรียนทุนรัฐบาลและทุนเล่าเรียนหลวง ก.พ. กำหนดให้จ่ายค่าใช้จ่ายพิเศษนอกเหนือจากงบประมาณในข้อ ๑ ดังนี้

๒.๑.๑ ค่าโดยสารเครื่องบินไปและกลับ ชั้นสองตามที่สำนักงาน ก.พ. จะขอตัวให้ ทั้งนี้ สำหรับนักเรียนที่จะเดินทางไปและกลับจากสหรัฐอเมริกา ต้องเดินทางผ่านทางแปซิฟิก สำหรับนักเรียนที่ศึกษาในยุโรป จะต้องเดินทางไปและกลับตามเส้นทางตรงไปยุโรป หากเดินทางนอกเส้นทางดังกล่าว ซึ่งจะต้องเสียค่าโดยสารเพิ่มขึ้นแล้ว นักเรียนทุนรัฐบาลและทุนเล่าเรียนหลวงจะต้องออกเงินส่วนที่เกินเองจากเงินส่วนตัว

๒.๑.๒ เงินติดตัวพาไป จ่ายในประเทศไทยก่อนออกเดินทาง โดยจ่ายเป็นเช็คเดินทางดังนี้

นักเรียนที่จะเดินทางไปศึกษาในทวีปเอเชีย

๑๐.— ดอลลาร์สหรัฐ

„ สหรัฐอเมริกา

๓๐.— „

„ ทวีปยุโรป

๑๐.— ปอนด์

๒.๑.๓ ค่าเครื่องแต่งตัว

หลักเกณฑ์การจ่าย	ประเทศในเขตหนาว	ประเทศในเขตร้อน
กรณีที่ ๑ นักเรียนที่มีอายุครบ ๒๐ ปี บริบูรณ์แล้วนับตั้งแต่วันเดินทางจากประเทศไทย หรือวันที่ได้รับทุนในกรณีที่อยู่ในต่างประเทศแล้วแต่กรณี		

จ่ายครั้งแรก

๓๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ
หรือ ๑๑๐ ปอนด์

๑๕๐.— ดอลลาร์สหรัฐ
หรือ ๕๕ ปอนด์

หลักเกณฑ์การจ่าย ประเทศในเขตหนาว ประเทศในเขตร้อน

เมื่อครบ ๓ ปี นับจากวัน
จ่ายค่าเครื่องแต่งกายครั้งแรก
หรือครั้งต่อไป และ
จะต้องศึกษาต่ออีกไม่น้อย
กว่า ๑๒ เดือน

จะจ่ายให้อีก

\$ ๑๐๐ หรือ £ ๓๖-๑๓-๔ \$ ๕๐ หรือ £ ๑๘-๖-๘

กรณีที่ ๒ นักเรียนที่อายุไม่ครบ ๒๐ ปี
บริบูรณ์ นับแต่วันเดินทาง
จากประเทศไทยหรือวันที่ได้
รับทุนในกรณีที่อยู่ต่างประเทศแล้ว

- จ่ายครั้งแรก

\$ ๓๐๐ หรือ £ ๑๑๐

\$ ๑๕๐ หรือ £ ๕๕

- เมื่ออยู่ครบ ๒ ปี นับจาก
วันจ่ายค่าเครื่องแต่งกาย
ครั้งแรก และจะต้องศึกษา
ต่ออีกไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน

จ่ายให้อีก

\$ ๒๐๐ หรือ £ ๗๓-๖-๘ \$ ๑๐๐ หรือ £ ๓๖-๑๓-๔

- เมื่ออยู่ครบ ๓ ปี นับจาก
วันจ่ายค่าเครื่องแต่งกาย
ครั้งที่ ๒ หรือครั้งต่อไป
และจะต้องศึกษาต่ออีกไม่
น้อยกว่า ๑๒ เดือน

จ่ายให้อีก

\$ ๑๐๐ หรือ £ ๓๖-๑๓-๔ \$ ๕๐ หรือ £ ๑๘-๖-๘

- หลังจากรับค่าเครื่อง
แต่งกายครั้งที่ ๒ แล้วอีก
๒ ปีต่อมาที่ยังมีอายุไม่ถึง
๒๐ ปีบริบูรณ์ และจะต้อง
ศึกษาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน

จ่ายให้อีก

\$ ๒๐๐ หรือ £ ๗๓-๖-๘ \$ ๑๐๐ หรือ £ ๓๖-๑๓-๔

๒.๑.๔ ค่าพิมพ์วิทยานิพนธ์ ตามที่จ่ายจริง

๒.๑.๕ ค่ารักษาพยาบาล ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด คือ กรณีที่เจ็บป่วยต้องเข้าโรงพยาบาล ตามที่จ่ายจริง คือ ค่าห้อง ค่ายา ค่าตรวจ ค่าเลือด ค่าบริการทางแพทย์ แต่ไม่รวมถึงค่าพยาบาลพิเศษ สำหรับการเจ็บป่วยเล็กน้อยจ่ายให้เฉพาะค่าใช้จ่ายดังนี้ คือ

ก. ค่าตรวจรักษาตา เท่าที่จ่ายจริง แต่ค่าตรวจสายตาประกอบแว่นและค่าทำแว่นตา จ่ายให้เพียงครึ่งหนึ่ง

ข. การตรวจรักษาฟัน ถ้าเป็นการถอนฟัน อุดฟัน จ่ายให้ตามที่จ่ายจริง แต่ถ้าเป็นการเลี่ยมฟัน ทำสะพาน ครอบฟัน ใส่ฟันเทียม จ่ายให้ครึ่งหนึ่ง ค่าทำความสะอาดฟันไม่จ่าย

ค. หากเป็นประเทศที่มีการให้ประกันสุขภาพ จ่ายค่าเบี้ยประกันให้เต็มตามจำนวนที่จ่ายจริง และในกรณีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลส่วนที่บริษัทประกันยกเว้นไม่จ่ายให้ ถ้าเข้าหลักเกณฑ์ในวรรคแรกก็จ่ายทดแทนให้ตามจำนวนที่จ่ายจริง

๒.๑.๖ ค่าใช้จ่ายในการฝึกงานและดูงาน ให้เดือนละ ๒๕๐.— ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับในสหรัฐอเมริกา และ ๒๑๐ ดอลลาร์สหรัฐหรือ ๕ ๗๕ สำหรับในยุโรปและเอเชีย (ทั้งนี้ไม่รวมค่าเดินทางไปต่างเมืองซึ่งเบิกได้ต่างหาก) แต่ถ้าหากการฝึกงานนั้นมีรายได้ตอบแทนเท่ากับหรือมากกว่าค่าใช้จ่ายที่ทางการให้ ไม่มีสิทธิได้รับค่าฝึกงาน ดูงาน จากทางราชการอีก ถ้ามีรายได้น้อยกว่า ก็จ่ายสมทบให้ครบตามที่จะต้องได้รับจากทางราชการ

๒.๑.๗ ค่าสมัครเป็นสมาชิกของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตามข้อบังคับของสถาบันเพื่อสิทธิในการสอบไล่ตามหลักสูตรการศึกษาของสถาบันนั้น นักเรียนมีสิทธิได้รับเท่าที่จ่ายจริง ส่วนค่าบำรุงได้รับเท่าที่จ่ายจริง ภายในวงเงินงบประมาณตามที่กำหนดไว้ในหมายเหตุข้อ ๑.๑

๒.๑.๘ เงินติดตัวจากกลับ จ่ายให้ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๒.๑.๘.๑ นักเรียนที่เดินทางกลับประเทศไทยจากทวีปอเมริกา, ยุโรปและ
ออสเตรเลีย ได้รับเงินติดตัว ๓๐ ดอลลาร์สหรัฐ

๒.๑.๘.๒ นักเรียนที่เดินทางกลับประเทศไทยจากประเทศในทวีปเอเชียได้
รับเงินติดตัว ๑๐ ดอลลาร์สหรัฐ

๒.๑.๘.๓ นักเรียนที่ได้รับ อนุมัติให้ย้ายสำนักศึกษาจากทวีปหนึ่ง ไปยัง
อีกทวีปหนึ่งระหว่างทวีป อเมริกา, ยุโรป ออสเตรเลีย และ เอเชีย ถ้าระยะเวลาที่
ศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี และจะต้องศึกษาต่ออีกไม่น้อยกว่า ๑ ปี ได้รับเงินติด
ตัวในการย้ายทวีป ๑๐ ดอลลาร์สหรัฐ

๒.๑.๘.๔ นักเรียนทุนรัฐบาลและทุนเล่าเรียนหลวงที่ได้รับอนุมัติให้ทำงาน
หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ถ้าได้รับอนุมัติให้ทำงานระหว่างเดินทางกลับประเทศไทย
ไม่มีสิทธิได้รับเงินติดตัวระหว่างเดินทางกลับ แต่ถ้าได้รับอนุมัติให้ทำงานในประเทศ
ที่ศึกษาอยู่ก่อนที่จะออกเดินทางกลับประเทศไทย ก็มีสิทธิได้รับเงินติดตัว ระหว่าง
เดินทางกลับตามข้อ ๒.๑.๘.๑ หรือ ๒.๑.๘.๒

๒.๑.๙ ค่าระวางขนส่งสิ่งของ

ระยะเวลาศึกษา ค่าระวางขนส่งสิ่งของ
(ดอลลาร์สหรัฐ)

กรณีที่ ๑ นักเรียนที่เดินทางกลับประเทศไทยจาก

ก. ทวีปอเมริกา ยุโรป และ	ไม่เกิน ๒ ปี	๑๐๐.-
ออสเตรเลีย	เกิน ๒ ปีถึง ๕ ปี	๑๕๐.-
	เกินกว่า ๕ ปี	๒๐๐.-

ข. ทวีปเอเชีย

๑๐๐.-

กรณีที่ ๒ สำหรับนักเรียนที่ได้รับ

ศึกษามาแล้วไม่น้อย

อนุมัติให้ย้ายสำนักศึกษาจาก

กว่า ๑ ปี และต้อง

ทวีปหนึ่งไปยังอีกหนึ่ง

ศึกษาคืออีกไม่น้อยกว่า ๑ ปี ๑๕.-

ระหว่างทวีปอเมริกา, ยุโรป

ออสเตรเลีย และเอเชีย

๒.๒ ค่าใช้จ่ายพิเศษสำหรับนักเรียนทุนส่วนตัว

อนุโลมจ่ายเช่นเดียวกับนักเรียนทุนรัฐบาล แต่ทั้งนี้ผู้ปกครองจะตกลงกับ ก.พ. ใช้จ่ายเป็นอย่างอื่นก็ได้

๓ วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่าย

๓.๑ วิธีการเบิกเงินค่าใช้จ่าย

๓.๑.๑ วิธีปฏิบัติเมื่อนักเรียนไปถึง

ก่อนนักเรียนออกเดินทางไป สำนักงาน ก.พ. จะมอบแบบฟอร์มใบรายงานตัวให้ไปด้วย เมื่อนักเรียนเดินทางไปถึง สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในประเทศที่จะไปศึกษา ให้ยื่นแบบฟอร์มใบรายงานตัวที่กรอกเรียบร้อยแล้วให้เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในชั้นทางสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน จะได้ชี้แจงระเบียบและวิธีปฏิบัติต่างๆให้นักเรียนทราบ พร้อมกับจ่ายเงินค่าใช้จ่ายประจำเดือน (Monthly Allowance) และเงินค่าเครื่องแต่งตัวให้ตามที่แจ้งไว้ในระเบียบการจ่ายเงิน

ส่วนนักเรียนที่มีได้เดินทางไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน แต่ได้เดินทางไปยังสถานศึกษาโดยตรงนั้น เมื่อเดินทางไปถึงแล้ว ให้รีบส่งแบบฟอร์มใบรายงานตัวที่กรอกเรียบร้อยแล้ว ไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนโดยทางไปรษณีย์ทันที เมื่อทางสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนได้รับหนังสือและเอกสารดังกล่าวแล้ว ก็จะได้จัดส่งเงินค่าใช้จ่ายประจำเดือน และค่าเครื่องแต่งตัวไปให้นักเรียนยังที่พักโดยทางไปรษณีย์ หากนักเรียนไม่จัดส่งใบรายงานตัวดังกล่าวนี้ไปให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนก็ไม่อาจทราบได้ว่านักเรียนเดินทางไปถึง และพักอยู่ ณ ที่ใด นักเรียนจะไม่ได้รับเงินค่าใช้จ่าย

ในกรณีที่นักเรียนทุนส่วนตัวถือหนังสือสำนักงาน ก.พ. ถึงสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนแจ้งการรับฝากอยู่ในความดูแลของ ก.พ. และคร่าฟต์เงินค่าใช้จ่ายติดตัวไปด้วย เมื่อนักเรียน เดินทางถึงแล้วให้รีบส่งหนังสือพร้อมกับคร่าฟต์เงินค่าใช้จ่ายให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนทันที มิฉะนั้นสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนจะไม่ทราบการรับฝากไว้ใน

ความดูแลและไม่ทราบคำสั่งจ่ายเงินจาก ก.พ. ไม่อาจให้ความช่วยเหลือและจ่ายเงิน
ค่าใช้จ่ายให้ได้

๓.๑.๒ วิธีการขอเบิกเงิน

๓.๑.๒.๑ เงินค่าใช้จ่ายประจำเดือน (Monthly Allowance) นักเรียน
ไม่ต้องทำคำขอ สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนจะจัดส่งให้เองเป็นรายเดือน ซึ่งรายการ^๕
ให้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายดังนี้

ค่าที่พัก

ค่าอาหาร

ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ได้แก่ ค่าสบู่, ค่ายาสีฟัน, ค่าตัดผม ค่าบันเทิง เป็นต้น
ทั้งนี้ นักเรียนอาจได้รับเงิน ค่าใช้จ่ายประจำเดือนทั้งจำนวน ไปจ่ายเป็นค่า
อาหาร ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายส่วนตัวเอง หรือทั้งหมด ถ้าหากสำนักงานผู้ดูแล
นักเรียน ฯ เป็นผู้จ่ายค่าอาหารและค่าที่พักให้ นักเรียนก็จะได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำ
เดือนเพียงค่าใช้จ่ายส่วนตัวเท่านั้น หากสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ฯ จ่ายค่าอาหารให้
อย่างเดียว นักเรียนก็จะได้รับค่าใช้จ่ายประจำเดือนเป็นค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายส่วนตัว
หากสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนจ่ายค่าที่พักให้อย่างเดียว นักเรียนจะได้รับเงินค่าใช้จ่าย
ประจำเดือนเป็นค่าอาหารและค่าใช้จ่ายส่วนตัว แล้วแต่กรณี

๓.๑.๒.๒ ค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียม (TUITION FEE) ได้แก่
ค่าเล่าเรียนปกติและค่าธรรมเนียมที่ทางโรงเรียนเรียกเก็บเป็นค่าธรรมเนียมการสอบ เมื่อ
นักเรียนเข้าศึกษาอยู่ ณ สถานศึกษาใด สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน จะออกหนังสือ
รับรอง (Letter of Credit) ให้แก่สถานศึกษาว่านักเรียนรายนั้นอยู่ในความดูแลของ
ก.พ. หากมีค่าใช้จ่ายใด ๆ สำหรับนักเรียนผู้นี้ให้เรียกเก็บโดยตรงมายังสำนักงานผู้ดูแล
นักเรียน ฉะนั้น หากสถานศึกษาเรียกเก็บเงินที่นักเรียน ก็ขอให้แจ้งทางสถานศึกษาว่า
ให้เรียกเก็บไปทางสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน

๓.๑.๒.๓ ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา (BOOKS and SUPPLIES) หากร้านค้านี้เป็นของสถานศึกษา สถานศึกษาจะเรียกเก็บมายังสำนักงาน ผู้ดูแลนักเรียนเช่นเดียวกับค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียม แต่ถ้าหากเป็นร้านค้าภายนอก เมื่อนักเรียนซื้อแล้วให้ขอใบรับเงินของร้านค้านั้นส่งไปขอเบิกเงิน ได้จากสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน โดยทำหนังสือขอเบิกเงินส่งไป

สำหรับหนังสือและอุปกรณ์การศึกษาที่นักเรียนทุนรัฐบาลและทุนเล่าเรียนหลวงจะซื้อได้นั้น ได้แก่ หนังสือที่โรงเรียนบังคับตามหลักสูตร หรือหนังสือประกอบการค้นคว้าวิชาตามหลักสูตร หากเป็นหนังสือที่ไม่เกี่ยวกับหลักสูตร การศึกษาโดยตรง นักเรียนต้องขออนุมัติสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนก่อน เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงจะซื้อได้

ส่วนอุปกรณ์การศึกษา เช่น เครื่องพิมพ์ดีด รถจักรยาน ๒ ล้อ เครื่องมือประกอบการศึกษาต่าง ๆ จะซื้อได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ฯ

๓.๑.๒.๔ ค่ากีฬาและค่าพักผ่อน (SPORT AND SUMMER ALLOWANCE) เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อเครื่องกีฬา และค่าใช้จ่ายระหว่างโรงเรียนปิด ซึ่งนักเรียนอาจไปเที่ยวเพื่อทัศนศึกษาหาความรู้ สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนจะส่งให้นักเรียนเองโดยไม่ต้องขอเบิก

๓.๑.๒.๕ ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด (MISCELLANEOUS) เป็นค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้ข้างต้น ได้แก่ ค่าประกันสุขภาพ, ค่าสมาชิกสมาคมนักเรียนไทย, ค่าใช้จ่ายในการไปร่วมประชุมสมาคมนักเรียน, ค่าพาหนะ (หมายถึงค่าพาหนะไประหว่างเมือง มิใช่ค่าพาหนะเดินทางจากที่พักไปสถานศึกษาตามปกติประจำวัน ซึ่งรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายประจำเดือน)

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดนี้ ให้นักเรียนทำคำร้องขอเบิกเงิน ไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน แต่หากนักเรียนได้จ่ายค่าใช้จ่ายรายการนี้ไปก่อนแล้ว ก็ให้ส่งใบเสร็จรับเงินไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน พร้อมทั้งคำร้องขอเบิกเงินด้วย

๓.๑.๒.๖ ค่าใช้จ่ายในการฝึกงานและดูงาน สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน จะจ่ายให้นักเรียนเพื่อใช้จ่ายเช่นเดียวกับค่าใช้จ่ายประจำเดือน (Monthly Allowance) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายในรายการนี้ สำหรับนักเรียนทุนรัฐบาลและทุนเล่าเรียนหลวง จะจ่ายให้ตามที่ได้แจ้งไว้ในข้อ ๒.๑.๖

๓.๑.๒.๗ ค่าเครื่องแต่งตัว สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนจะจ่ายให้นักเรียน ทุนรัฐบาลและทุนเล่าเรียนหลวง รับผิดชอบไปใช้จ่ายเอง ทั้งจำนวนตาม หลักเกณฑ์ที่แจ้งไว้ในข้อ ๒.๑.๓

๓.๑.๒.๘ ค่าใช้จ่ายในการไปร่วมประชุม สมาคมนักเรียนไทย ประจำปี นักเรียนทุนรัฐบาลนักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง ประสงค์จะไปร่วมประชุม สมาคมนักเรียนไทยที่ได้จัดขึ้นประจำปีนั้น ต้องขออนุมัติไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ก่อน เมื่อสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ๖ ตรวจสอบแล้วเห็นว่าเงินค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดใน ข้อ ๓.๑.๒.๕ มีเหลือพอจึงจะอนุมัติ แล้วนักเรียนจึงจะเบิกเงินในการไปร่วมประชุมได้ ค่าใช้จ่ายในการนี้ สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ๖ จะหักเงินจากบัญชีของนักเรียน ส่งให้สมาคมนักเรียนไทยโดยตรง ตามที่ สมาคม ได้ส่ง หลักฐาน ไปเรียกเก็บเงินยัง สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ๖

๓.๒ วิธีการจ่ายเงิน

การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายให้นักเรียนทุนรัฐบาลและทุนเล่าเรียนหลวง สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน จะจ่ายเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้เป็นเช็คโดยจัดส่งทางไปรษณีย์จนถึงที่พัก ซึ่งเช็คเหล่านี้จะมีใบรับเงิน (Voucher) แนบไปด้วย เมื่อนักเรียนได้รับเช็คแล้วให้ลงชื่อในใบรับเงินนั้น แล้วรีบส่งคืนใบรับเงินนั้นไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ๖ ทันที เพื่อสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน จะได้นำไปเป็นหลักฐานในการลงบัญชีส่งให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ หากนักเรียนไม่ลงชื่อในใบรับเงิน ส่งคืนให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ๖ ทางสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ๖ อาจไม่ส่งเช็คค่า ใช้จ่ายเดือนต่อไปให้ เพราะเข้าใจว่าเช็คนั้นส่งไม่ถึงนักเรียน ฉะนั้นนักเรียนจึงพึง

ระวางในเรื่องนี้ หากนักเรียนย้ายสถานที่อยู่จากที่เดิม ต้องแจ้งให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ฯ ทราบที่อยู่ใหม่ทันทีทุกครั้ง

การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายให้นักเรียนทุนส่วนตัว สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนก็จะดำเนินการเช่นเดียวกับนักเรียนทุนรัฐบาล และทุนเล่าเรียนหลวง และนักเรียนก็ต้องปฏิบัติในเรื่องลงชื่อในใบรับเงินและรับส่งคืนเช่นเดียวกัน แต่สำหรับนักเรียนทุนส่วนตัวที่ศึกษาในประเทศอินเดีย สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ฯ จะส่งเงินค่าใช้จ่ายให้นักเรียนเป็นเงินสด สำหรับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในกรุงเดลีให้นักเรียน ไปรับเงินที่สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ส่วนนักเรียนที่ศึกษาอยู่นอกกรุงเดลี สำนักงานจะบรรจุเงินใส่ซอง ซึ่งเป็นซอง Insure Cover และส่งให้นักเรียนถึงที่พัก

๔ ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเงินนักเรียนทุนรัฐบาล

๔.๑ นักเรียนทุนรัฐบาลที่ขอกลับมาเยี่ยมบ้านชั่วคราว ต้องออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางเอง และไม่มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายประจำเดือน ในขณะที่อยู่ในประเทศไทย

๔.๒ นักเรียนทุนรัฐบาลคนใดที่เรียนคั่นได้รับทุนอื่น ยังมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามปกติ แต่ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสีย เช่นค่าเล่าเรียนที่มหาวิทยาลัยยกเว้นให้ เป็นต้น

๔.๓ มีข้อบังคับว่า ผู้ที่ได้รับทุนรัฐบาล ไทยแล้วไปสอบรับทุนอื่นอีกไม่ได้ แต่ถ้านักเรียนเรียนคั่นมหาวิทยาลัยให้รางวัลเนื่องจากผลการเรียนก็ได้รับได้ แต่ต้องรายงานให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนทราบ และต้องให้ ก.พ. อนุมัติก่อน

๕ การควบคุมการจ่ายเงิน

๕.๑ สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนได้จัดทำบัญชีค่าใช้จ่ายรายตัวของนักเรียนทุนรัฐบาลและทุนเล่าเรียนหลวง เพื่อควบคุมว่านักเรียนได้ใช้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายตามงบประมาณในหมายเหตุของข้อ ๑.๑ และเพื่อเป็นหลักฐานส่งสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบต่อไปด้วย

๑.๕.๒ สำหรับนักเรียนทุนส่วนตัว สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ก็จะจัดทำ บัญชีค่าใช้จ่ายของนักเรียนแต่ละคนเช่นเดียวกัน โดยจัดทำเป็น ๒ งวด งวดแรกตั้งแต่ มกราคมถึงมิถุนายน งวดหลังตั้งแต่ กรกฎาคมถึง ธันวาคม ซึ่งตามบัญชีจะแสดง รายการรับเงินค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง และรายการจ่ายเงินค่าใช้จ่าย ให้นักเรียน เมื่อ สิ้นงวดแต่ละงวด สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน จะจัดส่งบัญชีพร้อมหนังสือใบสำคัญคู่จ่าย (VOUCHER) ให้สำนักงาน ก.พ. เพื่อตรวจสอบและส่งให้ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

มรรค ๘ นั้น ประกอบด้วย (The Noble Eightfoldpath)

๑. สัมมาทิฐิ (ความเห็นชอบ) การปลูกฝังสติปัญญาให้เจริญขึ้น และการใช้สติปัญญานั้น เพื่อเข้าใจ และแก้ปัญหาเรื่องความเห็นแก่ตัวและความทุกข์
๒. สัมมาสังกัปปะ (ความดำริชอบ) ได้แก่ความดำริหรือความนึกคิดในทางที่ไม่เกี่ยวข้องกับ ความไม่เกี่ยวข้องกับด้วยพยาบาท และไม่เกี่ยวข้องกับด้วยความเบียดเบียนผู้อื่น
๓. สัมมาวาจา (คำพูดชอบ) คือการละเว้นจากคำพูดที่ หยาบ เท็จ และเพื่อเจ้อ
๔. สัมมากัมมันตะ (การงานชอบ) คือละเว้นจากการฆ่า การลักขโมย การดื่มน้ำเมา และ การประพฤตินอกใจในกาม คำว่าการประพฤตินอกใจในกามนี้ สำหรับนักบวชหมายถึงการประพฤตินอกจรรยา โดยตรง ส่วนฆราวาสหมายถึงการงดเว้นจากการเป็นชู้สาว และการประพฤตินอกทางเพศที่ไม่ สมควรอย่างอื่น ๆ
๕. สัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีพชอบ) คือการเว้นจากการอาชีพซึ่งทำให้เกิดผลร้าย หรือ เป็นความประพฤตินอกสมควร (แก่ผู้ปฏิบัติธรรม) เช่น การค้าขายเครื่องมีนเมา การค้าทาส และเครื่องประหาร เป็นต้น
๖. สัมมาวาชามะ (ความพยายามชอบ) คือการใช้กำลังและระเบียบวินัย ควบคุมตนเอง เพื่อสร้างสมกุศลเจตสิก (ความคิดที่ดีงาม) ให้เกิดขึ้น และกำจัดอกุศลเจตสิก (ความคิดที่ชั่ว ร้าย) ให้หมดสิ้นไป
๗. สัมมาสติ (ความระลึกชอบ) ดูเหมือนว่าข้อนี้จะสำคัญที่สุด และเกี่ยวเนื่องความ ลึกซึ้งที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติ ทางจิตของพระพุทธศาสนา โดยมีเนื้อความหมายรวมถึง ข้อปฏิบัติทางจิตนานาประการ ข้อปฏิบัติเหล่านั้น มิใช่ให้เลื่องสำหรับแต่ละคนที่มีความต้องการใน ทางจิตใจต่างกัน และที่มีโครงสร้างแห่งบุคลลิกภาพต่างกัน ตลอดจนถึงการตั้งสติเพื่อให้รู้เท่าทัน เจตนาและแรงกระตุ้นที่แฝงอยู่ในจิตได้สำนึกอีกด้วย
๘. สัมมาสมาธิ (ความตั้งใจมั่นชอบ) ได้แก่การฝึกหัดให้จิตตั้งอยู่กับวัตถุที่เป็นอารมณ์ เป็นเวลานาน ๆ โดยไม่ปล่อยให้ออกแวกหรือฟุ้งซ่าน

ข้อควรปฏิบัติสำหรับข้าราชการ ที่ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ

๑. การปฏิบัติเมื่อแรกไปถึง

๑.๑ ต้องรายงานตัวต่อสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนโดยเร็วที่สุด เมื่อเดินทางไปถึง

ถ้า ประเทศใดไม่มีสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ก็ให้รายงานตัวยังสถานทูต หรือสถานกงสุลที่ดูแลนักเรียน

หาก เมืองที่ไปศึกษา หรือฝึกอบรมนั้นอยู่ห่างไกลจากสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน จะส่งไปรายงานตัวที่สำนักงาน ก.พ. ให้กรอกไว้ไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือสถานทูต หรือสถานกงสุล โดยเร็วที่สุดก็ได้

๑.๒ ต้องแจ้งตำบลที่อยู่ และสถานศึกษาหรือสถานที่ฝึกอบรม ให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือสถานทูต หรือสถานกงสุลที่ดูแลนักเรียนทราบ

๒. การศึกษาหรือฝึกอบรม

๒.๑ ข้าราชการที่ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ต้องศึกษาหรือฝึกอบรมในวิชาตามโครงการที่ทางการอนุมัติไว้

ถ้า จะเปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลา สถานศึกษาหรือฝึกอบรมหรือแนวการศึกษาหรือฝึกอบรมไปจากที่ทางการอนุมัติไว้เดิม ต้องขออนุมัติจากทางการก่อน โดยรายงานเหตุผลและความจำเป็นต่อสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือสถานทูต

หรือสถานกงสุลที่ดูแลนักเรียน เพื่อรายงานขออนุมัติทางการต่อไป เมื่อทางการอนุมัติแล้วจึงจะเปลี่ยนกำหนดระยะเวลา สถานศึกษาหรือฝักอบรม หรือแนวการศึกษาหรือฝักอบรมได้

๒.๒ ข้าราชการที่ไปศึกษาด้วยทุนของรัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การหรือมูลนิธิต่างประเทศที่รัฐบาลต่อรัฐบาลได้ทำความตกลงกัน ต้องศึกษาหรือฝักอบรม ตามโครงการที่กำหนดไว้โดยข้อตกลงระหว่าง เจ้าสังกัดกับเจ้าของทุน

๒.๓ ต้องรายงานการศึกษาหรือการฝักอบรม ให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนหรือสถานทูต หรือสถานกงสุลที่ดูแลนักเรียนทราบเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกภาคการศึกษาหรือทุกระยะ ๖ เดือน แล้วแต่กรณี เพื่อสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือสถานทูตหรือสถานกงสุลจะได้วิเคราะห์ และส่งรายงานนั้นไปให้ ก.พ. พิจารณา และส่งให้เจ้าสังกัดต่อไป

๓. การย้ายที่อยู่หรือสถานที่ฝักอบรม

การย้ายที่อยู่หรือย้ายสถานที่ฝักอบรม ต้องรายงานให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือสถานทูต หรือสถานกงสุลที่ดูแลนักเรียน ทราบทุกครั้งโดยเร็วที่สุด

๔. การขออนุมัติศึกษาหรือฝักอบรมต่อ

ผู้ที่ประสงค์จะขอศึกษาหรือฝักอบรมต่อจากกำหนดที่ได้รับอนุมัติไว้เดิม ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีวางไว้ คือ ต้องยื่นเรื่องราวขออนุมัติศึกษาหรือฝักอบรมต่อไปยังสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือสถานทูต หรือสถานกงสุลที่ดูแลนักเรียน แล้วแต่กรณี ล่วงหน้าก่อนหมดกำหนดวันลาทุกครั้ง ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน โดยชี้แจงเหตุผลและความจำเป็น พร้อมทั้งแนบหลักฐานการรับรองของสถานศึกษาเกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องอยู่ศึกษาเพื่อฝักอบรมต่อไปด้วย เพื่อสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือสถานทูต หรือสถานกงสุลจะได้รายงานขอให้ทางการพิจารณา

อนุมัติ (มิใช่ยื่นเรื่องราวขออยู่ศึกษาหรือฝึกอบรมต่อตรงไปยังกระทรวงเจ้าสังกัดเลย
ที่เดียว)

สำหรับผู้ที่ได้รับทุนรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การหรือมูลนิธิต่างประเทศ
ที่ประสงค์จะขอศึกษาหรือฝึกอบรมต่อด้วยทุนเดิม แต่ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าจะได้รับทุนต่อ
ไปหรือไม่ ก็ให้ยื่นเรื่องราวขออนุมัติลาศึกษาต่อ ล่วงหน้า ๖๐ วัน โดยมีเงื่อนไข
ว่า ถ้าได้รับทุนนั้นให้ศึกษาหรือฝึกอบรมต่อ และทางการพิจารณาเห็นสมควรให้อยู่
ศึกษาหรือฝึกอบรมต่อได้ จึงจะถือว่าทางการอนุมัติให้ศึกษาหรือฝึกอบรมต่อได้

อนึ่ง สำหรับผู้ที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนของรัฐบาล
ต่างประเทศ หรือองค์การ หรือมูลนิธิต่างประเทศ จะอยู่ศึกษาหรือฝึกอบรมต่อไป
อีกด้วยทุนส่วนตัวได้ต่อเมื่อทางการอนุมัติแล้ว

ข้าราชการผู้ใดมิได้ปฏิบัติตามระเบียบการขออยู่ศึกษาหรือฝึกอบรมต่อ
ดังกล่าว และเมื่อวันลาของผู้นั้นได้สิ้นสุดลง ยังมีได้รับอนุมัติให้อยู่ศึกษาหรือฝึกอบรม
ต่อแล้วไม่เดินทางกลับภายในกำหนดวันลาที่ได้รับอนุมัติไว้ ผู้นั้นจะไม่ได้รับเงินเดือน
และอาจถูกพิจารณาทางวินัยตามข้อบังคับของ ก.พ. ว่าด้วยวิธีจัดการศึกษาของนักเรียน
ฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปศึกษาวิชาในต่างประเทศ และตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
พลเรือน

๕. การใช้รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์

การใช้หรือมีรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ไว้ใช้ในขณะศึกษาวิชา ณ ต่าง
ประเทศ ไม่ว่าจะโดยซื้อ หรือเช่า หรือยืม หรือโดยประการใดๆ จะทำได้ก็ต่อ
เมื่อได้รับอนุมัติจาก ก.พ. แล้ว ซึ่ง ก.พ. จะรับพิจารณาเฉพาะการขอใช้หรือมีไว้ใช้
เพื่อการศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้ต้องยื่นคำขอต่อสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือสถานทูต
หรือสถานกงสุลที่ดูแลนักเรียนตามแบบที่ ก.พ. กำหนด

๖ การสมรส

หาก ประสงค์จะทำการสมรสในระหว่างที่กำลังศึกษาหรือฝึกอบรมอยู่ ณ ต่างประเทศ จะต้องแจ้งความประสงค์ผ่านสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ฯลฯ เพื่อรายงาน ขออนุมัติจาก ก.พ. เสียก่อน เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงจะทำการสมรสได้ ถ้า ทำการสมรสโดยไม่ได้รับอนุมัติจาก ก.พ. เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับของ ก.พ.

๗. การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ

ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของ ก.พ. ว่าด้วยวิธีจัดการศึกษาของ นักเรียนฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปศึกษาวิชาในต่างประเทศและระเบียบว่าด้วยการให้ ข้าราชการไปศึกษาฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศทุกประการ

๘. การติดต่อเรื่องต่าง ๆ

การติดต่อเพื่อขออนุมัติ หรือเพื่อความช่วยเหลือจากทางการ หรือเพื่อ แจ้งให้ทางการทราบเกี่ยวกับเรื่องใด ๆ ก็ตาม ให้ติดต่อผ่านสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน หรือสถานทูตหรือสถานกงสุลที่ดูแลนักเรียน เพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

๘. การปฏิบัติเมื่อหมดกำหนดวันลา หรือสำเร็จการศึกษา หรือฝึกอบรม

๘.๑ ต้องรีบเดินทางกลับถึงประเทศไทยโดยด่วน ภายในกำหนด วันลาที่ได้รับอนุมัติไว้ แต่ถ้าหากสำเร็จการศึกษาหรือฝึกอบรมก่อนหมดกำหนด วันลาที่ได้รับอนุมัติไว้ต้องเดินทางกลับทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษาหรือฝึกอบรมแล้ว

๘.๒ เมื่อกลับถึงประเทศไทยแล้ว ต้องไปรายงานตัว ณ กองนักเรียนต่าง ประเทศสำนักงาน ก.พ. โดยด่วน อย่างช้าไม่เกิน ๗ วัน

๘.๓ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ควรนำหนังสือหลักสูตร และ Transcript of Record หรือหลักฐานแสดงว่าสำเร็จการศึกษาหรือปริญญาบัตร หรือประกาศ-

นัยบัตรกลับไปควย เพื่อประกอบการศึกษาคุณวุฒิและความดีความชอบต่อไป
 เพื่อประโยชน์ของท่านเอง ขอให้ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำข้างต้น
 ท่านที่มีปฏิบัติตามคำแนะนำนี้ อาจเป็นการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ ซึ่งอาจถูก
 ลงโทษทางวินัย หรือถูกเรียกตัวกลับประเทศไทย หรืออาจไม่ได้รับการพิจารณา
 คุณวุฒิและความดีความชอบก็ได้

“ศาสนา คือ หลักใจของมนุษย์ ถ้าเราไม่มีหลักใจเมื่อไร เราก็คงไม่ใช่
 มนุษย์เมื่อนั้น โลกในปัจจุบันได้พิสูจน์ให้เราเห็นแน่ชัดแล้วว่า เพราะเราไม่มี
 ศาสนาที่ถูกต้อง เราจึงหาความสุขอย่างแท้จริงกันไม่ได้

เราผู้เป็นมนุษย์ได้เจริญขึ้นมา จากอยู่ป่าเขาถ้ำเฝ้าไฟ ทวยปัญญา
 ของมนุษย์ บัดนี้เราจึงจำเป็นต้องรักษาความเจริญของมนุษย์นั้นไว้ให้จงได้
 ขอความสำเร็จจงเป็นของเรา.”

พูนพิศมัย ดิศกุล

Religion is the spiritual principle of man. Without it man
 ceases to be human. The present world situation has proved beyond
 doubt that it is because of our negligence of religions principles
 that real happiness cannot be found.

We have evolved from the primitive stage when we used to
 be cave-dwellers. This is due to the development of our own
 Wisdom. We must therefore strive to foster that development of
 ours.

May our efforts be crowned with success

Poon Pismai Diskul

การประชุมสุดยอดทางศาสนา

จัดโดย

The Temple of Understanding
Washington, USA

ที่นครกัลกตา ประเทศอินเดีย

๒๒ - ๒๔ ตุลาคม ๒๕๑๑

คำนำ

ระหว่าง ๒๒-๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๐ ที่นครกัลกตา ประเทศอินเดีย ได้มีการประชุมระหว่าง นักการศาสนาคนสำคัญๆ ของศาสนาใหญ่ของโลกประมาณ ๑๐๐ คน รวม ๑๐ ศาสนา คือ พุทธ คริสต์ อิสลาม ฮินดู ยิว ซิกข์ โซโรแอสเทรียน เซน ซิกข์ และบาไฮ นับเป็นการประชุมระดับ สหุทธศาสนาสานา จัดขึ้นด้วยสรีทธาอันสูงส่งขององค์การที่เรียกว่า The Temple of Understanding แปลว่า หอแห่งความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งตั้งสำนักงานอยู่ในกรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา โดยมีนางคิคเคอร์แมน ฮอลิสเตอร์ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งและเป็นประธานองค์การนี้ สถานที่ประชุมครั้งนี้ ใช้อาคาร ๖ ชั้นแห่งวิทยาลัยศิลปและวัฒนธรรมของนายและนางเบอร์ลา โดยเฉพาะนางชาลา เบอร์ลา ได้ทำหน้าที่ประธานกรรมการนานาชาติด้วย

ก่อนการประชุมกว่าสามเดือน ศาสตราจารย์ฟิโนเลย์ ที. ดันน์ เลขาธิการขององค์การ เดินทางมากรุงเทพฯ และเข้าเฝ้าหม่อมเจ้าหญิงพูนพิสมัย ดิสกุล ที่สำนักงานขององค์การพุทธศาสนิก- สัมพันธ์แห่งโลก ทุกเชิญเข้าร่วมประชุมในฐานะผู้แทนชาวพุทธนิกายเถรวาท โดยคำแนะนำของ ศาสตราจารย์คุณปาล ปิยะเสน มาลาตาเซเกวรา ผู้ริเริ่มก่อตั้งองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก รวมทั้งขององค์การโลลามะ และในวันแรกเปิดการประชุมสหุทธศาสนาสานา คือวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๐๐ ภายหลังที่ได้อ่านคำอวยพรจากบุคคลสำคัญของอินเดีย อาทิ ประธานาธิบดีมาเขียร์ปูร์ เนห์รู นายกรัฐมนตรีอินทรา คานธี แล้ว เลขาธิการองค์การ หอแห่งความเข้าใจอันดีต่อกัน ก็เชิญ หม่อมเจ้าหญิงพูนพิสมัย ดิสกุล ทรงกล่าวบทความเรื่อง “ความสัมพันธ์ของพุทธศาสนากับโลก บัจุบัน” (The Relevance of Buddhism in The Modern World) ในท่ามกลาง นักปรัชญา นักปราชญ์ ผู้นำศาสนา รวม ๑๐ ศาสนา เป็นภาษาอังกฤษโดยตลอด

เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ ร.ท. สหโชค ลจิตาภรณ์ แห่งสำนักงาน ก.พ. ได้มาพบข้าพเจ้า ที่องค์การ พสส. แจ้งว่า ในต้นเดือนเมษายนนี้ สำนักงาน ก.พ. มีความประสงค์ขออนำข้าราชการ และนักศึกษาที่จะไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ วันที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๐๒) ที่สอบแข่งขันได้ตามความ ต้องการของส่วนราชการฝ่ายพลเรือน และเข้ารับการอบรมรวมทั้งผู้ที่ไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ อันด้วย มาเยี่ยมชมองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และรับพระโอวาทจากประธานองค์การ กับทั้งขอพระนิพนธ์ของพระองค์ท่านไปตีพิมพ์ในเอกสารการฝึกอบรมผู้ที่ไปศึกษาเช่นเดียวกับที่เคย จัดทำมาแล้วสำหรับวันที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๐๑) ข้าพเจ้าจึงตกลงใจเลือก “ความสัมพันธ์ของ พุทธศาสนากับโลกบัจุบัน” โดยพลัน เพราะการเสนอเกียรติคุณของศาสนาหนึ่ง ท่ามกลางชมรม ของนักการศาสนาคนสำคัญๆ ของศาสนาใหญ่ของโลกอีก ๙ ศาสนา ภายในเวลาจำกัด เพื่อให้ ความเข้าใจอันดีต่อกันนั้น ย่อมไม่เป็นการง่ายที่จะยังให้บังเกิดประโยชน์ผลได้อย่างสมบูรณ์ ฉะนั้น

การแสดงผลสัจจะและหลักธรรม ตลอดจนชี้แจงให้ประจักษ์แนวความคิดของพระพุทธศาสนา
ของสมเด็จพระบรมศาสดาของเรา ซึ่งทันสมัยอยู่เสมอ แม้ในโลกที่ผ่านมา โลกปัจจุบันหรือโลก
ในอนาคตจึงเป็นสิ่งจำเป็น

บทนี้หนังสือเห็นว่าสมควรที่คนไทยทุกวัยเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ไปศึกษา ณ ต่าง-
ประเทศ ต้องอ่านให้เข้าใจ และเมื่อพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มสมุดแล้ว ก็ขอแนะนำให้อ่านไว้ใกล้ตัว เพราะ
สามารถใช้ประโยชน์ได้เสมอทั้งตัวเอง และผู้อื่น ในทางหลักใจและทางสร้างสรรค์สานติระหว่าง
มนุษยชาติ อันเป็นเป้าหมายแห่งความปรารถนาสุดยอดของการประชุมทางศาสนา ที่ได้มีขึ้นแล้ว
ในนครของท่านระพีพันธุราฎากร และสวามีเวกานันตะ ผู้ซึ่งได้เตรียมการไว้เป็นอย่างดีสำหรับ
องค์การ Temple of Understanding นี้ โดยการประกาศหลักธรรมเพื่อกราฟิกภาพของมนุษย์
สากลไว้ล่วงหน้าแล้ว.

เอี่ยม สังขวาลี

เลขาธิการกิตติมศักดิ์ องค์การ พศล.

ความสัมพันธ์ของพุทธศาสนากับโลกปัจจุบัน

โดย

หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล

ประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก

ตลอดระยะเวลาแห่งยุคประวัติศาสตร์มาแล้ว ปรากฏว่า ความเชื่อถือ การยึดถือและการปฏิบัติในศาสนาได้เป็นลักษณะที่มีอยู่ในสังคมของมนุษย์ทั่วไป และดังนั้น เมื่อวัฒนธรรมของชาติหนึ่ง ๆ ได้เริ่มมีความซับซ้อนสืบสน และยุ่งเหยิงขึ้น ก็ทำให้แนวความคิดทางศาสนาของสังคมนั้น เพิ่มความซับซ้อนและสืบสนขึ้นเป็นเงาตามตัว และพัฒนาไปในทางจริยธรรม และปรัชญายิ่งขึ้น

ปัจจุบันนี้ เราจะเห็นว่า ประชาชนทั่วไปมักจะมีแนวคิดไปในทำนองไม่นับถือพระเจ้า หรือไม่ก็สงสัยในความเป็นจริงของศาสนา หรือไม่ก็ไม่ค่อยแยแสในเรื่องศาสนานัก จริงอยู่ แนวความคิดที่ไม่นับถือศาสนา หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนานี้ ได้มีอยู่แล้วตั้งแต่โบราณกาล นับถอยหลังไปตั้งแต่สมัยของประเทศกรีก และอินเดียบโบราณทีเดียว ในสมัยก่อนนั้นแนวความเชื่อดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่ก็เป็นไปอยู่ในกลุ่มของนักปรัชญาหรือชนกลุ่มน้อย และไม่ค่อยจะได้แพร่หลายมาถึงชนกลุ่มใหญ่ทั่วไปนัก แต่ปัจจุบันนี้ปรากฏว่าความกิดดังกล่าวนี้ได้แทรกซึมไปทั่วระดับของสังคมแทบทุกชั้นทีเดียว แม้ว่าจะเป็นผู้มีการศึกษาสูงประการใดก็ตาม และได้แทรกซึมทั่วไปถึงชาติที่เจริญแล้วของโลกด้วย ในยุโรปและอเมริกาแนวความคิดนี้ได้แทรกซึมลึกเข้าไปถึงในวงการศาสนาที่นับถือกันอยู่ตามประเพณีด้วย แม้บุคคลที่มีการศึกษาแล้วของชาติเสรีในเอเชียก็ได้เริ่มมีแนวคิดในทำนองนี้มาบ้างแล้วเหมือนกัน

อันที่จริง ก็ไม่ใช่มีแต่เพียงเรื่องศาสนาเท่านั้นที่ได้รับการคุกคามดังกล่าวนั้น
 หลักจริยธรรม ปรัชญา อภิปรัชญาและวิชาลึกลับต่าง ๆ ก็ปรากฏว่ากำลังเสื่อมโทรม
 ลงทุกที ในเมื่อต้องเผชิญหน้ากับการรุกรานของอุตสาหกรรมแผนใหม่ วิทยาศาสตร์
 และจิตวิทยาแผนใหม่ แนวความคิดต่าง ๆ เช่น ความยุติธรรมก็ดี คุณธรรมก็ดี ความ
 เป็นอยู่อันไม่มีขอบเขตก็ดี และความเป็นอนันต์ที่อยู่เหนือโลกก็ดี เรื่องเหล่านี้ซึ่งได้
 ผั่งอยู่ในจิตใจของบุคคลในสมัยโบราณทั้งหลายนั้น บัดนี้บุคคลในสมัยใหม่ อย่างตัก
 ถือว่าเรื่องเหล่านั้นเป็นเพียงสมมติฐานเท่านั้น แต่บางครั้งพวกนั้นก็ไปไกลกว่านั้น
 คือเขาถือว่าเป็นเพียงการเล่นคำพูดและเป็นการสรุปผลเอาง่าย ๆ อย่างไม่มีหลักเกณฑ์
 คือขาดข้อพิสูจน์ที่จะทดลองได้ด้วยตนเองหรือไม่ได้เกิดมาจากการทดลองโดยกรรมวิธี
 ทางวิทยาศาสตร์เลย ประสบการณ์ทางจิตต่าง ๆ บัดนี้ก็มีสถานะเพียงแต่ปรากฏการณ์
 ในทางจิตวิทยาสมัยปัจจุบันนี้ประการหนึ่งเท่านั้น และบางครั้งก็ถึงกับเชื่อกันว่า
 ประสบการณ์ทางจิตอันสูงส่งเหล่านั้น เราสามารถจะก่อให้เกิดขึ้นในจิตใจได้โดยใช้
 เครื่องมือทางเคมี ซึ่งสามารถจะทำได้ดีกว่า รวดเร็วกว่าการบำเพ็ญสมาธิหรือการสวด
 อ่อนวอนบูชาเสียด้วยซ้ำ หลักจริยธรรมในฐานะที่เป็นปรัชญาก็กำลังได้รับความ
 เสื่อมโทรมเช่นเดียวกับปรัชญาเหมือนกัน หลักจริยธรรมในฐานะที่เป็นประมวลกฎ
 แห่งความประพฤติของบุคคลที่จะเป็นเครื่องนำชีวิตของบุคคลไปด้วยดีนั้น ในทัศนะ
 ของบุคคลในปัจจุบันนี้ ก็ปรากฏว่าส่วนมากไม่ค่อยจะนับถือกัน และมักจะเย้ยหยัน
 เอาเสียด้วยซ้ำ

เท่าที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้แหละ เป็นทัศนะของบุคคลในยุคปัจจุบันนี้ ดังนั้น
 จึงเป็นการน่าคิดว่า ศาสนาจะทำอย่างไร แม้ศาสนาใหญ่ของโลกที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้
 ซึ่งเป็นศาสนาที่ใหม่ที่สุดคือ อิสลาม ก็มีอายุเลยพันปีแรกมาแล้ว ศาสนาคริสต์ ก็
 กำลังย่างเข้าสู่รอบพันปีที่ ๒ อยู่ในเร็ว ๆ นี้แล้ว ส่วน ศาสนาเต๋า ศาสนาพุทธ
 ศาสนาขงจื้อ ศาสนาไซโรอัสเตอร์ และ ศาสนาเซน ทั้งหมดนี้ก็มีอายุรุ่นราว
 คราวเดียวกัน คือ เกิดก่อนคริสต์ศักราชประมาณ ๕๐๐ ปี ส่วน ศาสนายูดาห์
 และ ศาสนาฮินดู นั้น ก็มีอายุถอยหลังไปจนนับเวลาไม่ได้เลยทีเดียว ว่ามีอายุ
 เท่าไรโดยแน่นอน

ดังนั้น ศาสนาของเราจึงมีผู้รู้สีกว่า จะเป็นผลของยุคที่ผ่านไปแล้วยังนั้นเอง ศาสนาเหล่านี้เกิดขึ้นในสมัยเมื่อบุคคลจะคิดอะไรก็คิดกัน เป็นเรื่องของปาฏิหาริย์บ้าง ภูตผีปิศาจหรือเทวดาบ้าง และเป็นเรื่องเกี่ยวกับนิยายลึกลับต่างๆ บ้าง ความวิกลจริตในสมัยนั้น ก็มักถกกันว่า เป็นเพราะถูกผีเข้าสิง การเห็นภาพหลอน ก็มักถกกันว่า เป็นการได้รับเทวทูตมาจากเบื้องบน ดวงอาทิตย์ในสมัยนั้นก็หมุนรอบโลกซึ่งอยู่คงที่ชะตากรรมของบุคคลเราก็สามารถเปลี่ยนไปได้โดยการทำพิธีกรรมต่างๆ หรือไม่ก็โดยการบูชาและบวงสรวงต่อเทพเจ้าที่มีอำนาจเหนือสามัญมนุษย์

เป็นเวลาหลายศตวรรษมาแล้ว ที่ประชาชนได้ใช้ไบบองเป็นเครื่องห่อของและเป็นเครื่องมุงหลังคา ต่อมาเมื่อเริ่มมีผู้คิดกระตาศ พลาสติกและโลหะแผ่นขึ้น ไบบองหรือไบไม้ต่างๆ นั้นก็เป็นที่เสื่อมความนิยมลงไป เกือบไม่มีผู้ใดใช้อีกแล้ว ปัญหาจึงมีว่าสภาวะเช่นเดียวกับไบบองที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเกิดขึ้นแก่ศาสนาหรือไม่ ในเมื่อมนุษย์เราในปัจจุบันนี้ เริ่มรู้จักวิธีที่จะเปลี่ยนแปลงและควบคุมสิ่งแวดล้อมของเขา และสามารถจะค้นหาความเร้นลับที่เกิดขึ้นในโลกรอบตัวเขาได้มากขึ้น จะเป็นไปได้หรือไม่ที่ในอนาคต กลุ่มศาสนิกชนผู้มีความเชื่อมั่นในศาสนาอย่างจริงจังเหล่านี้ จะได้ถูกพวกนักมนุษยวิทยาและนักจิตวิทยาพากันสำรวจจิตใจกันเป็นการใหญ่ ว่ามีการบกพร่องกันที่ไหน ซึ่งเรื่องทำนองนี้แม้ในปัจจุบันนี้ก็พอจะเปรียบกันได้ คือ มีนักปราชญ์เป็นจำนวนมากพากันสืบหาเรื่องราวของพวกคนป่าที่อยู่ในทวีปออสเตรเลียมาแต่ดั้งเดิม ว่าพวกนั้นมีกำเนิดต้นเค้ามาอย่างไร

เป็นอันว่าแต่ละศาสนาจะต้องพยายามตอบคำถามเหล่านี้ด้วยตัวเอง และต้องพยายามเผชิญหน้ากับสถานการณ์เหล่านี้ด้วยตัวเอง ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นชาวพุทธ ข้าพเจ้าก็จะขอตอบคำถามเหล่านี้ภายในขอบเขตของแนวความคิดของพระพุทธศาสนาเท่านั้น

* ทั้งนี้หมายความว่า ในสมัยต่อไปพวกนักจิตวิทยาสมัยปัจจุบัน หรือนักมนุษยวิทยาหรือนักวิทยาศาสตร์ในสมัยปัจจุบันนี้ เขาอาจจะถือว่าพวกนักศาสนาต่างๆ นั้นเป็นคนป่าเถื่อนชนิดหนึ่ง ซึ่งจะต้องได้รับการสอบสวนวิเคราะห์จิตใจว่ามีส่วนบกพร่องประการใดบ้าง จึงได้นับถือศาสนากันอย่างแน่นแฟ้นถึงปานนั้น

ก่อนที่เราจะเริ่มพิจารณาว่าควรคำนึงถึงสถานการณ์หรือแนวความคิดของพระพุทธศาสนาอย่างไรกันนั้น เราจะต้องเข้าใจอย่างแน่อนเสียก่อนว่า เรากำลังพูดถึงถึงเรื่องพระพุทธศาสนาแบบไหนกันแน่ การเคลื่อนไหวทางศาสนาที่ได้เริ่มต้นในเมื่อก่อนคริสต์ศักราช ๕๐๐ ปี โดยพระสมณโคตมพุทธเจ้านั้น เมื่อกาลล่วงมาหลายศตวรรษเข้า ก็ปรากฏว่าได้มีการแยกแยะออกไปเป็นหลายสืบนิกาย มีแนวการพัฒนาต่าง ๆ กัน ในเมื่อพุทธศาสนานี้แพร่ออกไปสู่ดินแดนและวัฒนธรรมต่าง ๆ และแล้วก็มีการประชุมประสานกันเข้ากับความเชื่อและการปฏิบัติของชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงขอจำกัดแนวการสนทนาของข้าพเจ้าในปัจจุบันนี้เฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่รู้จักกันอยู่ในนามว่าเถรวาท ซึ่งเป็นศาสนาที่มีชนนับถือเป็นส่วนใหญ่ในประเทศลังกา พม่า ไทย กัมพูชา และลาวเท่านั้น แต่ข้าพเจ้าก็อยากจะพูดให้แคบลงไปกว่านี้อีก เพราะข้าพเจ้าไม่ต้องการจะกล่าวถึงชนบทรหมเนียมประเพณีและนิกายย่อยต่าง ๆ ประจำท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งได้เกิดขึ้นมาภายหลัง และได้รวมเข้ากับนิกายเถรวาทด้วย ดังนั้นข้าพเจ้าจึงจะอภิปรายหรือกล่าวถึงแนวความคิดของพระพุทธศาสนาแบบดั้งเดิมที่สุด คือคำสอนของพระพุทธองค์เท่าที่ได้มีบันทึกไว้ในพระคัมภีร์ภาษาบาลี ซึ่งเราเรียกกันว่าพระสูตรและพระวินัย เท่านั้น

ถ้าเราจำกัดขอบเขตของการอภิปรายกันไว้แต่เพียงแค่นี้ คือพูดกันถึงแต่เพียงพระคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดดังที่ได้กล่าวมาแล้ว บรรดาท่านที่เป็นชาวตะวันตกก็มักจะได้รับความประหลาดใจอยู่ไม่น้อย ในเมื่อได้ทราบว่า แนวความคิดหลายประการที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ ก็ได้ปรากฏว่ามีอยู่แล้วในข้อเขียนที่มีอายุย้อนหลังไปถึงกว่า ๒ พันปีมาแล้ว

บางทีข้อความที่รู้สึกว่าจะเข้าถึงจิตใจของบุคคลในสมัยปัจจุบันมากที่สุด ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นนักวิทยาศาสตร์หรือไม่ก็ตาม ก็คือข้อความที่พระพุทธศาสนาได้กล่าวไว้เป็นอันมากถึงการยอมให้หาเหตุผลได้โดยเสรี และโดยใช้เหตุผลเป็นแนวทางพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า

“จงอย่าเชื่ออย่างงมงาย อย่าเชื่อเพียงแต่ว่ามาจากคัมภีรอย่างเดียว และอย่าเชื่อเพียงประเพณีที่สืบ ๆ กันมาอย่างเดียว นอกจากนั้น จงอย่าเชื่อเราเพียงเพราะว่าเราเป็นผู้พูด แต่เมื่อใดท่านได้เห็น ได้ตรวจสอบ และได้ทดลองจนมีประสบการณ์ด้วยตนเองแล้ว เมื่อนั้นแหละ จงรับเชื่อไว้”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า จิตที่ไม่คำนึงถึงประโยชน์และความลำเอียงส่วนตัวแล้วเท่านั้น จึงจะสามารถเห็นความจริง และเข้าใจกันถึงความจริงอย่างถ่องแท้เช่นนั้นได้ ดังนั้นในที่แห่งอื่นจึงมีข้อความเป็นพุทธภาษิตกล่าวไว้อีกว่า “หากมีผู้ใดผู้หนึ่งกล่าวร้ายต่อเราหรือต่อพระธรรมหรือต่อพระสงฆ์ จงอย่าโกรธแค้นหรือเศร้าโศกเสียใจ ถ้าหากเขาเหล่านั้นสรรเสริญเรา ก็จงอย่าเป็นผู้โลดใจ แต่จงพยายามวิเคราะห์สิ่งที่เขากล่าวและชั่งน้ำหนักคำพูดนั้นให้ดี ว่ามีความจริงมากน้อยเพียงไร” แนวความคิดของพระพุทธองค์นั้นไม่เหมือนกับแนวความคิดของบุคคลที่นับถือวิชาลึกลับในสมัยของพระองค์ คือพระองค์ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากวิชาตรรกวิทยา จากการอภิปรายและการหาเหตุผลซึ่งทั้งหมดที่ได้นำมาแล้วนก็มาจากฐานมาจากข้อมูลที่ได้มาจากประสบการณ์ แทนที่จะได้มาจากการคิดนึกไปในแนวทางปรัชญาอย่างเดียว พระพุทธองค์ถือประสบการณ์ว่าสำคัญกว่าตรรกวิทยาในทางแสวงหาความจริง และดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่พระพุทธองค์ทรงใช้วิชาตรรกวิทยาก็หมายความว่าข้อความตรรกวิทยานั้นมีรากฐานมาจากข้อเท็จจริง ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถจะเห็นตามได้โดยถ่องแท้ทันที ด้วยเหตุนี้แทนที่พระองค์จะวิพากษ์วิจารณ์ถึงความจริงที่เป็นธาตุแท้หรือความจริงอันสูงสุดนั้น พระองค์ก็ทรงสดึงค้นหาและความทุกข์ ตรัสถึงประสบการณ์ของมนุษยธรรมคาที่ทุกคนจะต้องได้รับกันอยู่ทุกรูปทุกนาม ทั้งนี้เพราะพระองค์ตรัสว่า การที่เราสามารถจะปฏิบัติธรรมและหล่อหลอมอนาคตของเราได้นั้น ก็ต่อเมื่อเราได้ลงมือทำความเพียรในที่นี้ คือในโลกนี้และในปัจจุบันนี้เท่านั้น นอกจากนั้น พระพุทธองค์ไม่เคยอ้างตัวว่าเป็นผู้สงวนสิทธิ์ในการตรัสรู้ความจริงแต่เพียงผู้เดียว ความจริงมีอยู่แล้ว สำหรับใครก็ตาม ที่สามารถจะพบได้ เกียรติของพระองค์หรือการ

ที่เรานับถือพระองค์ ก็อยู่ในความจริงที่ว่า พระองค์ได้เป็นผู้ทรงค้นพบความจริง
ทั้งกล่าวมาแล้วก่อนใครอื่น และพระองค์ก็สามารถจะแสดงให้คนอื่นเห็นหนทางที่จะนำ
ไปสู่การพบความจริงนี้ได้ด้วย

เพื่อที่จะอธิบายถึงแนวความคิดอันเป็นแกนกลางของคำสอนทางพระพุทธศาสนา
และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนานั้น ก่อนอื่นเราจะต้องพิจารณาให้เข้าใจถึงทัศนคติ
ที่พระพุทธศาสนาถือว่ามนุษย์และโลกควรจะมีความสัมพันธ์กันในแง่ใดบ้าง

พระพุทธองค์ทรงถือว่า ปัญหาเรื่องความเริ่มต้นครั้งแรกที่สุด เป็นเรื่องที่ไม่
เกี่ยวกับปัญหาของชีวิตในปัจจุบันเลย เรื่องความเปลี่ยนแปลงและเรื่องกฎแห่งเหตุผล
นั่นเอง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับยอดในแนวความคิดของพุทธศาสนา เกี่ยวกับ
เอกภพนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นจิตใจ กาย และเป็นของสังคมก็ตาม ย่อมเป็น
กระบวนการที่เปลี่ยนไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด คือย่อมมีการเกิด การเจริญ การเสื่อม และ
การตายหรือสูญสลายไปตามลำดับ ไม่มีสิ่งที่มีภาวะจำกัถอันใดที่สามารถคงที่หรือเป็น
อมตะ หรือคงทนไม่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอันขาด สิ่งใดก็ตาม เมื่อมีการเกิดมาแล้วก็ย่อม
มีการดับเสมอ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นมนุษย์ หรือภูเขาสัตว์ หรือวิญญาน หรือกลุ่มดาวอัน
ใหญ่โตมหาศาลก็ตาม ดังนั้น จึงมีปัญหาวนให้คิดว่าอะไรเล่าที่เป็นตัวการ หรือ
ปัจจัยที่ควบคุม การไหลหรือความเปลี่ยนแปลงความไม่คงทนที่เป็นไปอยู่ตลอดเวลา
ดังกล่าวแล้วนี้ คำตอบก็คือเหตุและผลนั่นเอง ภาวะที่มีอยู่แต่ละภาวะก็กลายเป็น
เหตุของภาวะในอนาคต และผลของมันเหล่านั้นก็กลายเป็นเหตุของภาวะซึ่งจะเกิด
ขึ้นหลังจากนั้นอีกตอนหนึ่ง แม้โลกเองเวลาอันยาวนานนับเป็นกัป ๆ ล่วงไปก็จะ
เสื่อมสลายไป แต่ก็ได้มีโลกอื่นได้เคยมีอยู่ก่อนหน้านี้มาแล้ว และโลกอื่น ๆ ก็คงจะ
มีอยู่ต่อไปในอนาคตอันหาที่สุดมิได้ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นจะต้องมีจุดเริ่มต้นอันแรก
ทีเดียว หรือมีจุดปลายสุดอันหลังทีเดียวในกาละ แต่อันที่จริง ทั้งนี้เป็นเรื่องของกฎ
แห่งเหตุผลที่เป็นอนันตกาล ทำให้มีการเกิดของโลก และการดับของโลกสลับกันไป
สลับกันมา ซึ่งมีระยะยาวนานถอยหลังไปถึงอดีตอันหาที่สุดมิได้ และจะเป็นเช่น

นั้นในอนาคตอันหาที่สุดมิได้เช่นเดียวกันแนวความคิดทั้งหมดเหล่านี้ ได้มีระบุไว้อย่างแจ่มชัดในพระคัมภีร์บาลี และดังนั้นจึงไม่จำเป็นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการตีความหมายอย่างใด ที่จะทำให้แนวความคิดเหล่านี้เข้ากันได้กับวิทยาศาสตร์สมัยปัจจุบัน

เท่าที่กล่าวมานี้แหละ เป็นวิธีหรือเป็นแนวความคิดที่พุทธศาสนามองโลกและมนุษย์ ว่าเกี่ยวข้องกันอย่างไร ดังนั้น จึงมีปัญหาว่า เรื่องนี้เกี่ยวกับการนับถือและปฏิบัติตามศาสนาอย่างไรบ้าง

ในแนวความคิดของพุทธศาสนานั้น ปัญหาอันเป็นแกนกลางคือเรื่องชีวิต ไม่ได้มีแนวโน้มไปในทางปรัชญา คือหมายความว่า ไม่ได้มีความมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหาลึกลับในชั้นสุดท้ายแต่อย่างใด และในเวลาเดียวกันก็ไม่ได้มีลักษณะเป็นศาสนา เช่นศาสนาอื่น คือหมายความว่าไม่ได้เน้นหนักไปในการบวงสรวงบูชาและพิธีกรรมแต่อย่างใดเหมือนกัน ตรงกันข้ามที่เกี่ยว จุดมุ่งหมายอันยิ่งใหญ่ที่สุดคือความสุขและความทุกข์ในชีวิตของมนุษย์ทุกคน ในชีวิตเราย่อมมีขณะที่เต็มไปด้วยความสุขคือเราสามารถจะประสบสิ่งที่เราต้องการได้อย่างแท้จริงบ้าง และบางครั้งเราก็มียุคที่เต็มไปด้วยความเศร้าโศกเสียใจ ความสับสน ความเดือดร้อนรำคาญ และความหมดหวัง เป็นต้น ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นมาด้วยเหตุและผล คือมีเหตุและมีผลจึงได้เกิดขึ้นมา ดังนั้นสภาวะทางใจทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นความสุขหรือเป็นความทุกข์ก็ตาม ก็ย่อมตกอยู่ในกฎแห่งเหตุผลทั้งนั้น การแก้ไขปัญหาของชีวิตของเรา ก็คือต้องเข้าใจและรู้เหตุต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดสภาวะทางใจอันที่พึงปรารถนา หรืออันเป็นที่ไม่พึงปรารถนาว่าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และด้วยความเข้าใจนั้น เราจะได้ดำเนินชีวิตของเราไปในวิถีทางที่จะทำให้เราสามารถจะขจัดสภาวะทางจิตใจอันไม่พึงปรารถนานั้นให้เหลือน้อยที่สุด และเจริญสภาวะทางจิตใจที่เราพึงปรารถนา ให้พัฒนาหรือก้าวหน้าไปได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา คำสอนที่เป็นแกนกลางของพุทธศาสนา ก็คือ อริยสัจจ หรือ ความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการ

ความจริงหรืออริยสัจประการแรกก็กล่าวไว้ง่าย ๆ กล่าวไว้อย่างเห็นได้ชัดเจนทีเดียว ว่าความทุกข์ก็ดี ความสับสนทางใจก็ดี ความไม่สบายต่างๆ ก็ดี และประสบการณ์ต่างๆ อันเราไม่ปรารถนาที่ดี โดยทั่วไปก็เป็นเรื่องที่จะต้องมียู่ประจำชีวิต^{๕๕} สัจประการที่ ๒ ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุที่สำคัญของความไม่ผาสุกต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้น ก็คือตัณหา หรือการแสวงหาความสุขสำราญในทางที่ผิดด้วย สัจประการที่ ๓ เราได้รับคำบอกว่ายังมีความหวังอยู่ ที่เราจะสามารถเอาชนะความทุกข์ต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้นได้ และสัจประการที่ ๔ ก็คือ อูบายวิธี อันจะเป็นเครื่องสามารถที่จะทำให้เราบรรลุถึงจุดหมายนั้นได้

สัจประการที่ ๔ ซึ่งเรียกกันว่า มรรคมงคล ๘ ประการ จึงเป็นรากฐานของการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา มรรค ๘ นั้นเป็นเรื่องของระเบียบวินัย เป็นเรื่องของข้อปฏิบัติและเป็นเรื่องของญาณทัศนะ อันจะเป็นเครื่องทำให้บุคคลผู้ปฏิบัติเจริญก้าวหน้าไปเรื่อยๆ ในทางจิตใจ

ความรู้สึก (อารมณ์หรือเวทนา) และความอยาก (คือตัณหา) เป็นเครื่องกำหนดความประพฤติของแต่ละบุคคล และดังนั้น จึงเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์บ้างทุกข์บ้างตามแต่กรณี เพราะฉะนั้นจุดประสงค์ของมรรค ๘ ก็คือ การฝึกฝนตนเองเพื่อให้เป็นบุคคลผู้มีจิตใจสูงขึ้น จะได้สามารถก้าวหน้าไปในทางจิตใจเพื่อจะได้เห็นความจริงอันประเสริฐได้ เป็นบางส่วนหรือโดยสิ้นเชิง ตามแต่กรณี ข้อปฏิบัติดังกล่าวนี้มีทั้งฝ่าย ละ (ปหาน) และเจริญ (ภาวนา) ในก้านละ ผู้ปฏิบัติจะต้องพยายามทำลาย รากะ โทสะ โมหะ และมานะ (คือความถือตัวถือตน) ให้หมดสิ้นไป ในฝ่ายภาวนา^{๕๖} นั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องปลูกฝังความเมตตากรุณาอุเบกขา และวิปัสสนาปัญญาให้เกิดขึ้น อันที่จริง รากะ โทสะและอกุศลธรรมอย่างอื่นนั้น มิได้เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์อย่างเดียวกันนั้น แต่โดยเฉพาะตัวของมันเองก็เป็นความเร่าร้อน และการเผาผลาญอยู่แล้วด้วย ในทางตรงข้ามความเมตตาและกรุณาเป็นต้น ก็มีใช้แต่เป็นเพียงปัจจัย^{๕๗} ที่ก่อให้เกิดความสุขอย่างเดียวกันนั้น แต่โดยสภาพของมันเองก็เป็นคุณธรรม^{๕๘} ที่ทำจิตให้สูงขึ้น และมีผลเป็นกำไรอยู่ในตัวเอง

มีข้อที่ควรระลึกไว้ด้วยว่า พระพุทธศาสนาถือว่าจิตใจของมนุษย์ นั้นเป็น
ปรากฏการณ์ผสมหรือเชิงซ้อนคือ ประกอบไปด้วยลักษณะและคุณภาพต่าง ๆ กัน
ดังนั้นเกิดผลของการทำจิตให้ประณีตและบริสุทธิ์ จึงจำเป็นต้องกระทำจากหลายด้าน
ด้วยกันและต้องมีวิธีการแตกต่างกันไปตามสภาวะของบุคคลแต่ละคน การศึกษา
อบรมจิตให้มีความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง การฝึกตนให้อยู่ในระเบียบวินัยและมีความ
เข้มแข็ง และการทำจิตให้หยุดนิ่งโดยวิธีสมาธิ เพื่อให้หยั่งรู้สภาวะอันลึกซึ้ง ซึ่ง
โดยปกติเราจะหยั่งรู้ไม่ได้เลย นี้อีกหลักของการปฏิบัติไปตามมรรคมงคล ๘ ประการ
คือการปฏิบัติของพระพุทธศาสนาซึ่งพระพุทธองค์ได้สั่งสอนไว้แต่ดั้งเดิม

การกระทำทุกอย่างย่อมมีความคิดและเจตนาล่วงหน้ามาทางสน ดังนั้นความดี
และความชั่วจึงเกิดมาจากจิตก่อน จิตที่ได้ปฏิบัติตามหลักการของพระพุทธศาสนา
คือการขจัดราคะ โทสะ โมหะ และในขณะเดียวกันก็เจริญเมตตากรุณาและปัญญา
ไปด้วยนั้น ย่อมเป็นจิตที่มีคุณธรรมประจำอยู่ในสันดานเป็นปกติ สำหรับจิตเช่นนั้นไม่
จำเป็นที่จะต้องใช้กฎเกณฑ์แห่งความประพฤติ ที่มนุษย์ต่างชนเป็นหลักบังคับก็ได้
เพราะความดีที่เกิดขึ้นในจิตนั้นเป็นสภาวะอันแท้จริงไปแล้ว มิใช่เกิดขึ้นจากอำนาจ
ภายนอกมาบังคับแต่อย่างใด

โดยทั่วไปแล้วก็พอจะกล่าวได้ว่าแม้พระพุทธศาสนาเริ่มต้นมาจากจุดเริ่มต้นที่
แตกต่างกันจากศาสนาอื่น ๆ ส่วนมากก็ตาม แต่ก็ลงรอยกันได้อย่างแท้จริงกับ
มาตรฐานแห่งความประพฤติทางศีลธรรมทั่วไป คือความรัก ความกรุณา การเป็นผู้มี
ใจเกื้อกูลอารีและช่วยเหลือผู้อื่นทั่วไปนี้ ย่อมได้รับการสรรเสริญจากศาสนาใหญ่
ของมนุษย์ทั่วไป ไม่ว่าศาสนานั้นจะเกิดขึ้นจากแนวความคิดประการใดก็ตาม และ
อันที่จริงพระพุทธศาสนาไม่ได้เพียงแต่สอนให้เป็นผู้มี ความกรุณาแต่เพียงอย่างเดียว
เท่านั้น แต่พระพุทธศาสนายังสอนถึงวิธีการปฏิบัติในทางจิตวิทยาด้วย ว่าทำอย่างไร
จึงจะสามารถเป็นผู้มีความรู้สึกคือความกรุณานั้น ออกมาจากหัวใจอันบริสุทธิ์อีกด้วย
เพราะความเมตตากรุณานั้นก็เป็นเช่นเดียวกับลักษณะอย่างอื่นของจิตใจ หรือของ
จักรวาลนั้นคือเกิดขึ้นมาจากกฎแห่งเหตุและผล เช่นเดียวกัน

จากการที่ได้อภิปรายถึงเรื่องพุทธศาสนาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบันนี้นั้น เราจะเห็นว่าพุทธศาสนาเป็นระบบของหลักการและการปฏิบัติทางจิตวิทยา ซึ่งแต่ละบุคคลสามารถจะนำไปประยุกต์ได้ให้เกิดประโยชน์แก่ความก้าวหน้าในทางจิตใจของเขา และในทางอารมณ์ของเขาได้ในขณะเดียวกัน ทั้งนี้ คุณค่าอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธศาสนาในโลกสมัยปัจจุบันนี้ก็คือว่า พุทธศาสนาสามารถแสดงหนทางไปสู่ความสุขและสันติสุขของจิตใจได้อย่างแท้จริง โดยไม่คำนึงว่าบุคคลผู้นั้นจะนับถือลัทธิการเมืองอย่างใด หรือจะอยู่ในสังคมชนิดใด อย่างไรก็ตาม จะเป็นการผิดมากถ้าหากบุคคลผู้ใดคนหนึ่งจะถือว่าคำสอนของพระพุทธองค์นั้น เป็นคำสอนที่เน้นหนักไปในเรื่องการปฏิบัติส่วนตัวแต่ฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ของมนุษยชาติหรือสังคมส่วนใหญ่แต่ประการใดเลย

เหตุผลของการที่พระพุทธองค์ได้ยึดถือการปฏิบัติตนเองก่อนนั้น ก็มาจากหลักการที่ว่า คนตาบอดย่อมไม่สามารถจะจูงคนตาบอดด้วยกันได้ หรือดังพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า “บุคคลซึ่งตัวเองจมอยู่ในหล่มแห่งราคะและโมหะนั้น ย่อมไม่สามารถจะจูงบุคคลอื่นให้ชนพ้นจากหล่มนั้นได้” ดังนั้น บุคคลควรจะต้องทำจิตของตนเองให้บริสุทธิ์เสียก่อน จึงจะสามารถแสดงหนทางนั้นให้เกิดขึ้นแก่บุคคลผู้อื่นได้

เราสามารถจะทำให้โลกนี้น่าอยู่หรือดีขึ้นกว่านี้ได้ ก็ต่อเมื่อเราสามารถทำบุคคลที่อยู่ในโลกนี้ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ความกลัว ความริษยา ความมานะถือตัวจัด ความเกลียดชัง และความโลภ ทั้งหมดเหล่านี้เป็นสาเหตุที่แท้จริงของความลำบากทั้งหมดของมนุษย์ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นความผิดที่เป็นอาชญากรรมเล็กๆ น้อยๆ หรือสงครามโลกก็ตาม การศึกษากัด การออกกฎหมายกัด พริศการเช่นอนุญาโตตุลาการกัด แม้ว่าจะเป็นมาตรการที่ต่อต้านความทุกข์ยากเหล่านั้นทั้งหมดอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็ยังไม่เพียงพอ ที่จะเจาะลึกเข้าไปถึงแก่นของเจตจำนงของมนุษย์ และไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกอันเป็นรากฐานทางใจของมนุษย์ได้ พระพุทธศาสนามีจุดประสงค์หรือมโนทัศน์หลักการทำเช่นนั้น

ได้อย่างมีผล อันที่จริง การกระทำเช่นนั้นก็เป็นจุดประสงค์อันดั้งเดิม
ของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงอยู่แล้ว

บุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคลย่อมไม่สามารถจะแยกจากบุคลิกลักษณะของ
สังคมได้ บุคลิกลักษณะของบุคคลย่อมเป็นเครื่องกำหนดคุณภาพ และธรรมชาติ
ของสังคมไว้นั่นเอง โดยนัยอันกลับกัน สังคมก็สามารถมีอิทธิพลเหนือและทำให้เกิด
การพัฒนาแก่บุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคลได้ ความจริงข้อนี้พระพุทธเจ้าก็รับรอง
แล้วอย่างแท้จริง พระองค์ไม่ได้เสนอแนะให้เกิดการปฏิวัติหรือไม่ให้เกิดการปฏิรูป
ทางสังคมดังที่เขาคิดกันอยู่ในทุกวันนี้ แต่พระองค์ได้ทรงจัดการแก้ไขโดยตรงกับความ
อยู่ดีศรีธรรมของสังคมที่มีอยู่ในสมัยนั้น ตัวอย่างที่ดีที่สุดในเรื่องนี้ น่าจะได้แก่การห้าม
ระบบการแบ่งวรรณะนั่นเอง พระพุทธองค์ไม่ได้ทำการปฏิวัติทางสังคม เพื่อจะนำเอา
ระบบอื่นมาใช้แทนระบบนี้แต่อย่างใด แต่มีหลักอยู่ว่า บุคคลใดก็ตามที่เริ่มเข้ามาเป็น
ชาวพุทธแล้วก็เป็นอันว่าได้เลิกการถือชนวรรณะแล้ว และไม่เป็นผู้ที่จะต้องอยู่ภายใต้
ข้อบังคับเกี่ยวกับการแบ่งชนวรรณะกันอีกต่อไป ดังนั้น พระพุทธองค์จึงแสวงหา
และแสดงวิธีให้บุคคลที่เป็นชายและหญิง ได้มีทางหลุดลอดพ้นจากความอยู่ดีศรีธรรม
ของสังคมดังกล่าวแล้วโดยทั่วกัน โดยนัยเดียวกันพระองค์ก็ได้คัดค้านการนำเอา
บุคคลลงเป็นทาส และยกฐานะทางสังคมของเหล่าสตรีชนให้เท่าเทียมกับบุรุษ

เนื่องจากพระพุทธองค์ทรงทราบว่าอารยธรรมต่างๆ ได้เจริญมา โดยอาศัย
ระบบการทางสังคม ทางการเมืองต่างๆ กัน และเนื่องจากกฎแห่งความเปลี่ยนแปลง
เป็นหลักสากล จึงไม่สามารถที่จะมีสังคมใดหรือวัฒนธรรมใดสามารถจะคงทนอยู่ได้
ตลอดกาล ดังนั้น พระพุทธองค์จึงไม่ได้แนะนำระบบการปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด
ไว้โดยเฉพาะ เมื่อกล่าวถึงระบบการปกครองฝ่ายที่มีกษัตริย์ พระพุทธองค์ก็ตรัสว่า
กษัตริย์มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยกษัตริย์ควรจะเป็นผู้ปลูกฝังให้เกิดความอยู่ดีศรีธรรม
ความเอื้ออารี ความเมตตา และคุณธรรมต่างๆ หวังเพื่อประโยชน์ของ
ประเทศชาติ และเพื่อเป็นตัวอย่างแก่เสนาบดีฝ่ายปกครองของพระองค์ และ
ประชาชนทั่วไป ในสมัยของพระองค์มีรัฐที่มีการปกครองคล้ายระบบประชาธิปไตย

อยู่บ้าง ๒-๓ รัฐ พระองค์ก็ตรัสว่า รัฐเหล่านั้นยังคงเจริญอยู่ต่อไป ตราบใดที่
ประชาชนของรัฐเหล่านั้นสามารถจะมาประชุมโดยสามัคคีธรรม และสามารถ
จะรักษามาตรฐานทางศีลธรรมทดไว้ได้ ไม่ให้เสื่อมไป

สืบต่อมาหลายศตวรรษ หลังจากพระพุทธองค์ปรินิพพานแล้ว สาวกของ
พระองค์ก็ได้สร้างโรงพยาบาล สร้างโรงสำหรับที่พักคนเดินทางขึ้นตามคำสั่งสอนของ
พระพุทธองค์ อันเนื่องด้วยความเมตตากรุณาพระเจ้าอโศกซึ่งเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่
ของอินเดียในศตวรรษที่ ๓ ก่อนคริสตกาล ก็ได้ตั้งการกระทำสงครามและพิชิตเขต
แดนทั้งปวง ทงนกเนื่องจากการที่พระองค์เข้ารับนับถือพระพุทธศาสนานั่นเอง
หลังจากนั้นพระองค์ก็ได้เริ่มทำการสร้างบ่อน้ำ และได้ดำเนินการอีกหลายอย่างเพื่อ
ประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมโดยทั่วกัน และผู้ปกครองที่เป็นชาวพุทธก็ได้
ปฏิบัติตามตัวอย่างนั้นสืบมา

และในเรื่องเกี่ยวกับป่วยไข้ พระองค์ได้ตรัสว่า “บุคคลใดที่ต้องการจะ
ให้เกียรติเรา บุคคลใดก็ตามที่ต้องการจะปฏิบัติเรา บุคคลใดที่ต้องการจะ
เชื่อฟังคำแนะนำของเรา ขอให้บุคคลผู้นั้น เอาใจใส่ปฏิบัติพยาบาลบุคคล
ผู้ป่วยไข้อย่างดี” และสำหรับสาวกของพระองค์ พระองค์ก็กล่าวว่า ขอให้เขาเหล่านั้น
จงออกเดินทางไปในโลกเพื่อเผยแผ่พระธรรม เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความผาสุก
ของบุคคลทั่วไป เมื่อใดก็ตาม ที่ความเมตตาและกรุณาได้เข้าครอบครองจิตใจของ
มนุษย์ใดแล้ว เมื่อนั้นเขาจะพยายามทำให้โลกนี้ดีขึ้นและ นำอยู่ยิ่งขึ้นโดยวิถีทางทุก
ประการเท่าที่สังเวทล้อมในปัจจุบันของเขาจะสามารถอำนวยให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นการให้
อาหารแก่บุคคลที่เจ็บมากและหิวโหย หรือเป็นการต่อต้านความอดอยากทั่วโลก ซึ่ง
ต้องการเงินนับเป็นจำนวนหลายล้านดอลลาร์ก็ตาม

ดังนั้น ขอให้เราชาวพุทธทั้งหลาย จงพยายามปฏิบัติตามข้อปฏิบัติอัน
ประเสริฐของพระองค์เถิด

ขอให้สัตว์ทั้งหลาย จงเป็นผู้มีความสุขในสันติ อันมีรากฐานอยู่บน
ความยุติธรรมโดยทั่วกัน □

THE RELEVANCE OF BUDDHISM IN THE MODERN WORLD

By

H.S.H PRINCESS POON PISMAI DISKUL

President

THE WORLD FELLOWSHIP OF BUDDHISTS

Throughout history the practice, adherence and belief in religion has been a virtually universal aspect of human society. And as a rule, the increase in complexity and sophistication of a given culture bore with it an accompanying increase in the level of ethical and philosophical development of that society's religious thought.

Today we find mass atheism, skepticism and indifference. True, these anterior non-religious attitudes existed in earlier times, even back into ancient Greece and India. But in olden times they were largely confined to select groups of philosophers or other exclusive minorities. Today these ideas have penetrated to nearly all social levels (*regardless of education*) among the advanced nations of the world. In Europe and America they have insidiously encroached upon the traditional forms of religion. Educated members of the free Asian nations have begun to follow in the same direction

It is not religion alone which seems threatened. Ethics, philosophy metaphysics and mysticism also appear to wither before the onslaught of industrialization, science and psychology. Such concepts as justice, virtue, Infinite Being and Transcendental Absolute which occupied the minds of the ancients are now challenged as being hypothetical at best. At worst they are pure verbiage and syllogisms lacking empirical and experiential verification. Spiritual experiences now take the status of psychological phenomena and sometimes can be better induced by chemistry than by

meditation or prayer. Ethics as a philosophy suffers the same fate as metaphysics. Ethics as behavioral codes for conducting one's life, are, in the eyes of traditional moralists, becoming mocked and disregarded.

Such are the features of the modern age. What then of religion? Even the newest of the existing major religions, Islam, is well past its first millennium. Christianity rapidly approaches its two-thousandth birthday, while Taoism, Buddhism, Confucianism, Zoroastrianism and Jainism all share roughly contemporary origins dating around 500 B.C. Judaism and Hinduism extend even further back into antiquity.

Our religions, then, are all products of bygone eras. They arose at a time when men thought in terms of magic, spirits and myths. Insanity was demon possession; hallucinations, message from the divine. The sun moved around a stationary world, and one's fate could be altered magic ritual or by flattery and offerings to supernatural powers.

Banana leaves as wrappings and thatched grass for roofs have been used for centuries. With the advent of paper, plastics and sheet metal they quickly fell into relative disuse. Will the same happen to religion as men learn to modify and control their environment and unlock the mysteries of creation? Will devout congregations be sought out and scrutinized by anthropologists and psychologists in the same manner that these scholars now pursue the Australian aborigines?

Each religion must endeavour to answer these questions and challenges in its own. As a Buddhist, I shall endeavour to answer these question within the framework of Buddhist thought.

First of all, before any meaningful approach can be taken towards a Buddhist position, one must clarify what form of Buddhism one is considering. The religious movement started in the Fifth Century B.C. by Gautama Buddha has in the intervening centuries taken on diverse forms

and paths of development as it spread to new lands and cultures and intermingled with local beliefs and practices. Thus I wish to confine my discussion to the form of Buddhism known as Theravada, which is the prevailing religion of Ceylon, Burma, Thailand, Cambodia and Laos. But I must be even more specific than this; for I do not wish to discuss the various local traditions, ceremonies and later schools of thought which have become attached to Theravada. Rather I shall discuss the earliest known form of Buddhist thought....the teachings of the Buddha as recorded in the Pali language scriptures known as the **Suttas** and **Vinaya**.

If one confines his attention to these earliest known Buddhist scriptures, the Western reader is often surprised by the contemporary ideas contained in writing which date back over 2000 years.

Perhaps most appealing to the modern mind (*whether scientifically oriented or not*) was the Buddhist emphasis upon free and rational inquiry. "Do not believe out of blind faith, do not believe out of scripture, do not believe out of tradition", said the Buddha. "Do not believe me just because it is I who speak. But when you have seen, examined and experienced for yourself, then believe." Only the mind freed of vested interests and prejudices will really be able to see and truly understand. Thus we read, "If others speak against me or against our Order, be not angered or dejected. If they praise, be not elated. Rather analyze what has been said and weigh its merits." Unlike the mystics of his time, the Buddha made full use of logic, debate and reasoning based upon experiential data rather than metaphysical. He placed experience before logic in his quest for truth, and thus when he did use logic, it was based upon facts readily admitted by all. Instead of commenting upon Ultimate Reality, he spoke of craving and sorrow, of ordinary human experience. For, he explained, it is in the here and now that we can act and thus affect our destinies. Moreover the Buddha

never claimed a monopoly on truth. The truth is there for any man to find. His authority lay only in the fact that he had discovered it first and could show others the way to this discovery.

In order to explain the central concepts of Buddhist teaching and practice we should first note the way in which Buddhism views man and his relationship to the world about him.

The Buddha regarded the question of ultimate beginnings as irrelevant to the problems of life in the present. Change and cause and effect are the paramount features of the Buddhist concept of the universe. All things mental, physical and social go through an unending process of birth, growth decay and death. Nothing finite is static, immortal or unchanging. Whatever has an origin is subject to cessation, be it man or mountain, consciousness or constellation. And what is it that regulates this unending flow of flux and mutation? The answer is cause and effect. Each existing condition becomes the cause of future conditions, and these effects in turn become the causes of conditions which rise after them. Even the world itself will after great eras of time wear away, but other worlds have existed before, and others will continue to arise into the unending future. There need not then be a beginning or an end to time but rather eternal cause and effect with world evolutions and dissolutions stretching back into the infinite past and continuing into the infinite future. All of these concepts are clearly stated in the Pali scriptures and require no degree of alternation or reinterpretation to find compatibility with the views of modern science.

Such is the way in which Buddhism views man and the world. How does this relate to the religion as lived and practised?

In Buddhist thought the central issue in life is neither philosophical in the sense of resolving ultimate mysteries nor religious in the sense of worship, rites and ceremonies. Rather the prime concern is happiness

and sorrow. There are moments of true happiness and fulfillment and moments of sorrow, frustration, irritation and despair. All this come about through cause and effect, and pleasurable and displeasurable mental states are no exceptions. Thus the solution to living is to understand those factors which produce desirable or undesirable states of mind and with such understanding guide our lives in such a way as to minimize the unwholesome while developing the wholesome to its maximum possible realization. Consequently the central teaching of Buddhism is the Four Noble Truths.

The First of the Four Truths simply states that suffering, frustration, discomfort and unwanted experiences in general are an inherent aspect of life. The Second states that the primary cause of such discomforts is desire or misdirected pleasure-seeking. By the Third we are told that suffering can be overcome, and the Fourth is the means by which this is done.

The last of these Four Truths, known as the Eightfold Path, thus forms the basis of Buddhist practice. It includes the disciplines, the practices and the insights by which one grows spiritually,

Feelings and desires determine our behaviour and also our consequent happiness or sorrow. Therefore the purpose of the Eightfold Path is to produce by means of self-training a new and better human being and to enable one to progressively mature towards the relative or absolute realization of the Noble Truths. These practices are both negative and positive. On the negative side one seeks the eradication of greed, egotism, delusion. The positive ones are to cultivate and develop kindness, equanimity, wisdom and insight. Greed, hatred and other unwholesome mental states are not only predisposed to sorrowful consequences; in addition they are in and of themselves agitated and discomforting. Conversely, kindness and compassion are more than forerunners of happy conditions; by their very nature they are lofty and rewarding experiences.

It should be noted that Buddhism regards the human mind as a compounded phenomenon of various attributes and qualities. Consequently the techniques for development and purification of the mind must likewise be multi-dimensional and varied in accordance with individual needs. Educating the mind to right understanding; guiding speech, habits and profession into harmonious life patterns; cultivation of discipline and energy and meditative stilling of the mind to bring about awareness of subtle thoughts and feelings that normally escape awareness.....these are the techniques by which one progresses along the Eightfold Path. This is the practice of Buddhism as originally taught by the Buddha himself.

Now, acknowledging that actions are preceeded first by thought and motivation, we see that good and evil originate from the mind. Thus a mind which has realized the Buddhist goals of subduing greed, hatred and egotism while developing kindness, wisdom and compassion is a mind which will have a natural and spontaneous virtue. The need for arbitrary rules of conduct will be greatly lessened and one's goodness will be genuine rather than enforced.

It may be seen that while Buddhism proceeds from a very different set of premises than most other religions, we note a nearly complete agreement as to the standards of ethical conduct: love, kindness, charity and generosity are universally hailed by all of man's great religions regardless of whatever their doctrines are built upon any concept and Buddhism not only teaches to be kind; by psychological practices it tells how to achieve the genuine feeling that is kindness. For kindness and compassion, like all other aspects of the mind and this universe, arise through cause and effect

In our discussion of Buddhism to this point we see it as a system of psychological principles and practices which an individual can apply to the benefit of his own spiritual advancement and emotional well being. Thus the prime value of Buddhism in the modern world is that it shows

one away to happiness and peace of mind regardless of the political and social environment. However, it would be erroneous to assume that the Buddha's doctrine was personal to the exclusion of concern for human relationship and society at large.

The reason for emphasis upon individual development was founded upon the principle that the blind cannot lead the blind; or as the Buddha stated. "One, himself sunk in the mire of greed and delusion, cannot pull another out of that mire." One should first purify oneself to be able to show the way to others.

We can only have a better world when we first have better people. Fear, jealousy, egocentrism, hatred and greed are the original causes of human strife, be it petty crime or global war. Education, legislation and arbitration, while useful countermeasures, will not suffice to penetrate to the core of human motivation and alter one's basic feelings. Buddhism is structured to do just this. In fact such is its primary concern.

Personality cannot be separated from society. While the sum total of personalities determines the character and quality of a given society, conversely society influences and formulates the development of personality. This fact was readily acknowledged by the Buddha. He did not advocate social reforms such as we think of today but did deal directly with the social injustices of the time. Perhaps the best example is the caste system. He did not advocate a social revolution to replace this system, but any person who became a Buddhist ceased to have caste identity and thus was no longer subject to caste regulations. He thereby afforded men and women a way to escape from this social injustice. In similar manners he opposed slavery and elevated the social status of women.

Recognizing that civilizations have flourished under a variety of different political systems and that because of the universal law of change

no society or culture will endure forever, the Buddha did not advocate any particular type of government. When speaking of monarchies he said the responsibility lay with the King, and the king should cultivate justice, charity, compassion and virtue both for the prosperity of the nation and as an example for the government ministers and common citizens. A few states with seemingly democratic procedure of administration existed at the time of Buddha, and of these he said that they would continue to flourish so long as the citizens could assemble and meet in harmony and would maintain good moral standards.

In the centuries following the Buddha, his followers built hospitals and rest-houses in accordance with his teaching of compassion. The great Indian Emperor, Asoka, in the third century B.C., as a result of his conversion to Buddhism, stopped all wars and conquests, built wells and carried out other acts of public welfare. Other Buddhist rulers have followed this example.

And of illness he said : "Whosoever would honour me, whosoever would follow me, whosoever would take to my advice, he should wait upon the sick." And to his disciples he said "Go forth into the world to spread the Teaching for the benefit, welfare and happiness of all beings." Once the kindness and compassion gain prominence in human motivations, then will men strive to better the world in whatever way their immediate environment affords, be it food given to a hungry stranger or a multimillion dollar campaign against world hunger.

Thus, we Buddhists are trying to follow his sublime steps.

May all beings be well and happy in a just Peace.

ผู้หมั่นในการทำงาน ไม่ประมาทเลินเล่อ มีปัญญาเห็นประจักษ์
จัดการงานได้เรียบร้อย เขาพึงอยู่ในวงราชการได้

— พุทธภาษิต —

วัฒนธรรมทั่วไป

โดย

แปลก สนธิรักษ์

ความมุ่งหมาย

ระหว่างมนุษย์กับสัตว์อื่น ๆ ย่อมมีสิ่งที่เหมือนกันอยู่ ๔ อย่าง คือ อาหาร การนอน ความกลัว และการสืบพันธุ์

สัตว์เกิดมาจะแสวงหาอาหาร จะทำรังเป็นที่อยู่อาศัย จะสืบพันธุ์และเลี้ยงดูลูก ตลอดจนจะต้องหลบหนีภัยที่จะมาถึงตัว ถ้าพ่อแม่เคยทำมาอย่างใดก็จะทำกันต่อไปอย่างนั้น ตามสัญชาตญาณ ไม่มีการฝึกสอนอบรมเล่าเรียนเหมือนมนุษย์ เดิมเป็นอยู่อย่างใด ก็เป็นอยู่อย่างนั้นไม่มีเปลี่ยนแปลง เช่นในเรื่องอาหารเคยกินกันมาอย่างไรก็กินกัน อยู่อย่างนั้น เคยนอนมาอย่างไร ก็นอนอยู่อย่างนั้น เป็นต้น

มนุษย์ผิดกับสัตว์เพราะรู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือสร้างสิ่งต่าง ๆ ให้มีขึ้นใหม่ หรือให้ดีกว่าของเดิม นับว่ามนุษย์เราได้มีวิวัฒนาการมาโดยลำดับ เพื่อความเจริญในชีวิตของตน เพื่อให้อยู่ดีกินดีมีความสุข รู้จักขจัดเกลียดสิ่งไม่ดีในสันดานให้หมดไป ปลุกฝังความดีให้เกิดขึ้น

การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือสร้างขึ้นเพื่ออยู่ดีกินดี เป็นการสร้างวัตถุให้เจริญ การขจัดความไม่ดีที่คงอยู่ในสันดาน และปลุกฝังความดีขึ้น เป็นการสร้างจิตใจให้งอกงาม

เพราะมนุษย์เรารู้จักสร้างวัตถุให้เจริญ สร้างจิตใจให้งอกงาม มนุษย์จึงเป็นผู้ประเสริฐกว่าสัตว์ทั้งหลาย

หากมนุษย์ไม่พยายามสร้างสิ่งเหล่านี้ ให้เจริญงอกงามเราก็ไม่ต่างอะไรกับสัตว์อื่น ๆ เกิดมาแล้วก็เจ็บและตายไปเท่านั้น

อนึ่ง ในโลกสมัยปัจจุบันนี้ ย่อมมีการติดต่อกันโดยใกล้ชิด ทั้งในทางคมนาคม ทางสังคม ไม่มีชาติใดที่ปลีกตัวอยู่โดดเดี่ยวโดยไม่เกี่ยวข้องกับชาติอื่น ในการติดต่อกัน

กับชาติทั้งหลายนั้น เราจำเป็นต้องมีวัฒนธรรมให้เสมอกับชาติอื่น ๆ ถ้าไม่เช่นนั้นก็ไม่
ใครเขาอยากติดต่อกับ หรือถ้ามาติดต่อกับก็มาในฐานะที่เป็นผู้มีความเจริญมากกว่า
เรา ทำให้เราเป็นชาติที่ปราศจากเกียรติอยู่ในฐานะที่ต่ำต้อย และในที่สุดก็จะถูกบังคับ
ให้อยู่ใต้อำนาจ แต่ถ้าวัฒนธรรมดีเท่ากันเราก็สามารถรักษาเกียรติศักดิ์เอกราช และ
ทุกสิ่งทุกอย่างไว้ได้

ความหมายของวัฒนธรรม

คำว่า “วัฒนธรรม” ตามความหมายที่ง่าย ๆ คือ “ความเจริญงอกงามที่มนุษย์ทำ
ให้เกิดขึ้น” หรือที่เรียกว่า “มรดกทางสังคม” เพราะวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ได้รับมาจาก-
บรรพบุรุษและถ่ายทอดไปให้แก่รุ่น

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๕ ให้ความหมายเกี่ยวกับ
วัฒนธรรมไว้ดังนี้ คือ “วัฒนธรรม” หมายความว่า “ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญ
งอกงามความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรม
อันดีของประชาชน”

ตามความหมายนี้ วัฒนธรรมแบ่งออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ

๑. ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม
๒. ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย
๓. ลักษณะที่แสดงถึงความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ
๔. ลักษณะที่แสดงถึงศีลธรรมอันดีของประชาชน

ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม

ก. ความเจริญทางวัตถุ หมายถึงมีการกินดี มีที่อยู่อาศัยดี มีเครื่องใช้สอยดี
มีการรักษาโรคดี

ข. ความงอกงามทางจิตใจ หมายถึงความซื่อสัตย์ มีความเมตตา ไม่เห็นแก่ตัว
มีความบริสุทธิ์ ฯลฯ

ลักษณะที่แสดงถึงความระเบียบเรียบร้อย

ก. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย จรรยา มารยาท ในที่สาธารณะสถานหรือที่ปรากฏแก่สาธารณชน

ข. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติตน และการปฏิบัติต่อบ้านเรือน

ค. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการประพฤติตน อันเป็นทางนำมาซึ่งเกียรติของชาติไทยและพระพุทธศาสนา

ลักษณะที่แสดงถึงความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ

ก. ความสามัคคีของหมู่คณะ

ข. ความเจริญก้าวหน้าในทางวรรณกรรม ศิลปกรรม

ค. ความนิยมไทย

ฯลฯ

ลักษณะที่แสดงถึงศีลธรรมอันดีของประชาชน

ก. การทำตนให้เป็นคนมีศาสนา

ข. การปฏิบัติตนในหลักธรรมของศาสนา

ค. การรักษาระเบียบประเพณีทางศาสนา

ที่มาของวัฒนธรรม

๑. ศาสนา

๒. ประเพณี

๓. ธรรมชาติ

ศาสนา เป็นรากฐานของวัฒนธรรม โดยที่ศาสนาต่างๆ ย่อมมีหลักคำสอนมุ่งหมายให้ผู้นับถือได้ผลอย่างเดียวกัน คือ ความดี ทำผู้ปฏิบัติตามคำสอนให้เป็นคนดี ถึงแม้ว่าคำสอนของแต่ละศาสนาจะผิดแผกแตกต่างกันบ้าง แต่ก็มุ่งจุดเดียวกัน คือ ละชั่ว ประพฤติดี เป็นหลักของวัฒนธรรมทางจิตใจ

อนึ่ง ศาสนาย่อมแสดงออกให้เห็นวัฒนธรรมสาขาต่างๆ เช่น ศิลปกรรม วรรณกรรม เช่น โปสถ์ วิหาร พระสถูปเจดีย์ เป็นต้น แต่เดิมมากก็เป็นเรื่องที่สืบเนื่องมาจากศาสนาแทบทั้งสิ้น

ประเพณี ชาติต่างๆ ย่อมมีประเพณีประจำชาติและถ่ายทอดกันมาโดยลำดับ หากประเพณีนั้นเป็นของดีอยู่แล้วก็รักษาไว้เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ หากไม่ดีก็แก้ไขเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะ โดยเฉพาะประเพณีของไทยที่ยังรักษาไว้เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เช่น เกิด บวชนาค แต่งงาน ทำบุญอายุ และตาย หรือประเพณีที่เกี่ยวกับเทศกาล ตรุษ ศารท ตลอดจนประเพณีเกี่ยวกับสร้างบ้านปลูกเรือน การทำไร่ ไถนา และอื่น ๆ อีกมากล้วนเป็นที่มาของวัฒนธรรมทั้งนั้น ประเพณีแบ่งออกเป็น ขนบประเพณี ธรรมเนียมประเพณี จารีตประเพณี

ธรรมชาติ หลักของธรรมชาติย่อมมีเกิดและมีเจริญ คนเกิดมาก็เติบโต อวัยวะทุกส่วนเปลี่ยนแปลงไป แม้ต้นไม้ก็เช่นเดียวกัน ย่อมมาจากเล็กไปหาโต ไม่มีอยู่คงที่ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เพราะฉะนั้น ธรรมชาติทั้งที่มีวิญญานและไม่มีวิญญานจึงเป็นเหตุที่ทำให้คนเราอาศัยนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดวิวัฒนาการ

อนึ่งธรรมชาติภายนอกจะปรากฏให้รู้ได้ว่าดี เลว ก็ต้องอาศัยธรรมชาติภายในตัวคนกำหนดให้รู้ เช่น รูป อาศัยา เสียง อาศัยา หู กลิ่น อาศัยา จมูก รส อาศัยา ลิ้น สัมผัส อาศัยา กาย เมื่อธรรมชาติต่อธรรมชาติอาศัยกันปรากฏขึ้นเช่นนั้น ก็ทำให้มนุษย์รู้จักแก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้นตามกาลสมัย เท่ากับปรับธรรมชาติที่มีอยู่แล้วให้มีวิวัฒนาการขึ้น

เนื้อหาของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมแบ่งออกเป็น ๔ อย่าง คือ

๑. คติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจ และได้มาจากศาสนา เช่น

— ขยันหมั่นเพียร	— ออม ประหยัด
— เสียสละ	— ขอบภัย ให้ภัย ทำผิดรับผิดชอบ
— สามัคคี	— ซื่อสัตย์สุจริต
— รู้จักรับผิดชอบ	— ความรอบคอบ
— ใช้ปัญญาในทางที่ถูก	— การเที่ยงตรงต่อเวลา

๒. เนติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือว่ามีความสำคัญต่อกฎหมาย เช่น

- ศึกษาให้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมาย
- เคารพต่อกฎหมายของบ้านเมืองในทุกกรณี
- ใช้สิทธิของตนตามกฎหมายโดยความสุจริต และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- พยายามศึกษาให้รู้ถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้บังคับเป็นกฎหมาย อยู่ในปัจจุบัน

ฯลฯ

๓. วัตถุธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น ที่เกี่ยวกับการกินดีอยู่ดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือนและอื่น ๆ เช่น

- รู้จักกินดี
- รู้จักอยู่ดี
- รู้จักทำเครื่องใช้หรือทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้
- ปลุกบ้านให้ถูกสุขลักษณะน่าอยู่น่าอยู่
- รู้จักรักษาความสะอาดบ้านเรือน และเครื่องแต่งตัวรวมทั้งร่างกาย
- รู้จักแต่งกายให้มระเบียบ ถูกต้องตามกาลเทศะและความนิยม
- รู้จักรักษา โบราณวัตถุ โบราณสถานและ ศิลปวัตถุ ไม่ขีดเขียนหรือทำลาย หรือส่งไปนอกประเทศ
- ช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติ เช่น บ้านหลวง ที่ทำการรัฐบาล โรงเรียน โรงพยาบาล สายโทรเลข โทรศัพท์ ทางรถไฟ และถนนหนทาง เป็นต้น
- รู้จักสร้างความเจริญทางวัตถุให้แก่ตน และประเทศชาติ
- พยายามประกอบงานอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ อันจักเป็นเหตุยกฐานะความเป็นอยู่ของตนให้สูงขึ้น

ฯลฯ

๔. สหธรรม ได้แก่วัฒนธรรมทางสังคม นอกจากหมายถึงคุณธรรมต่าง ๆ ที่ทำให้คนเรายู่ร่วมกันเป็นผาสุก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกันแล้ว ยังรวมทั้งระเบียบมารยาทที่จะติดต่อกันเกี่ยวข้องกับสังคมทุกชนิด เช่น

- มารยาทในการเป็นแขกไปหาผู้อื่น
- มารยาทในโต๊ะอาหาร
- การไปงานมงคล และงานศพ
- มารยาทในการโต้ตอบจดหมาย
- มารยาทในการขับรถ และเดินถนน
- มารยาทในการเดินทาง การโดยสารเครื่องบิน เรือโดยสาร และรถประจำทาง รู้จักแสดงความเคารพต่อสถานที่ และสิ่งแทนซึ่งควรเคารพของชาติตนและของคนอื่น ไม่แสดงอาการดูหมิ่นเหยียดหยามชนบทรวมเนียมและสิ่งเคารพของคนอื่น
- พยายามทำตนให้เข้าไหนเข้าได้ รู้จักกาลเทศะ

ฯลฯ

การส่งเสริมวัฒนธรรม

เมื่อแบ่งเนื้อหาของวัฒนธรรมออกเป็น ๔ ส่วน ดังนั้นก็ได้มีการแบ่งงานเพื่อส่งเสริมออกเป็น ๔ ส่วนเช่นเดียวกัน คือ

๑. ส่งเสริมทางจิตใจ เล็งถึงปัญหาทางจิตใจอันจะมีอะไรบางอย่างเกี่ยวข้องกับคติธรรม เนติธรรม วัตถุธรรม และสหธรรม ดังกล่าวแล้ว ที่ควรส่งเสริมให้เจริญยิ่งขึ้น

๒. ส่งเสริมทางศิลปกรรม มุ่งทำศิลปกรรมให้ได้ความเจริญถึงขนาดทั้งในด้านศิลปะและวัฒนธรรม คือ ศิลปะนั้นก็ให้มีความหมายที่เป็นประโยชน์ในทางคติธรรม เนติธรรม วัตถุธรรม และสหธรรม รวมอยู่ด้วย

๓. ส่งเสริมทางวรรณกรรม มุ่งทำวรรณกรรมให้สูงค่าทั้งทางไพเราะกินใจทั้งทางให้เป็นประโยชน์ในทางวัฒนธรรมแก่ผู้อ่านผู้ฟัง คือให้วรรณกรรมนั้นมี

คติธรรม เนติธรรม วัตถุธรรม และสหธรรม วรรณกรรมบางอย่างไพเราะกินใจ
ทั้งเนื้อเรื่องชวนให้เพลิดเพลิน แต่ถ้าชักงูไปในทางไม่ดีก็อาจทำให้เกิดผลเสียหาย
แก่ประชาชนพลเมืองได้ ฉะนั้นเมื่อนำเนื้อแท้ของวัฒนธรรมทั้ง ๔ หลักไป ผสมกันจะเป็น
วรรณกรรมที่มีคุณค่าอย่างแท้จริง

๔. ส่งเสริมทางระเบียบประเพณี มุ่งทำระเบียบประเพณีประจำชาติให้มีความ
หมายในทางดีงาม และเป็นประโยชน์ไม่ใช่เพียงสิ่งที่ยึดถือสืบต่อกันมา โดยไม่
พิจารณาความหมายหรือประโยชน์ การส่งเสริมดังกล่าวนี้ จึงใช้วิธีทำให้มีเนื้อหาของ
วัฒนธรรมทั้ง ๔ ข้อคือ คติธรรม เนติธรรม วัตถุธรรม และสหธรรม มีส่วน
เกี่ยวข้องอยู่ในระเบียบประเพณีนั้น ๆ ด้วย

บทสรุป

เรื่องของวัฒนธรรมตามหัวข้อที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น เมื่อจะสรุปให้เข้าใจง่ายก็
ได้แก่ “ความดีขึ้นหรือประณีตขึ้นกว่าเดิมโดยการศึกษาและฝึกหัด”

ตัวอย่างในทางวัตถุ เช่น เดิมมนุษย์อยู่ถ้ำ นุ่งใบไม้ กระจุกปลูกสร้างบ้านเรือน
อยู่และรู้จักทอผ้าขึ้นใช้ เดิมไม่นิยมสวมเสื้อ ก็ประดิษฐ์เสื้อขึ้นใช้ และตัดแปลงโดย
ลำดับแม้ในเรื่องอื่นๆ เช่น รถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน เครื่องรับส่งวิทยุ ในระยะ
แรกๆ ก็ทำหรือประดิษฐ์ขึ้นพอใช้ได้ แล้วพยายามค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลง
ให้ดีและสะดวกขึ้นโดยลำดับ ฯลฯ

ตัวอย่างในทางจิตใจ เช่น เดิมใคร่ใคร่เข้าทำร้าย หรือแสดงกิริยาอาการ
หยาบช้ำต่าง ๆ ต่อมารู้จักจัดระเบียบให้ดีขึ้น เช่น แทนที่จะจัดการอย่างป่าเถื่อน ก็รู้
จักฟังร้องทวงศาลสถิตยุติธรรมขึ้นชำระความโดยยุติธรรม หรือรู้จักระงับความโกรธ
ด้วย ยึดคติสอนใจจนเป็นคนเยือกเย็นขึ้น ไม่รู้วาม เดิมอยากได้อะไรก็แย่งเอา
จากผู้อื่น ก็รู้จักขยันทำมาหากินโดยสุจริต รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นต้น

พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทย

๑. อิทธิพลต่อลักษณะนิสัยจิตใจ คนไทยมีนิสัยเยือกเย็น เมตตากรุณา
เคารพอ่อนน้อม กตัญญูกตเวที ขยัน อุตทน สุภาพ เพราะหลักธรรม ทาง
พระพุทธศาสนา

๒. อิทธิพลต่อศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมของไทยเจริญก้าวหน้า เพราะพุทธศาสนา เช่น ภาพเขียนบนฝาผนังโบสถ์ เพดานโบสถ์ แบบการก่อสร้างโบสถ์วิหาร การหล่อพระพุทธรูป เจดีย์รูปทรงต่างๆ ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมของไทยวิจิตรงดงาม

๓. อิทธิพลต่อภาษา คนไทยรับเอาพระพุทธศาสนาทั้งหินยานและมหายานจากอินเดีย เราจึงรับเอาภาษาบาลีหรือมคธและสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทยมากมาย เช่น บุปผา-บุษบา บัญญา-ปรัชญา กิตติ-เกียน วิเชียร-เพชร บุญ-บุญย์ เพดาน โโกหก รถยนต์ ประปา ฯลฯ

๔. อิทธิพลต่อวรรณกรรม วรรณกรรมต่างๆ ของไทย ส่วนมากมาจากเรื่องทางพุทธศาสนา เช่น ไตรภูมิพระร่วง มหาชาติคำหลวง สามัคคีเภทคำฉันท์ การเห่เรือพระกฐินหลวง แม้เรื่องของไทยแท้ๆ เช่น ลิลิตพระลอ ก็ยังมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแทรกอยู่ เช่น ไคไคในโลกล้วนอนิจจัง ฯลฯ

๕. อิทธิพลต่อจารัตประเพณี ประเพณีสำคัญๆ ของไทยส่วนมากมักจะสืบเนื่องมาจากพระพุทธศาสนา เช่น วิสาขบูชา มาฆบูชา เข้าพรรษา ตักบาตรเทโว บวชนาค ลอยกระทง ฯลฯ พิธีแห่ต่างๆ ของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๖. อิทธิพลต่อขนบธรรมเนียม ขนบธรรมเนียมต่างๆ ของไทย สืบเนื่องมาจากพระพุทธศาสนา ได้อาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การต้อนรับแขก การเข้าพบผู้ควรเคารพ มารยาทสุภาพ ให้เกียรติแก่ผู้อื่น ไม่ลู่อ่านาจนฝ่ายต่ำ เช่น โกรธ โลก หลง

๗. อิทธิพลต่อการศึกษาล่าเรียน สมัยโบราณวัดเป็นศูนย์กลางการศึกษา พระเป็นครูสอนวิชาความรู้ธรรม อบรมจรรยา มารยาท แม้กระทั่งวิชาพื้นคาบ มวย พระก็เป็นครูสอน ปัจจุบันนี้วัดยังเป็นสถานศึกษาและอบรมจิตใจ

๘. อิทธิพลต่อดุริยางคศิลป์ ในพิธีทางศาสนา เช่น ทำบุญเลี้ยงพระ บวชนาค เทศน์ ทอดกฐิน ผ้าป่า มักจะมีการบรรเลงเพลงเสมอ เช่น เพลงสาธุการ เพลงเห่เรือ พระกฐิน เพลงพญาโศก ฯลฯ

วัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งแห่งโครงสร้างของสังคม

คำว่าโครงสร้างหมายถึงส่วนประกอบต่างๆที่รวมกันขึ้นเป็นลักษณะอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น ตึกหลังหนึ่ง ก่อนที่จะสำเร็จเป็นตึก ย่อมประกอบขึ้นด้วยส่วนต่างๆ เช่น ฐาน โครงเหล็ก อิฐ ปูน เป็นต้น หรือคนคนหนึ่ง ที่จะเป็นคนขึ้นมาได้ ต้องประกอบด้วยเลือดเนื้อ โครงกระดูก เส้นโลหิต ระบบประสาท หัวใจ จิตใจ เป็นต้น ส่วนต่างๆ เหล่านี้ ต่างมีหน้าที่ช่วยให้ตึกคงอยู่หรือคนคงเป็นคนอยู่ได้ แต่ถ้าขาดส่วนประกอบเหล่านี้ ตึกหรือคนก็ไม่สามารถจะตั้งอยู่ได้ในสภาพที่เป็นรูปลักษณะอันหนึ่งอันเดียวกัน สังคมคือกลุ่มชนที่มาอยู่รวมกันก็เช่นกัน จะคงสภาพเป็นสังคมอยู่ได้ ก็ต้องมีโครงสร้างหรือส่วนประกอบเป็นสังคมขึ้นมา โครงสร้างของสังคมนั้นก็คือ วัฒนธรรม สังคมที่ปราศจากวัฒนธรรมนั้นจะดำรงอยู่เป็นสังคมไม่ได้

สังคมนั้นเกิดจากเอกชนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาอยู่รวมกันตั้งแต่เป็นสังคมเล็กที่สุด คือครอบครัวจนถึงสังคมใหญ่คือประเทศชาติจะต้องมีวัฒนธรรมเป็นส่วนประกอบสร้างสังคมขึ้นและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้สังคมดำรงอยู่ได้ คือ

๑. คติธรรม คือวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจ และได้มาจากศาสนา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา เช่น ความขยันในการประกอบสัมมาชีพ การศึกษา ความอดทน ความเคารพต่อผู้ใหญ่ ความกตัญญู ความโอบอ้อมอารี ความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม

๒. เนติธรรม คือวัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งจารีตประเพณีต่างๆ ที่ยอมรับนับถือกันว่ามีสำคัญพอๆ กับกฎหมาย เช่น การรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน การเคารพต่อกฎหมาย จารีตประเพณี ขนบประเพณีและธรรมเนียมประเพณี ระบบการปกครองป้องกันประเทศ

๓. วัตถุธรรม คือวัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น ที่อยู่อาศัย อาคารบ้านเรือน ศิลปวัตถุการกินอยู่ ถนนหนทาง รวมทั้งปัจจัยแห่งการครองชีพอื่น ๆ ระบบอุตสาหกรรมชลประทานเกษตรกรรม ฯลฯ

๔. สหธรรม คือวัฒนธรรมทางสังคม ที่ทำให้เราอยู่รวมกันได้โดยผาสุก รวมทั้งจรรยาบรรณทางสังคมทุกอย่าง เช่น การต้อนรับแขก การเป็นแขก การรับประทานอาหาร การไปงานศพ แต่งงาน การโดยสารรถประจำทาง ฯลฯ

สังคมที่จะรวมกันอยู่หรือคงอยู่เป็นสังคมได้แต่ละคนในสังคมจะต้องมีวัฒนธรรมดังกล่าวนี้ ถ้าขาดวัฒนธรรม การอยู่รวมกันก็จะเป็นไม่ได้ นั่นคือสังคมจะต้องสลายไป คือเป็นสังคมอยู่ไม่ได้ หรือจะอยู่ได้ก็เรียกว่าสังคมพิกการ จะมีสภาพไม่ต่างอะไรกับสัตว์จรจวนเช่นเดียวกับตัวตึกที่ไม่มีโครงเหล็ก อิฐ ปูน จะเป็นตึกอยู่ไม่ได้
ฉนั้น

แต่โดยทั่วไปแล้ว โครงสร้างของสังคมหรือส่วนประกอบหรือหน่วยที่สำคัญของสังคมนั้น ถือว่ามี ๓ อย่าง คือ

๑. ฐานะของบุคคลในสังคม คือคนในสังคมนั้นมีฐานะต่างๆ กัน คือเป็นพ่อแม่ ลูก ปู่ย่า ตายาย ครู ศิษย์ ผู้ใหญ่ ผู้น้อย แต่ละคนก็มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ แต่มีได้หมายถึงฐานะของเศรษฐกิจ เช่นมั่งมี ยากจน หรือฐานะทางกำเนิด ซึ่งเป็นเพียงสิ่งแทรกอยู่ในสังคมเท่านั้น

๒. กลุ่มสังคม คือการที่บุคคลรวมกันอยู่ ร่วมอยู่ร่วมกัน มีความใกล้ชิดกัน การอยู่รวมกันนั้น จะต้องอยู่อย่างถาวรหรือประจำ เป็นครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ฯลฯ

๓. สถาบัน เนื่องจากสังคมเป็นที่รวมแห่งบุคคลที่มีฐานะต่างๆ กันทั้งฐานะส่วนตัวและสังคม ต้องมีสถาบันเป็นหลักสำคัญอันเป็นเครื่องยึดถือหรือนับถือร่วมกัน สังคมจึงจะดำรงอยู่ได้สถาบันที่สำคัญของสังคมไทยนั้น มี ๔ สถาบัน คือ

๑. การมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ
๒. การมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ
๓. การมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
๔. การมีโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีแผน

๕ เนื้อแท้ของวัฒนธรรมไทย

ก. วัฒนธรรมหลัก

ข. วัฒนธรรมช่วง

วัฒนธรรมหลัก

วัฒนธรรมหลักคือวัฒนธรรมที่เป็นหลักของชาติหรือประจำชาติ ซึ่งเราจะต้องรักษาส่งเสริมให้ดำรงอยู่คู่กับชาติไทย เพื่อให้เป็นจุดรวมแห่งจิตใจของคนในชาติ และเป็นสัญลักษณ์ของชาติไทย เป็นวัฒนธรรมที่เราไม่ควรเปลี่ยนแปลงคือ

๑. พระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา วัดเป็นสถานที่อบรมจิตใจ พระสงฆ์เป็นผู้สอนศีลธรรมแก่ประชาชนและพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย แต่ขณะเดียวกันชาวพุทธก็ไม่เคยกดขี่ทำร้ายผู้นับถือศาสนาอื่น เพราะถือว่าเป็นคนไทยด้วยกัน

๒. พระมหากษัตริย์ ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมาแต่โบราณกาลทุกยุคทุกสมัยพระมหากษัตริย์ไทยทรงปกครองประชาชนให้อยู่ร่มเย็น ยอมเสียสละความสุขส่วนพระองค์แม้กระทั่งพระชนม์ชีพ เพื่อปกป้องกันประเทศชาติ ทรงทศพิธราชธรรม เป็นมิ่งขวัญของชาติ

๓. อักษรไทย พ่อขุนรามคำแหงได้ประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ โดยอาศัยอักษรขอมเป็นครู บรรพบุรุษของเราได้ปรับปรุงให้เหมาะสมตลอดมาในปัจจุบันนี้น่าจะภูมิใจที่เรามีอักษรของเราเอง ถึงแม้จะได้เค้ามาจากอักษรต่างชาติก็จริง แต่เราสามารถดัดแปลงให้มีลักษณะที่เด่นกว่าอักษรเดิม เราอาจพูดได้ว่า ไม่มีอักษรชาติใดมีลักษณะเด่นเหมือนอักษรไทย อักษรไทยสามารถเขียนภาษาต่างชาติได้ใกล้เคียงที่สุด เช่น ก่วยเตียว ไครขายไข่ไก่ ท่านลองใช้อักษรโรมันเขียนดูว่าจะเป็นอย่างไรบ้าง

ภาษาไทย ชาติไทยมีภาษาของตนเอง มีลักษณะเป็นคำโดด เช่น พ่อ แม่ กิน ดื่มนอน ย่าง (เดิน) ต่อมารับเอาภาษาอื่นเข้ามาใช้ แต่เรามาปรับปรุงรูปเสียงให้เป็นแบบไทย มาตา—มารดา บิดา—บิดา จระโมะ—จุมุก บางทีเรานำมาดัดแปลงให้ดีขึ้นกว่า

ภาษาเดิมก็มี มาลา—มาลี มาลิน กาพย์ฉันท์ ในภาษาไทยเราก็เอาอย่างมาจากบาลี แต่เราทำได้ดีกว่าคือมีสัมผัสนอกสัมผัสใน สัมผัสอักษร ซึ่งของเดิมมีเพียงครุ ลหุ เมื่อเราเพิ่มสัมผัสเข้าไปแล้ว ทำให้อ่านได้ไพเราะกว่าของเดิม

นอกจากนี้ คำๆ เดียวกัน ถ้าวางผิดที่ความหมายก็เปลี่ยนไป เช่น ไก่ไข่ ไข่ไก่ ภาษาไทยมีลักษณะพิเศษหลายอย่าง

แต่สิ่งน่าเป็นห่วงก็คือการออกเสียงภาษาไทย ไม่ค่อยถูกไม่ชัด บางคนคัดเสียงให้เป็นภาษาทางตะวันตก

ประเพณีไทย ประเพณีไทยเป็นเครื่องแสดงถึงวิถีชีวิตและจิตใจของคนไทยทั้งในอดีตและปัจจุบันว่าเป็นมาและเป็นอยู่อย่างไร ประเพณีไทยส่วนมากมาจากพระพุทธศาสนา และมีคตินิยมแฝงอยู่ด้วย เช่น

๑. ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด ตั้งชื่อ แต่งงาน ตาย
๒. ประเพณีทำบุญวันเกิด ทำบุญอายุ ทำบุญขึ้นบ้านใหม่
๓. ประเพณีการบรรพชาอุปสมบท เข้าพรรษา ออกพรรษา ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ถวายผ้าอาบน้าฝน ตักบาตรเทโว
๔. ประเพณีตรุษสารท สงกรานต์ ลอยกระทง กวนข้าวทิพย์
๕. ประเพณีไหว้ครู
๖. ประเพณีท้องถิ่น
๗. พระราชพิธีถวายผ้าพระกฐินทางชลมารค

จรรยามารยาทแบบไทย คนไทยมีจรรยามารยาทสุภาพละมุนละไมอ่อนช้อย และรู้จักปรับตัวเข้าสังคมได้ดี รู้จักอ่อนน้อมต่อผู้ที่ควรอ่อนน้อม เช่น

๑. วิถีกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์
๒. วิถีกราบ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่ควรเคารพ กราบศพ
๓. วิถีแสดงความเคารพพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระบรม

วงศานุวงศ์

๔. วิถีแสดงความรักคนที่เสมอกัน

แต่ในขณะเดียวกัน เราศึกษามารยาทสากลเพื่อให้รู้และใช้ในโอกาสอันควร เพราะวัฒนธรรมไทยมีลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งยึดหยุ่นหรือเดินสายกลาง

จิตใจแบบไทย คนไทยได้กับการอบรมตามหลักพระพุทธศาสนาให้เป็นคนมีจิตใจโอบอ้อมอารีต่อคนทั่วไป โดยไม่เลือกชาติ ศาสนา แม้กระทั่งศัตรู จนได้ฉายาว่า กินแค้นแห่งความขมขื่น ซ่อนเองได้ช่วยให้ชาติไทยพ้นจากการเป็นเมืองขึ้นและการยึดครองของต่างชาติได้ ทั้งๆที่ชาติต่างๆ รอบบ้านเรามากเป็นเมืองขึ้นของต่างชาติหมด และคนไทยเป็นคนมีความกตัญญูทุกเวที ต่อผู้มีบุญคุณ เคารพเชื่อฟังบิดามารดา ครูบาอาจารย์และคนไทยชอบอิสระ แต่บางอย่างก็ไม่ได้เช่นความมั่งง่าย กินที่ไหนทั้งที่นั้น ชอบสะดวกสบายเกินไป เฉื่อยไป ฯลฯ

ศิลปกรรมไทย ศิลปกรรมแบบไทยนั้นมีความอ่อนช้อย เยือกเย็นสวยงามไม่แพ้ชาติที่เจริญแล้ว เช่น

๑. นาฏศิลป์ไทย
๒. ดนตรีไทย
๓. เพลงไทย
๔. เครื่องถมไทย
๕. เครื่องเงินมีลวดลายวิจิตรสวยงาม
๖. ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ตู้พระธรรมลายรดน้ำ ฯลฯ
๗. เรื่องพระที่นั่งสุพรรณหงส์

สถาปัตยกรรมไทย สถาปัตยกรรมของไทย นับว่าสวยงามไม่แพ้ชาติที่เจริญแล้ว เป็นที่สนใจชาวต่างประเทศ ทำให้ชาติต่างประเทศสนใจท่องเที่ยวเมืองไทย เพื่อชมปราสาทราชวัง วัดวาอาราม โบสถ์วิหาร ทำให้เงินเข้าประเทศปีละถึง ๖๐๐ ล้านบาท (๒๕๐๕) และจะเพิ่มขึ้นอีก ในงานแสดงสินค้าต่างประเทศ ศาลาไทยสร้างด้วยศิลปะแบบไทยปรากฏเด่นในงานสิ่งเหล่านี้แสดงถึงคุณค่าทางศิลปะอันสูงส่งของชาติ

วรรณคดีไทย วรรณคดีเป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญทางจิตใจ ความรู้สึกนึก
อารมณ์ แล้วแสดงออกมาเป็นตัวหนังสือ เมื่ออ่านแล้วทำให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ
มีความรู้สึกเป็นไปในทางที่ดีงาม เพราะวรรณคดีนั้นมักแฝงคติสอนใจเอาไว้ด้วย
วรรณคดีไทยส่วนมากมาจากพระพุทธศาสนา เช่น เทภูมิกถา สามัคคีเภทคำฉันท์ บาง
เรื่องเป็นเรื่องของไทย แต่ก็มีคตินิยมทางพระพุทธศาสนาแฝงอยู่ด้วย เช่น ลิลิต
พระลอ ว่า

โคโคในโลกล้วน

อนิจจัง

ฯลฯ

วัฒนธรรมรับช่วง

เนื่องจากชาติไทยมิได้อยู่โดดเดี่ยวแต่ชาติเดียวในโลก เราต้องอยู่ร่วมและ
ติดต่อกับชาติต่าง ๆ ทั้งตะวันตกและตะวันออก ในการติดต่อกันนั้น ชาติต่าง ๆ จะพบปะ
สังสรรค์กัน พร้อมกันนั้นก็รับเอาวัฒนธรรมของกันและกัน ทั้งทางวัตถุและมีใช้
วัตถุ รับเอาทั้งจงใจและไม่จงใจ บางทีรับเอาทั้งหมด บางทีรับเอาบางส่วน บางที
ก็รับเอาไปประสมกับวัฒนธรรมของตน เกิดวัฒนธรรมแบบใหม่มีลักษณะดีเด่นกว่า
ของเดิมลักษณะเช่นนี้มีเหมือนกันทุกชาติ สรุปได้ดังนี้

๑. รับเอาโดยไม่เปลี่ยนแปลง

๒. รับเอาโดยการเปลี่ยนแปลง

รับเอาโดยไม่เปลี่ยนแปลง

วัฒนธรรมต่างประเทศที่เรารับเอามานั้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงนั้น แต่ในบาง
กรณีอาจมีการปรับปรุงวิธีการบางอย่างเพื่อให้เหมาะสมแก่ภูมิประเทศบ้าง ส่วนมาก
เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น รถยนต์ รถไฟ เรือบิน เครื่องจักร และวิทยาการสมัยใหม่
หรือที่เรียกว่าเทคโนโลยี (Technology) คือวิธีทำงานโดยอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์
เช่น การแพทย์ สาธารณสุข วิศวกรรม สถาปัตยกรรม ชลประทาน การเกษตร ระบบ
อุตสาหกรรม การพาณิชย์ การศึกษาตลอดถึงระบบการปกครอง การทหาร อารยธรรมอัน

นอกจากนกมพวกอาหาร วิธีรับประทานแบบต่าง ๆ มารยาทในการ
รับประทานอาหาร มารยาทเวลาพบปะกัน วิธีแสดงความเคารพต่อพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ที่เราเรียกว่าการถวายคำนับ
และการถอนสายบัว เครื่องแต่งตัว ฯลฯ

รับเอาโดยการเปลี่ยนแปลง

ท่านผู้รู้ท่านหนึ่งกล่าวว่า “ชาติไทยเป็นชาติที่ฉลาดคือรู้จักประสาน
ประโยชน์” คือรู้จักรับเอาสิ่งที่ดีงามของคนอื่นแล้วนำมาดัดแปลงให้เข้ากับของตนเอง
และในลักษณะเดียวกันสิ่งใดของตนเองที่ดีงามอยู่แล้วก็รักษาให้คงอยู่ และรู้จักปรับ-
ปรุงสิ่งที่ควรปรับปรุงของตน เพื่อให้เข้ากับคนอื่นได้ ลักษณะของวัฒนธรรมไทยนั้น
“ยืดหยุ่นและเดินสายกลาง” เพราะการยึดมั่นในวัฒนธรรมของตนเองจนเกินไปก็เกิด
การไม่ยอมรับเอาของคนอื่นที่ดีงามก็เกิด และการรับเอาโดยไม่รู้จักปรับปรุงให้เข้ากับ
วัฒนธรรมของตนก็เกิด เป็นอันตรายต่อชาติบ้านเมืองมากเหมือนกัน ในเรื่องนี้ว่า
ไทยเราปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ตามกาลสมัยได้ดี เช่น ในสมัยที่ฝรั่งล่าเมืองขึ้น บาง
ชาติถือลัทธิชาตินิยมจัด ไม่ยอมรับหรือปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ของโลก เลยตกเป็น
เมืองขึ้นของต่างชาติ ชาติไทยยังดำรงความเป็นไทยอยู่ทุกวันนี้ก็เพราะเรารู้จักปรับตัว
เข้ากับเหตุการณ์ของโลกได้ เช่น ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชในสมัยรัชกาลที่ ๔
และ ๕ แห่งรัตนโกสินทร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นสมัยที่มีความสำคัญต่อความดำรงคงอยู่
ของชาติมาก แต่ในขณะเดียวกัน ถ้าเราไม่รู้จักรักษาอะไรที่ดีงามให้เป็นแบบฉบับของ
เราเลย เราก็สูญเสียความเป็นไทยได้เหมือนกัน

วัฒนธรรมต่างชาติที่เรารับเอามาแล้วนำมาดัดแปลงให้เข้ากับเราได้มากมายเช่น

๑. ภาษา ภาษาไทยที่เราใช้อยู่ในปัจจุบันนี้มีภาษาต่างชาติมิใช่น้อย เช่น
ภาษาบาลี สันสกฤต เขมร อังกฤษ ฝรั่งเศส แต่เมื่อเรารับเอามาแล้วเราเปลี่ยนรูป
บ้างเสียงบ้าง ให้เข้ากับลักษณะภาษาของเรา เช่น

กัณถาร

(บ)

จาก

กนฺถาร

เพทาน

(บ)

„

วิทาน

สันดาน	(บ)	จาก	สนฺดาน
บัณฑิต	(บ)	„	บัณฑิต
มณฑป	(บ)	„	มณฑป
มณฑล	(บ)	„	มณฑล
สาร	(บ)	„	สาร
พฤษภ	(ส)	„	วฤษภ
พฤศจิกายน	(บ)	„	พฤศจิกายน
บัญญัติ	(บ)	„	ปญฺชี

แต่บางทีเรานำมาดัดแปลงได้ดีกว่าของเดิม จนเจ้าของภาษาเองต้อง ชมเชย
เช่นการแต่งฉันทของไทย เรายืมเอาแบบบาลีมาใช้ เดิมมีเฉพาะครุฑเท่านั้น แต่เรา
เติมสมมุติเข้าไปอีก ยิ่งไพเราะกว่าของเดิม

ภาษาเขมร เช่น

เดิน	มาจาก	เดิน
จุมุก	„	จรมะ
เพลิง	„	เพลิง

ภาษาอังกฤษ เช่น ฟุตบอล โน้ต สกรู ฟุตบาท แบงค์ ถึงแม้เราจะคงรูป
ไว้แต่ก็ออกเสียงเป็นแบบไทย เพราะถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นภาษาไทยแล้วไม่จำเป็นต้อง
ออกเสียงตามภาษาเดิม ถ้าเราพูดเป็นภาษาไทยและให้คนไทยด้วยกันฟัง นอกจากเรา
จะอ่านข่าวพากย์ภาษาอังกฤษให้ชาวต่างประเทศฟังก็ออกเสียงตามภาษาเดิม ที่เรายัง
คงใช้ตามภาษาเดิม เพราะเห็นว่าได้ความดีกระต๊อรัคและใช้กันจนเป็นที่รู้จักอยู่แล้ว
เราเลยไม่ได้บัญญัติคำภาษาอังกฤษขึ้นใช้แทน

ครั้งแรกเราก็ใช้คำภาษาเดิม แต่ต่อมาเราคิดคำของเราขึ้นใช้แทน เช่น

Museum	— พิพิธภัณฑ์	เดิมเราใช้ว่า	มิวเซียม
Telegraph	— โทรเลข	„	ตะแอฟแกฟ
Foot bath	— บாதวิถี	„	ฟุตบาท

Station	— สถานี	„	สเตชัน
Navy	— นาวิ	„	เนวี
Television	— โทรทัศน์	„	เทเลวิชัน

ภาษาฝรั่งเศส เช่น ขนมปัง กาแฟ แต่บางทีเรามีคำไทยใช้ได้ก็อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องเอาคำบาลีสันสกฤตมาบัญญัติใช้แทนเลย เช่น การท่องเที่ยว เราก็บัญญัติคำว่าทัศนารชนใช้อีก หรือคำว่า การแสดงทางวิทยาศาสตร์ เราไม่จำเป็นต้องไปใช้คำว่านิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ เพราะคำว่า การท่องเที่ยว การแสดง มีความหมายอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องไปเอาคำยากๆ มาใช้อีก จนคนธรรมดาฟังไม่รู้เรื่อง

แต่ภาษาที่เป็นศัพท์ เฉพาะทางวิชาการนั้น เรามักใช้อย่างเดิม

๒. ประเพณี เช่น ประเพณีวันขึ้นปีใหม่ วันที่ ๑ มกราคม ซึ่งเป็น ประเพณีขึ้นปีใหม่สากล เรารับเอามา เพราะปีใหม่เดิมของเรามีแล้วคือตรุษสงกรานต์ แต่เมื่อเรารับเอามาแล้วเรามาดัดแปลงโดยนำเอาวัฒนธรรมของเราเข้าไปประสม เช่น ทำบุญตักบาตร บัทรอานวยพร เราก็ใช้คำประพันธ์ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน แบบไทย และยังอ้างเอาสิ่งที่เราเคารพ คือพระรัตนตรัย มาช่วยบันดาลให้ผู้รับบัตร ประสพสุข

๓. มารยาทบางอย่าง เช่น การถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ของสุภาพสตรี เดิมทีเดียวเราย่อเข่าลง ต่อมาเราเห็นว่ามารยาทนั้นมาอยู่เมืองไทยนานแล้ว ควรดัดแปลงให้เป็นไทย จึงเอามารยาทของไทยประสมเข้าไป คือขณะที่ย่อตัวลง ให้เอามือซ้ายวางที่เข่าซ้าย แล้วเอามือขวาทับมือซ้ายอีกทีหนึ่ง

๔. อาหาร อาหารต่างชาติบางอย่างเราเอามาดัดแปลงรสอาหาร

การส่งเสริมวัฒนธรรมไทยในส่วนประเพณี

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า การที่จะพัฒนาประเทศชาติและประชาชนให้เจริญก้าวหน้าขึ้น นอกจากจะต้องเร่งรัดพัฒนาในด้านอื่น ๆ ซึ่งรัฐบาลกำลังเร่งรัดอยู่ขณะนี้แล้ว ยังจำเป็นต้องเร่งรัดปรับปรุงส่งเสริมวัฒนธรรมอันเป็นงานสำคัญควบคู่กันไปด้วย เพราะวัฒนธรรมเป็นสัญลักษณ์ของชาติ เป็นศักดิ์ศรีของชาติ และเป็นเครื่องรวมไทยให้คงความเป็นไทยไว้ได้ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องช่วยกันส่งเสริมและรักษา

ปัจจุบันนี้ วัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ กำลังหลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว ทำให้วัฒนธรรมอันดีงามของชาติเราต้องเคลื่อนที่และเปลี่ยนแปลงตามเหตุการณ์ของโลก จึงเป็นที่น่าวิตกอย่างยิ่งที่วัฒนธรรมของเรา ซึ่งบรรพบุรุษได้วางระเบียบสำหรับปฏิบัติในสังคมเป็นอย่างดีจะต้องเสื่อมสูญไป ถ้าจะปล่อยให้เป็นไปตามเรื่องตามราว โดยไม่เข้าช่วยประคับประคองและแนะนำช่วยเหลือบำรุงรักษาปรับปรุงไว้ ก็เท่ากับถอนต้นถอนราก วัฒนธรรมเดิมอันเป็นมรดกของสังคมไทยมาแต่เก่าก่อนให้หมดไป แม้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ก็ได้มีบทบัญญัติไว้ว่า "รัฐพึงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประจำชาติ"

พูดถึงวัฒนธรรมย่อมมีอยู่หลายสาขาคู่กัน เช่น สาขาประเพณี สาขาศิลปสาขาวรรณกรรม และสาขาจิตใจ ในที่นี้จะพูดเฉพาะสาขาประเพณี

ประเพณีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ทุกชาติย่อมมีประเพณีเป็นของตัวเอง ประเพณีมีความสำคัญ เพราะ

๑. เป็นเครื่องหมายของชาติ
๒. เป็นจุดรวมของชนในชาติ
๓. เป็นเครื่องแสดงนิสัยจิตใจของชนในชาติ
๔. เป็นเครื่องแสดงความเป็นมาของคนในชาติ

ประเพณีทั่ว ๆ ไปมีอยู่ ๓ ประเภท คือ

๑. จารีตประเพณี ได้แก่ประเพณีที่สังคมถือว่า ถ้าใครฝ่าฝืนทวนไม่ทำตาม ก็เป็นความผิดความชั่ว ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม ซึ่งคนในสังคมถือว่า

เป็นสิ่งที่ค่าแก่ส่วนรวม เช่น ความเคารพ ความกตัญญูกตเวที ความอ่อนโยน เป็นต้น

๒. ธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ประเพณีที่เป็นเรื่องธรรมดาสามัญ ไม่มีผิดมีถูก เหมือนจารีตประเพณีใครจะทำผิดหรือฝ่าฝืนประเพณีก็ไม่ถือว่าผิดศีล ผิดธรรม นอกจากจะเห็นว่าเป็นผู้ขาดการศึกษาหรือเสียสมบัติผู้ดีเท่านั้น

๓. ขนบประเพณี ได้แก่ ประเพณีที่แต่ละสถาบันได้วางระเบียบปฏิบัติไว้ใช้เฉพาะในสถาบันนั้น ๆ เช่น โรงเรียน วัด มหาวิทยาลัย เป็นต้น

ประเพณีทั้ง ๓ ประเภทนี้เป็นประเพณีที่กลุ่มประเพณีทั้งหมดที่มีอยู่นอกจากนี้ประเพณีไทยยังแบ่งออกเป็นประเพณีประจำวัย ประเพณีประจำตัว และประเพณีประจำวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ประเพณีประจำวัย

- = การเกิด
- = การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
- = การบรรพชาอุปสมบท
- = การสมรส
- = การตาย

ประเพณีประจำตัว

- = การทำบุญตักบาตรประจำวันหรือประจำวันเกิด
- = การฟังเทศน์
- = การสวดมนต์ไหว้พระ
- = การประดิษฐานพระพุทธรูปประจำบ้าน

ประเพณีประจำวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

- = วันมาฆบูชา
- = วันวิสาขบูชา
- = วันอัฐมี

= วันอาสาฬหบูชา

= วันเข้าพรรษา

= วันออกพรรษา

เมื่อถึงวันสำคัญเหล่านี้ ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยเคร่งครัด

การประกอบกิจในพิธีต่างๆ นั้น ควรถือหลักว่าทำอย่างไร ทำเพื่ออะไร ทำที่ไหน ใครเป็นผู้ทำ หากมีหลักอย่างนั้นแล้ว ก็จะทำให้การประกอบพิธีต่างๆ มีความสำคัญขึ้น ไม่ใช่สักแต่ว่าทำ หรือทำตามที่เขาทำกันมา โดยไม่รู้ความมุ่งหมาย จะได้กล่าวถึงพิธีต่างๆ ที่ทำกันอยู่เป็นประจำ บางทีก็มีกิจกรรมเหมือนกัน เช่น พิธีมาฆบูชา (เพ็ญเดือน ๓) วิสาขบูชา (เพ็ญเดือน ๖) อาสาฬหบูชา (เพ็ญเดือน ๘) ทั้ง ๓ พิธีนี้ก็ถือหลักตามที่กล่าวแล้วว่า ทำอย่างไร นำนักเรียนทำบุญตักบาตรในตอนเช้า จะทำที่วัดหรือที่โรงเรียนก็ได้ หากจะนำนักเรียนไปฟังเทศน์ได้ยิ่งดี เพื่อให้รู้ความมุ่งหมายของวันนั้นๆ หรือก่อนที่จะถึงวันสำคัญต่างๆ ครูควรเน้นให้เห็นความสำคัญของวันเหล่านั้นก่อน ตอนบ่ายหรือเย็นนำนักเรียนสวดมนต์แล้วเวียนเทียนที่วัดหรือที่ที่จัดไว้ การเวียนเทียนควรให้อยู่ในความสงบ และเวียน ๓ รอบ รอบแรกระลึกถึงพุทธคุณ รอบที่ ๒ ระลึกถึงธรรมคุณ รอบที่ ๓ ระลึกถึงสังฆคุณ เสร็จแล้วนำดอกไม้ธูปเทียนไว้ในที่อันสมควร ทำเพื่ออะไร ควรแนะนำให้เห็นว่าทำนั้นเพื่ออะไร หรือมีความมุ่งหมายอย่างไร วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาแต่ละวันนั้น ย่อมมีความสำคัญอยู่ไม่น้อยในด้านจิตใจ และในด้านการรักษาประเพณี ในด้านจิตใจทำให้ผู้ประกอบพิธีมีจิตใจสูง มีจิตใจสงบจากความชั่ว เพราะการทำนั้นไม่มีอกุศลแปดเปื้อน ในด้านรักษาประเพณีมีคำกล่าวว่า การรักษาประเพณี คือ การรักษาชาติ ดังนั้นเมื่อยังมีการประกอบพิธีกรรมอยู่ตราบไต่ ก็แสดงให้เห็นน้ำใจของคนทั้งชาติว่า ยังมีความรักชาติ ศาสนา อันเป็นสัญลักษณ์ของชาติที่ควรเทิดทูนอยู่ ทำที่ไหน การประกอบพิธีทางศาสนา ส่วนใหญ่ก็ทำกันที่วัด แต่ถึงนกแล้วแต่จะนัดหมายกันว่าเห็นเหมาะสมเห็นควรที่ไหน ใครเป็นผู้ทำ พิธีต่างๆ ก็ต้องมีผู้ดำเนินการ สำหรับโรงเรียนก็มีครูกับนักเรียนเป็นผู้ทำ พระสงฆ์เป็นผู้ให้โอวาท

วันเข้าพรรษาและออกพรรษา ความจริงทั้งสองวันนี้เป็นเรื่องของพระ แต่ชาวบ้านเราก็มมีส่วนอยู่ด้วย ทำอย่างไร ก่อนถึงวันเข้าพรรษา ๑ เดือน คือตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๗ ถึงกลางเดือน ๘ เป็นระยะเวลาที่ภิกษุจะแสวงหาผ้าอาบหน้าฝน จึงควรจัดผ้าอาบหน้าฝนไปถวายพระตามแต่จะหาได้ หรือนำเทียนพรรษาไปถวายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ได้ก็ยิ่งดี

วันออกพรรษาดังแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เป็นเวลา ๕ เดือน ควรนำผ้าจ่าน้ำพรรษาไปถวายพระที่วัด ถวายตามจำนวนพระที่มีอยู่ทั้งวันเข้าพรรษาและออกพรรษา กิจกรรมที่ขาดไม่ได้ ก็คือ ทำบุญตักบาตรในตอนเช้า ทำเพื่ออะไร เพื่อรักษาประเพณีอันดีงามของชาติ และเพื่อความอยู่ยั่งยืนของศาสนา ทำที่ไหน ควรทำที่วัดเพราะเป็นพิธีของพระโดยตรง ใครเป็นผู้ทำ ทางโรงเรียน ครูควรนำนักเรียนไป

การประกอบพิธีในโอกาสอื่น ๆ

ทอดกฐิน ประเพณีทอดกฐิน เป็นประเพณีประจำปีทางศาสนา กำหนดตั้งแต่วันออกพรรษา คือ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงกลางเดือน ๑๒ เป็นเวลา ๑ เดือน เรียกว่าเขตกฐิน ทำอย่างไร หากโรงเรียนจะจัดทอดกฐินในวัดใด ควรจองล่วงหน้าไว้ เตรียมผ้ากฐินกับของใช้ที่สมควรแก่พระ เมื่อถึงกำหนดก็นำนักเรียนแห่ผ้ากฐินไปที่วัดที่จองไว้ ควรอยู่จนกระทั่งเสร็จพิธี ทำที่ไหน หากจะมีการฉลองกฐิน ควรทำที่โรงเรียนก่อน ๑ วัน รุ่งขึ้นจึงนำไปที่วัด ใครเป็นผู้ทำ ครูและนักเรียนร่วมกันจัด

วันธรรมสวนะ หรือที่เรียกกันว่าวันพระ ควรประกอบพิธีตามศรัทธา ทำอย่างไร ให้นักเรียนตักบาตรพระเป็นส่วนตัวหรือส่วนรวม ในตอนเช้าก่อนไปโรงเรียนถ้าไม่ตรงกับวันหยุดโรงเรียน ถ้าตรงกับวันหยุดโรงเรียน ควรนำนักเรียนเท่าที่จะมีไปฟังเทศน์ที่วัด ทำเพื่ออะไร เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าวัด ฟังเทศน์ อยู่ใกล้กับศาสนา เป็นการปลูกฝังจิตใจให้แน่วแน่นอยู่กับศาสนา ไม่ให้เห็นห่างวัด เพราะเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ว่าเป็นสถาบันที่ทำให้คนเป็นคนดี ทำที่ไหน ส่วนใหญ่ก็ทำที่วัด หากจะจัดที่โรงเรียนก็ได้ หากตรงกับวันหยุดโรงเรียนและไม่ลำบากนักแก่ทางโรงเรียน ใครเป็นผู้ทำ ครูร่วมกับนักเรียน

ที่กล่าวมานี้เป็นกิจกรรมตามปกติ หากทางโรงเรียนจะจัดให้ยิ่งยอกไปกว่านั้นในทางที่เห็นว่าเหมาะสมก็ทำได้ เช่น ให้นักเรียนร่วมกันหาภาพ หรืออุปกรณ์ อันเนื่องในวันนั้นๆ มาแสดง ก็จะเป็นเครื่องกระตุ้นเตือนได้เป็นอย่างดี แม้ในวันอื่นๆ ที่มีได้กล่าวไว้ในที่นี้ ก็ควรถือหลักในการทำไว้ตามที่กล่าวมาแล้ว

ประโยชน์ของการจัดทำกิจกรรม ทำให้เกิดการปลูกฝังความสามัคคีในหมู่ และข้อว่ารักษาวินัยธรรมของชาติไว้มิให้สูญ ก่อความเป็นปึกแผ่นให้แก่ชาติ ทั้งยังนำให้นักเรียนได้มีความรู้สึก ว่า ชาติไทยเราเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมอันดีงามอยู่ ไม่หลงไหล หรือนิยมไปในสิ่งที่จะก่อให้เกิดความล้มชาติของตนขึ้นมาได้

The Buddha said : "It is certainly hard to change one's set opinions, but a man should let himself freely test all philosophical systems, adopting and rejecting them as he sees fit. But the man who is wise no longer concerns himself with this or that system (of philosophy), he neither prides nor deceives himself. He goes along his independent way."

(Sutta-Nipata 785-786)

พระพุทธองค์ตรัสว่า : "การเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่เคยได้ยึดถือไว้แต่เดิมนั้นเป็น การยากมาก บุคคลสมควรลองพยายามทดสอบระบบแห่งความคิดที่มีทุกอย่าง โดยเลือกบ้างไว้บ้าง หรือคัดออกไปบ้างซึ่งส่วนที่เห็นว่าเหมาะสมและสมควรแก่เขา แต่บุคคลผู้มีปัญญาย่อมไม่ผูกมัดตัวเองไว้กับระบบความคิดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือ โดยเฉพาะ เพราะว่าเขาย่อมไม่ยกตนเอง (ด้วยความทะนง) หรือหลงกลวงตนเอง แต่เขาจะปฏิบัติไปตามทางของเขาโดยอิสระ

(สุตตนีบาต ๗๘๕-๗๘๖)

ระบบการศึกษาในประเทศไทย

โดย

ดร. ก่อ สวัสดิพานิชย์

การศึกษาในประเทศไทยอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยราชการหลายแห่ง นอกจากนั้น เอกชนก็ยังมีส่วนในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย กล่าวสั้น ๆ ว่า งานบริหารการศึกษาของเมืองไทยมิได้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด เพื่อให้เข้าใจระบบการศึกษาอย่างสมบูรณ์ จึงใคร่ขอแยกกล่าวเป็นหัวข้อที่สำคัญดังต่อไปนี้

๑. ระดับการศึกษา

การศึกษาแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ คือ

๑.๑ อนุบาลศึกษา

๑.๒ ประถมศึกษา

๑.๓ มัธยมศึกษา

๑.๔ อุดมศึกษา

ในการจัดชั้นตามระดับการศึกษาดังกล่าว แผนกการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ กำหนดว่าการอนุบาลศึกษา เป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กในอายุก่อนการประถมศึกษา แต่มิได้ระบุจำนวนปีของระดับนี้ไว้ให้เป็นที่แน่นอน ในทางปฏิบัติโรงเรียนต่างๆ มักจัดอนุบาลศึกษาไว้เป็นเวลา ๒ ปี แต่ก็มีโรงเรียนบางแห่งจัดไว้ ๑ หรือ ๓ ปี

สำหรับชั้นประถมศึกษา กำหนดให้แบ่งออกเป็น ๒ ประโยค คือประโยค
 ประถมศึกษาตอนต้น ๔ ชั้น และประโยคประถมศึกษาตอนปลาย ๓ ชั้น ในขณะที่
 โรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายยังมีได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง เด็กที่เรียนจบประโยค
 ประถมศึกษาตอนต้น ถ้ามีความประสงค์จะเรียนประโยคประถมศึกษาตอนปลายต่อ
 ก็จะต้องได้รับคัดเลือกจากโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายเสียก่อนจึงจะเข้าเล่าเรียนได้

ชั้นมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ สาย คือสายสามัญกับสายอาชีพ มัธยมศึกษา
 สายสามัญแบ่งออกเป็น ๒ ประโยค คือประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น มีเวลาเรียน ๓ ปี
 ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเวลาเรียน ๒ ปี สำหรับมัธยมศึกษาสายอาชีพนั้น ก็
 แบ่งออกเป็น ๒ ประโยคเช่นเดียวกัน คือประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นมีเวลาเรียน
 ๓ ปี ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายมีเวลาเรียน ๓ ปี

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้แยกไปจัดตามมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหลักสูตรสอน
 ตั้งแต่ระดับอนุปริญญาไปจนถึงปริญญาเอก กล่าวโดยทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรีมัก
 จะมีระยะเวลาเรียน ๔ ปี ขึ้นไป

กล่าวโดยย่อ ระดับการศึกษาของไทยถึงแม้จะแบ่งเป็น ๔ ระดับก็ตาม แต่ก็ไม่
 ถูกรับรองว่าอนุบาลศึกษา เป็นระดับที่รัฐจะรับผิดชอบจัดให้เต็มที่ ดังนั้น การแบ่งชั้น
 เรียนจึงเป็นแบบ ๔ + ๓ + ๓ + ๒ + ๔

+ ๓

มีข้อที่น่าสังเกตอยู่อย่างหนึ่ง คือรัฐได้จัดการศึกษาภาคบังคับกับชั้นโดยถือว่าเด็ก
 ที่มีอายุระหว่าง ๘-๑๕ ปี จะต้องเรียนให้จบการศึกษาภาคบังคับ ในระหว่างนั้นถือกัน
 ว่าเด็กจะต้องจบประถมศึกษาตอนต้น—เป็นอย่างต่ำ และก็ได้มีการประกาศขยายการ
 ศึกษาภาคบังคับเป็น ๗ ปี เป็นรายตำบล โดยหวังกันว่า ต่อไปการศึกษาภาคบังคับ
 ของประเทศไทยจะเป็น ๗ ปี ทั้งหมด

๒. ประเภทของสถานศึกษา

สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษาแก่เด็กในเมืองไทย แยกออกเป็นประเภทอย่างกว้างๆ ได้ดังต่อไปนี้

๒.๑ โรงเรียนประชาบาล ได้แก่ โรงเรียนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา โรงเรียนประเภทนี้ นายอำเภอเป็นผู้ประกาศตั้งในนามของประชาชน ก่อนนี้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดการบรรจุครูเข้าไปสอนในโรงเรียนประเภทนี้ แต่ในสมัยปัจจุบัน การบริหารโรงเรียนประชาบาล เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒.๒ โรงเรียนเทศบาล ได้แก่ โรงเรียนซึ่งอยู่ในเขตเทศบาล และเทศบาลได้รับเอากิจการมาดำเนินภายใต้เทศบัญญัติของแต่ละเทศบาล โรงเรียนประเภทนี้จัดสอนในระดับประถมศึกษาทั้งชั้น

๒.๓ โรงเรียนรัฐบาล ได้แก่ โรงเรียนซึ่งอยู่ในสังกัดของกรมต่างๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ โดยเหตุที่โรงเรียนรัฐบาลขึ้นอยู่กับหลายกรม จึงใคร่ขอแจกแจงรายละเอียดเพิ่มเติมต่อไปนี้

๒.๓.๑ สถานศึกษาฝึกหัดครู แบ่งออกเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูซึ่งสอนในระดับ ป.ศ. วิทยาลัยครูจัดสอนถึงระดับ ป.ศ. สูง วิทยาลัยวิชาการศึกษาจัดสอนถึงระดับปริญญา นอกจากยังมีวิทยาลัยหมู่บ้าน ซึ่งเป็นสถานศึกษาฝึกหัดครูประเภทพิเศษ เปิดสอนตั้งแต่ชั้น ม.ศ. ๑ จนถึงระดับ ป.ศ. วิทยาลัยหมู่บ้านทำหน้าที่ฝึกครูให้แก่ชนบทที่อยู่ห่างไกล เวลามีวิทยาลัยหมู่บ้านเพียงแห่งเดียว ตั้งอยู่ที่อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี สำหรับโรงเรียนที่จัดสอนนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้นักเรียนฝึกหัดครูได้ไปสังเกตการสอน หรือให้สถานศึกษาฝึกหัดครูได้ใช้สำหรับวิจัยและทดลองวิชาการศึกษา ก็ถือว่าเป็นโรงเรียนรัฐบาล แต่เรียกชื่อกันว่าโรงเรียนสาริต เวลามีสถานศึกษาฝึกหัดครูหลายแห่งยังไม่มีโรงเรียนสาริตของตนเอง สถานฝึกหัดครูและโรงเรียนสาริตทั้งหมดอยู่ภายใต้การบริหารของกรมการฝึกหัดครู

๒.๓.๒ สถานศึกษาวิชาอาชีพ ได้แก่โรงเรียนการช่าง โรงเรียนการช่างสตรี
โรงเรียนช่างกล โรงเรียนช่างก่อสร้าง โรงเรียนพาณิชยการ โรงเรียนเพาะช่าง
โรงเรียนเกษตรกรรม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอน
ปลาย บางแห่งก็จัดสอนเฉพาะชั้น ม.ศ. ปลาย และมีบางแห่งสอนระดับ ม.ศ. ปลาย
กับระดับวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีหลักสูตรต่อจาก ม.ศ. ปลายอีก ๒ ปี นอกจากโรงเรียนซึ่ง
จัดสอนในระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพดังกล่าวมาแล้ว ยังมีวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัย
เกษตรกรรม วิทยาลัยช่างก่อสร้าง วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา ซึ่งจัดสอนในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แต่วิทยาลัยเทคนิคบางแห่งก็เปิดสอนในระดับ ม.ศ.
ปลายด้วย เช่น วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ เปิดสอนวิชาช่างพิมพ์ ในระดับ ม.ศ. ๔-๖
เป็นต้น

ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นสถานศึกษาวิชาชีพซึ่งจัดสอนตามหลักสูตร ระยะยาว
สำหรับสถานศึกษาวิชาอาชีพ ซึ่งสอนตามหลักสูตรระยะสั้นก็มีอีกหลายประเภท เช่น
โรงเรียนสารพัดช่าง และโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรพิเศษบางแห่ง เช่น โรงเรียน
วัดแก้วฟ้าล่าง เป็นต้น ในระยะนี้ประชาชนซึ่งอยู่ในชนบทห่างไกลมีความสนใจที่จะ
เรียนวิชาอาชีพมากขึ้น กรมอาชีวศึกษาจึงได้จัดหน่วยอาชีวศึกษาเคลื่อนที่เพื่อสอนวิชา
อาชีพให้แก่ชาวชนบทเป็นการเพิ่มเติม หน่วยอาชีวศึกษาเคลื่อนที่มักจะเปิดสอนตาม
หลักสูตรระยะสั้น และวิชาที่เปิดสอนก็เป็นวิชาซึ่งประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ต้องการ
เรียนทั้งสิ้น

สถานศึกษาวิชาอาชีพที่กล่าวมานี้อยู่ภายใต้การบริหารงานของกรมอาชีวศึกษา
ทั้งหมด

๒.๓.๓ โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล และ
เปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาสายสามัญเป็นโรงเรียนในสังกัดของกรมวิสามัญศึกษา
โรงเรียนประเภทนี้เปิดสอนในระดับ ม.ศ. ต้น และ ม.ศ. ปลายสายสามัญ ตามปกติ

โรงเรียนในเขตอำเภอมักเปิดสอนเฉพาะในระดับ ม.ศ. ต้น โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง ซึ่งเป็นที่ตั้งของจังหวัด มักเปิดสอนตั้งแต่ ม.ศ. ต้นถึง ม.ศ. ปลาย ในระยะหลังๆ นี้ กรมวิสามัญศึกษาได้พยายามปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาให้เป็นโรงเรียนมัธยมแบบ ประสม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรกว้างขวาง เพื่อให้เด็กเลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจของตน

๒.๓.๔ สถานฝึกหัดครูพลศึกษา การฝึกหัดครูพลศึกษาในขณะนี้อยู่ภายใต้การบริหารของกรมพลศึกษา โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษานามัยเปิดสอนตามหลักสูตร ปก.ศ. (พลศึกษา) และวิทยาลัยครูพลศึกษาเปิดสอนตามหลักสูตร ปก.ศ. สูง และสอนเน้นหนักในเรื่องพลศึกษาโดยตรง

๒.๓.๕ โรงเรียนในสังกัดกรมศิลปากร ผู้ที่สนใจในวิชาศิลปอาจเข้าศึกษาในโรงเรียนของกรมศิลปากรได้ เวลานี้มีอยู่ ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนนาฏศิลป์ รับนักเรียนจบประถมศึกษาปีที่ ๔ หลักสูตร ๑๑ ปี ถึงชั้นอนุปริญา โรงเรียนช่างศิลป์ เปิดสอน ม.ศ. ๔-๖ ระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง

๒.๓.๖ โรงเรียนรัฐบาลของกรมสามัญศึกษา โรงเรียนประเภทนี้เปิดสอนในระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายทั้งสิ้น แบ่งออกเป็น

โรงเรียนอนุบาล ได้แก่โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่เอกชน จังหวัดละ ๑ แห่ง เท่านั้น เวลานี้ยังมีบางจังหวัดซึ่งยังไม่ได้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลอยู่บ้าง

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เป็นโรงเรียนประถมศึกษา কিনนอน จัดไว้สำหรับสอนเด็กที่อยู่ในชนบทที่ห่างไกลซึ่งไม่มีโอกาสได้เล่าเรียนในโรงเรียนอื่นๆ

โรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนรัฐบาลซึ่งกรมสามัญศึกษาจัดตั้งขึ้นสำหรับเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานประถมศึกษา โรงเรียนประเภทนี้มีอยู่เป็นจำนวนน้อย และกระจัดกระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ

๒.๔ โรงเรียนราษฎร์ ได้แก่โรงเรียนซึ่งเอกชน มูลนิธิหรือองค์การต่าง ๆ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ โรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา มีหน้าที่ควบคุมดูแล โรงเรียนราษฎร์ทั้งหมดซึ่งมีอยู่มากมายหลายประเภท เช่น โรงเรียนราษฎร์ประถมศึกษา โรงเรียนราษฎร์มัธยมศึกษา โรงเรียนกวดวิชา และโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา เป็นต้น

โรงเรียนราษฎร์ประถมศึกษาและโรงเรียนราษฎร์มัธยมศึกษา จะต้องจัดสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษานั้น อาจจัดสอนตามหลักสูตรซึ่งโรงเรียนราษฎร์เป็นผู้กำหนดขึ้นเองได้ แต่หลักสูตรนั้นต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการเสียก่อน

๒.๕ มหาวิทยาลัย ได้แก่สถานศึกษาชั้นสูง รับนักเรียนซึ่งจบมัธยมศึกษาตอนปลาย และจัดสอนตั้งแต่หลักสูตรอนุปริญญาขึ้นไป จนถึงปริญญาเอก มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเปิดสอนสาขาวิชาต่างๆ ตามคณะที่ใดจัดตั้งขึ้น มหาวิทยาลัยทั้งหมดอยู่ภายใต้การบริหารงานของสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ประสานงาน

๒.๖ สถานศึกษาของหน่วยราชการอื่น สถานศึกษาในกลุ่มนี้มีอยู่หลายระดับ และหลายประเภท เช่น โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนช่างเครื่องยนต์ทหาร และโรงเรียนศุลกากร เป็นต้น สถานศึกษาเหล่านี้หน่วยราชการบางแห่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกฝนอบรมคนเข้ารับราชการในหน่วยราชการนั้นโดยเฉพาะ สถานศึกษาเหล่านี้ใช้หลักสูตรซึ่งหน่วยราชการเจ้าสังกัดร่างขึ้น และมีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๗ สถานศึกษาพิเศษ สถานศึกษาประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อความประสงค์บางอย่าง ส่วนใหญ่มักเป็นสถานศึกษาขององค์การศาสนาหรือมูลนิธิ บางที่หน่วยราชการบางแห่งก็จัดสถานศึกษาประเภทนี้เหมือนกัน ตัวอย่างของสถานศึกษาพิเศษได้แก่ ปอเนาะ

สำหรับสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนนักรัชม โรงเรียนบาลี มหาวิทยาลัยสงฆ์
โรงเรียนสอนคนหูหนวก โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนของโรงพยาบาลปัญญา
อ่อน และโรงเรียนของกรมประชาสงเคราะห์ เป็นต้น

สถานศึกษาพิเศษที่กล่าวมานี้ ส่วนใหญ่ก็มี หลักสูตรสำหรับสถานศึกษานั้น
โดยเฉพาะ แต่ก็มีโรงเรียนบางแห่งขออนุญาตใช้หลักสูตร ของกระทรวงศึกษาธิการ
เหมือนกัน

๓. การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยราชการหลายแห่ง แต่ก็จะ
จำแนกให้เห็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้ดังต่อไปนี้

๓.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้บริหารและดำเนินงาน โรงเรียน
เทศบาลทั้งหมด

๓.๒ เทศบาล เป็นผู้บริหาร และดำเนินงาน โรงเรียนเทศบาลทั้งหมด

๓.๓ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้บริหาร และดำเนินงาน โรงเรียนรัฐบาล
ทั้งหมด

นอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการยังมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโรงเรียนราษฎร์
ทั้งหมดด้วย อีกส่วนหนึ่งซึ่งยังเป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ก็คือ
งานวิชาการของโรงเรียนทั่วไป งานวิชาการดังกล่าวได้แก่ หลักสูตร แบบเรียน
การสอบไล่ และการนิเทศการศึกษา โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรปกติในระดับประถม
ศึกษา และมัธยมศึกษา จะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบทางวิชาการ ซึ่ง
กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้นไว้

๓.๔ สำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานสภาการศึกษา เป็นหน่วยราชการ
ซึ่งบริหารงานและประสานงานกิจการของมหาวิทยาลัย

๓.๕ หน่วยราชการซึ่งเป็นเจ้าของสถานศึกษาบางประเภท (ตาม ๒.๖) เป็น
ผู้รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาของตน

โดยเหตุที่การบริหารการศึกษาและงานวิชาการของโรงเรียนโดยทั่วไป ยังอยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ และโดยเหตุที่สถานศึกษาของเราตั้งกระจัดกระจายอยู่ในส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนมาก กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กระจายผู้บริหารออกไปในส่วนภูมิภาค โดยแต่งตั้งให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ดูแลการศึกษาภายในจังหวัดของตน และแต่งตั้งให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ดูแลการศึกษาภายในเขตอำเภอ สำหรับส่วนกลางนั้น กระทรวงศึกษาธิการมีกรมและสำนักงานในสังกัดคือ สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการฝึกหัดครู กรมอาชีวศึกษา กรมวิสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ กรมพลศึกษา กรมศิลปากร และกรมการศาสนา นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังมีหน่วยงานสำหรับดูแลการบริหารบุคคล และสวัสดิการของครูอีก ๑ หน่วยคือคุรุสภา คุรุสภามีใช้หน่วยราชการเหมือนกับกรมต่าง ๆ แตกได้รับมอบหมายจาก ก.พ. ให้ปฏิบัติงานบุคคลแทน ก.พ. ได้

๔. กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

เพื่อให้การบริหารการศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีระเบียบแบบแผน รัฐบาลได้ตรากฎหมายขึ้นใช้หลายฉบับ กฎหมายฉบับสำคัญๆ ได้แก่

๔.๑ พระราชบัญญัติประถมศึกษา เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ การจัดและการบริหารการประถมศึกษา กฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๔ และได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลายครั้งหลายหน ครั้งสุดท้ายแก้ไขเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อโอนโรงเรียนประชาบาลไปขึ้นกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๔.๒ พระราชบัญญัติครู เป็นกฎหมายว่าด้วยครูซึ่งอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้มีคุรุสภาและอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาในการบริหารงานบุคคล และงานสวัสดิการของครู

๔.๓ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ กล่าวถึงการควบคุมดูแลโรงเรียนราษฎร์ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ และการดำเนินงานโรงเรียนราษฎร์

๔.๔ พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้ง
สภาการศึกษาแห่งชาติ และอำนาจหน้าที่ของสภานั้น

๔.๕ พระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยวิชาการศึกษา สถานศึกษา
ซึ่งเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี หมายความว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารงานของตนโดย
เฉพาะ กฎหมายประเภทนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีรายละเอียดซึ่งแตกต่างกัน
ตามนโยบายของสถานศึกษานั้น ๆ

๔.๖ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นพระบรม
ราชโองการ ซึ่งตราขึ้นไว้สำหรับกำหนดนโยบายทางการศึกษา ถึงแม้แผนการศึกษา
แห่งชาติจะไม่มีอำนาจบังคับตามกฎหมายก็จริง แต่การดำเนินการศึกษาของเราก็ต้อง
เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติเสมอ แผนการศึกษาแห่งชาติ
ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้แก่แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. ๒๕๐๓

Regarding the caste system, the Buddha said:

"Not by birth is one an outcast. Not by birth is one a noble.
But by deeds is one an outcast. And by deeds is one a noble."

(Sutta-Nipata 136)

เกี่ยวกับระบบชนวรรณะ พระพุทธองค์ตรัสว่า

"บุคคลมิได้เป็นคนจัญฑาเพราะชาติกำเนิด

บุคคลมิได้เป็นผู้สูงศักดิ์เพราะชาติกำเนิด

แต่บุคคลย่อมเป็นคนจัญฑาเพราะการกระทำ

และบุคคลย่อมเป็นผู้สูงศักดิ์เพราะการกระทำ

(สูตรนิบาต ๑๓๖)

PRINCIPLES AND TECHNICS OF THAI MUSIC

BY

Prof. Udhis Narkswasdi

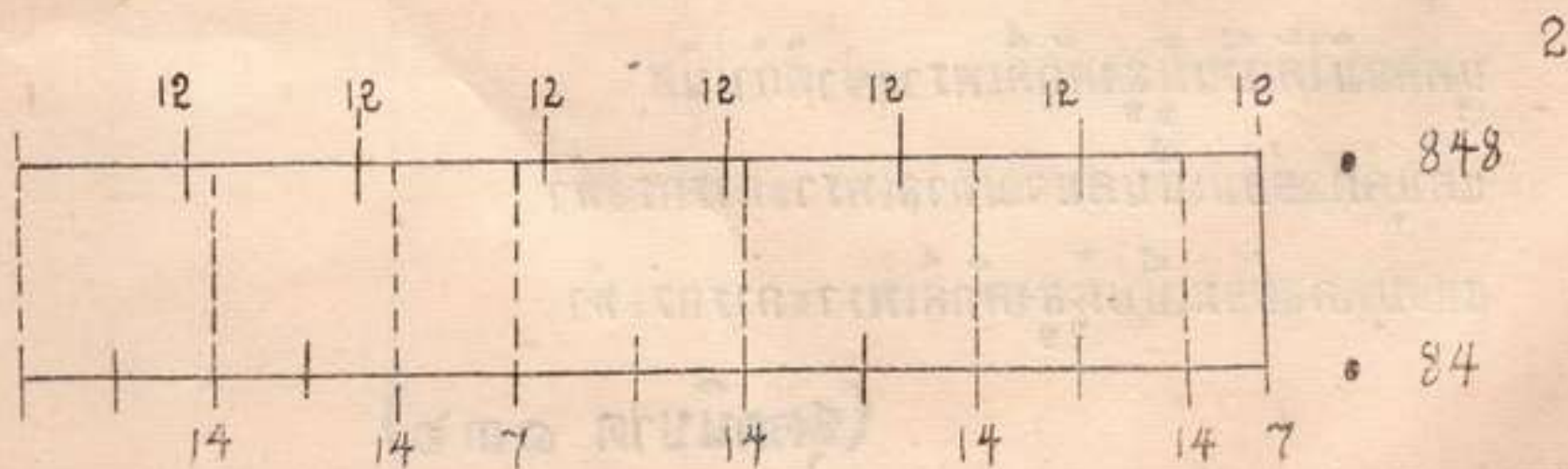
Thai music is different from those of other nations. With its own style of expression, Thai music is uncomparable to other kinds of music. It is a great mistake to classify Thai music as a primitive one. Since Sukhothai period Thai music has been revolutionized and has developed into a great art. At present there are quite a few Thai songs survive from Ayudhaya period. Thai musical instruments have been highly developed and many new ones created. Different types of band have also been formed since the beginning of Bangkok period.

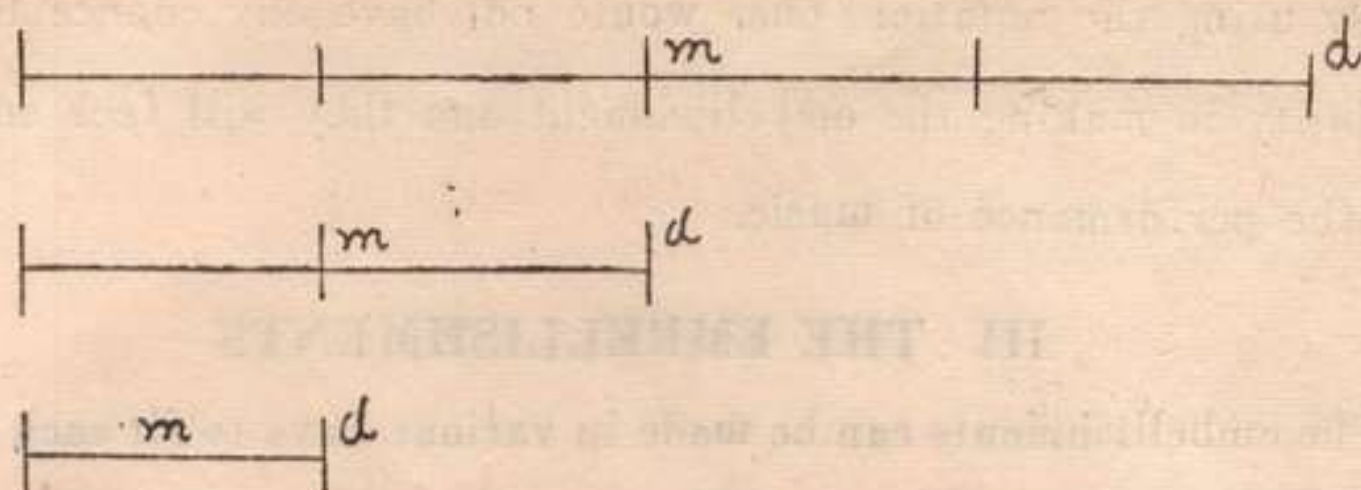
Due to its uniqueness, if one wants to understand and enjoy the performance of Thai music he should, for the time being, forget the expression of other kinds of music, otherwise he will get mixed-up and would not appreciate its real value,

I THE SCALE

The Thai musical scale is somewhat similar to the diatonic scale of Western music, but not identical. It consists of seven different full-tone steps arranged equi-distantly within its octave. There are no half-tones between any of these seven full-tone steps. If we divide this seven full-tone scale into semitones, there would be fourteen instead of twelve as in the case of the chromatic scale of Western music,

The following diagram will show the difference between the Thai and Western musical scales :—

From the above diagram one can easily differentiate one scale from another. Both scales have exactly the same number of tones, except that the Thai scale does not have semi-tones at all.

Since the Thai scale has seven full tone-steps divided equi-distantly as mentioned above, one would change the key-note in playing any Thai song without effecting the arrangement of the scale steps at all. However, in performing Thai music such a key-note is always fixed in order to have a proper tonality.

II THE BASIC MELODY

Most of Thai musicians learn music orally from their teachers. Though a special kind of notation has been developed, most of them still like to learn orally from teachers. The reason of this is because in performing Thai music we have what we call "The Basic Melody" or "Look Kong" in Thai Language, which is the principal part of the Thai melody. The Kong Wong Yai (a percussion instrument used in the Pi Pat Band) carries this Basic Melody and all the other instruments are only accessories embellishing the basic melody, making the variation, doubling, anticipating, retarding, hesitating and syncopating. Every musician playing in the band except the one who plays Kong Wong Yai is supposed to arrange the embellishment for his own instrument from the basic melody himself. Those Thai musicians participating in the "Pipat Band" want to learn music orally because it is the only way to help them memorize the basic melody in order to do the embellishments property and quickly.

By using the notation, ones would not have any chance to show off their ability in making the embellishment and they will feel embarrassing during the performance of music.

III THE EMBELLISHMENTS

The embellishments can be made in various ways to fit each instrument in its own fashion. No musician can make the embellishments as he did previously nor can two musicians make them alike. Everyone has his own style of making embellishments; some do much better than other. The beauty of songs does not depend on the harmony of melody' but on the embellishments that are made around the basic melody. Only the basic melody is fixed by the composer; the others are arranged by the musicians themselves as they see fit to the song and the fashion of instruments.

IV THE INSTRUMENTS

1 The percussion instruments:

Many kinds of percussion instruments are used in Thai music. At present, about 30 kinds of such instruments are available. This percussion instrument can be divided into 2 classes.

(a) The Melodic Instruments :

This class of instrument is to play the melody of the song. Usually they are made of wood, steel and metal alloy. Some of these instruments are as follows:-

1) The Kong Wong Yai:- Playing the Basic Melody in the Pipat Band.

2) The Ranad EK (Tenor Xylophone):- Playing the part of the leader in the Pipat Band, making the variation on the Basic Melody.

3) The Kong Wong Lek:- producing the Variation but different from the Ranad EK.

4) The Ranad Toom (Baritone Xylophone):—Making a different kind of variation by duplicating, doubling, syncopating, anticipating retarding, or hesitating the Basic Melody.

5) The Ranad Tong EK:— producing the same variation as that of Ranad EK.

6) The Ranad Tong Toom:— playing in the same style of Ranad Toom but in a broader manner.

All of these instruments are used in the Pipat Band.

(b) The Rhythmic Instruments.

There are about 20 kinds of Rhythmic Instruments available in Thai Music. The principal instrument are those in the Drum-Class which are represented mostly by the following instruments:

1) The Klong-Tad: The largest drum used in the Pipat Band. Both ends are equal in size and covered with cow-hide. One set of Klong Tad consists of two or three drums producing the sound-effect of “Toom” “Toom” and “Tom” (ทุ้ม ทุ้ม ท้อม)

2) The Tapone: This drum has two ends as in the case of Klong Tad. These two ends are unequal, the larger right-hand end is called “หน้าเท่ง” and the smaller left-hand “หน้ามัต” This drum can produce 11 varieties of sound-effects like Theng (เท่ง) Therd (เท็ด), Tha (ทะ) Pa (ปะ) Phring (พริง) Phraeng (เฟริง) etc.

3) The Song-Na: The form is similar to the Tapone but much smaller. It can produce about 7 varieties of sound-effects.

4) The Klong Kaag: A set of Klong Kaag consists of 2 drums, both are of cylindrical shape. The one producing high tones is called “ตัวผู้” (male), and the other producing lower tone “ตัวเมีย” (Female).

5) The Klong Malaya: A set of Klong Malaya consists of 2 drums. They are similar to the Klong Kaag but shorter and bigger.

6) The Tone-Ramana : A set of this instrument consists of 2 kinds of drums. The one producing high tones is called "Ramana", and the other producing lower tone, "Tone". The "Tone-Ramana" set is used in the Kraung Sai and Mahoree Band.

There are many other instruments in the "Drum-Class", but they are used in the Bands only in the special occasions.

Besides the "Drum-class" other "Rhythmic Instruments" are the Ching (cymbal), the "Charb" (large cymbal), Krup, Mong etc.

2 The Wood - Wind Instruments

a) The Pi-class : This Pi-class consists of 3 kinds of Pi called "Pi Nai" "Pi Klang" and "Pi Nok". These instruments are made of wood in cylindrical shape. About 20 different tones can be differentiated by means of a series of 6 holes in the instruments. All are reed instruments.

Besides these, a few more kinds are also available like Pi Oh, Pi Saw, Pi Java, Pi Chanai, and Pi Mon.

b) The Krui (Flute instruments) : There are about 3 kinds of Krui used in Thai Music. They are "Krui Peing Or", "Krui Leeb", and "Krui OO", All are whistled instruments. About 14 different tones can be differentiated by means of 7 holes in the instruments. Usually the Krui are used in the "Kruang Sai" and "Mahoree" Band. Most of them are made of Ching-Chun wood or bamboo.

3 The Bow Instruments

The oldest one is called "Saw Sam Sai" (the Three String Fiddle). This instrument has been used in the "Mahoree Band" since Ayudhaya or Sukhothai period. It is the only instrument used in accompanying the singer in Thai Music.

The "Saw Duang" is a two string fiddle playing the part of the leader in the Kruang Sai and Mahoree Bands.

Another two string fiddle is called "Saw OO" or the Baritone fiddle. This kind of instrument has a much lower tone than the "Saw Duang". The musical part allocated to this instrument is to make the variation by doubling, anticipating, retarding, hesitating or syncopating the basic melody.

Besides these, there are also many kinds of Bow instruments used in Folk Music, but they are not so important in the classical Band.

4 The Flap Instruments

There are about 5 kinds of flap instruments but only two are used in the Bands, named Cha-ke and Krachapee. Both are ancient instruments which have been used in Thai Music since Ayudhaya Period.

(V) THE THAI MUSICAL BANDS.

Thai music is divided into five different kinds of band :

1 The Pipat Band : which is classified into

a) The small Pipat Band. The instruments included in this small band are Pi Nai, Ranad Ek, Kong Wong Yai, Tapone, Klong Tad and Ching.

b) The medium or double Pipat Band. The instruments included in this medium band are Pi Nai (Pi Nok may also be used together with Pi Nai). Ranad Ek, Ranad Toom, Kong wong Yai, Kong Wong Lek; and some of the Rhythmic Instruments like Tapone, Klong Tad, Klong Kaag, Song Na, Ching, Chap etc.

c) The Grand Pipat Band. When the Ranad Tong Ek and Ranad Toom Lek are added to the medium band, the band will be called "Grand Pipat Band".

2 The Mahoree Band : to be classified into

a) The Old Mahoree Band (Originated in Ayudhaya period). This band has 4 instruments. They are Saw Sam Sai, Krachapee, Tone Krachapee, Tone and Krub Puang.

b) The Grand Mahoree Band. This band includes all the Percussion Melodic Instruments used in the Grand Pipat Band (but smaller in sizes); Flute Instruments will be used instead of Pi Nai and Pi Nok. A bow instrument called Saw Sam Sai is also included. Only 5 Rhythmic Instruments are used in this band. They are Ching, Chap, Krup, Mong and Tone-Ramana.

c) The Mahoree Kraung Sai. This band includes all the small size purcussion instruments used in the Grand Mahoree Band and all the String Instruments used in the Kruang Sai (String Band). The Rhythmic Instruments are also the same as used in the Grand Mahoree Band.

3 The Kraung Sai (String Band). This band included many string instruments such as Saw Duang, Saw OO, Saw Sam Sai, Cha-ke and Krachapee. Flute instruments and some of the Rhythmic Instruments like Ching, Chap, Krup, Mong and Tone-Ramana are also included.

4 The Ung-Kroong.

5 The Folk music.

VI THE THAI SONGS

There are 3 classes of songs

1) Pleng Sam Chun. (The extended Version).

2) Pleng Song Chun. (The Medium Version).

3) Pleng Chun Deaw. (The small Version).

The medium version is double extended from the small version and the extended version is done in the same way from the medium one.

In addition, there are five other classes of songs.

(1) The classic songs : The Thai melody which has the full techniques of Thai music.

(2) The solo songs : to be soloed by several instruments.

(3) Pleng Na-Pat : to be played to accompany the manner of actors in the drama.

(4) Pleng Home Rong (Prelude)

(5) The Folk songs.

There are 3 ways of singing in Thai music :

(1) Rong Song (ร้องส่ง) : The singers sing first and then the musicians perform the music later. The singing may be accompanied by Saw Sam Sai as mentioned formerly.

(2) Rong Ceaw (ร้องคลอ) : The band accompany the singing in the same melody and at the same time.

(3) Rong Lum Long (ร้องลั่น) : The singer sings in the singing melody accompanied by the band which is performed in its own melody, when they go together, they form a very beautiful combination.

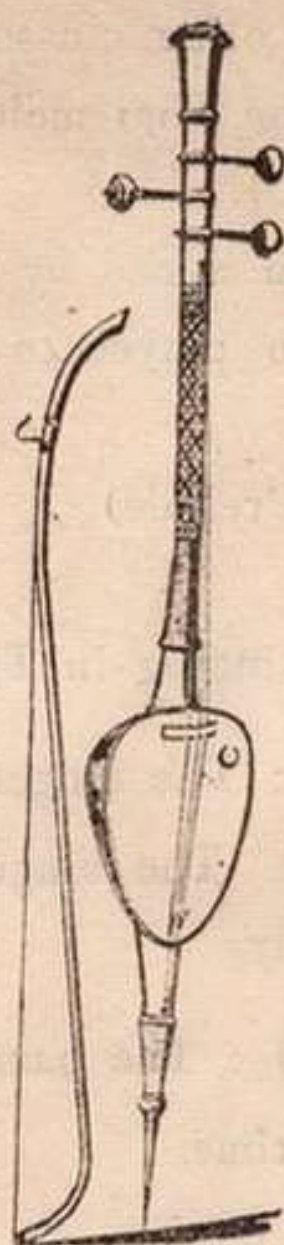
รักราชจงจิตน้อม
รักชาติกอบกรณ
รักศาสน์กอบบุญตร
รักศักดิ์จงจิตให้

ภักดี ท่านนา
แน่วไว้
สุจริต ถ้วนเทอญ
โลกซ้องสรรเสริญ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า ฯ

ซอ

ซอสามสาย

ขลุ่ย

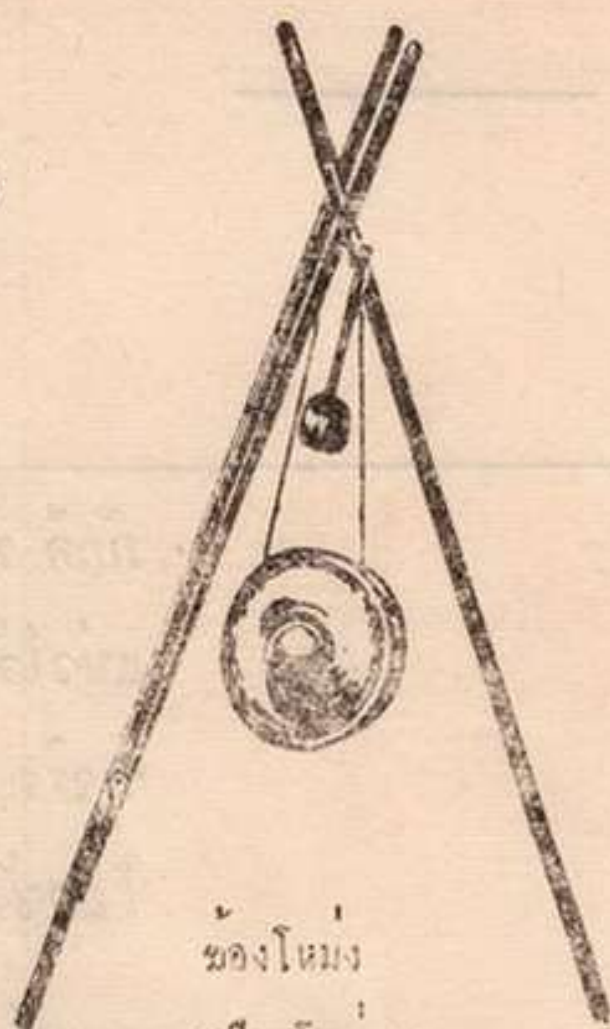
น้ำ

ลั่นทม

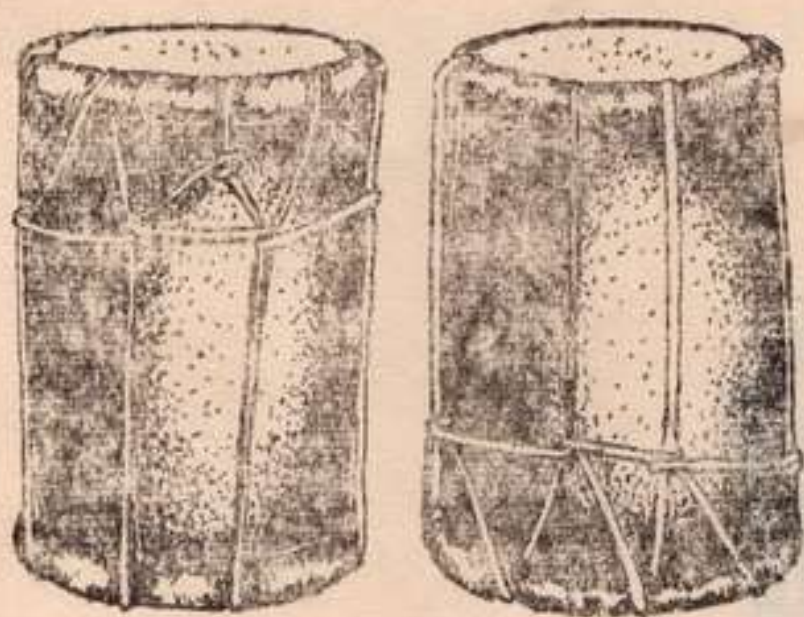
ขลุ่ย

ฆ้องวง
(หรือ "โหม่ง")

ขลุ่ย

กลองชนะ

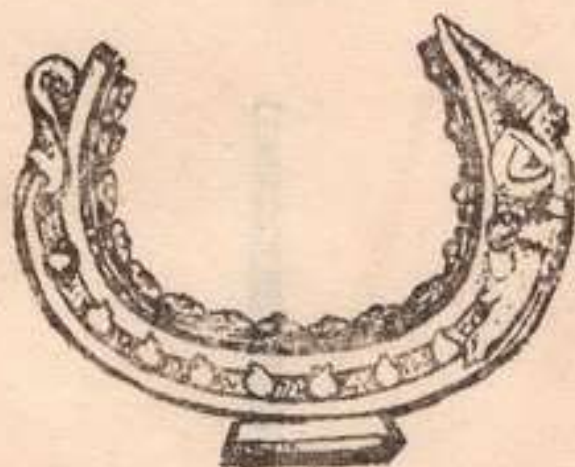
ตะโกล่งโป๊ก

สองหน้า

เปิงมาง

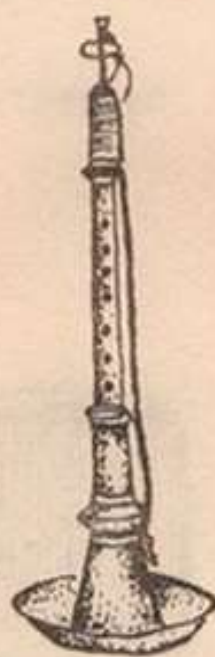
ทองมอญ

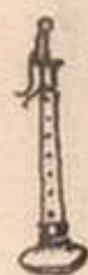
ปี่ใน

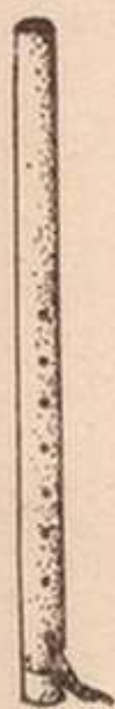
ปี่นอก

ปี่มอญ

ปี่ฉม

ขลุ่ยเพียงออ

ขลุ่ยหลีบ

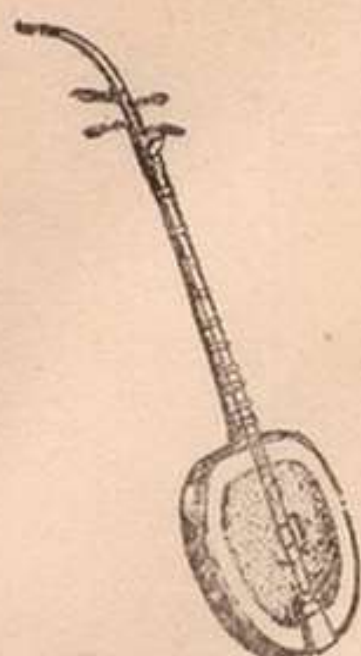

ปี่อ้อ

แคน

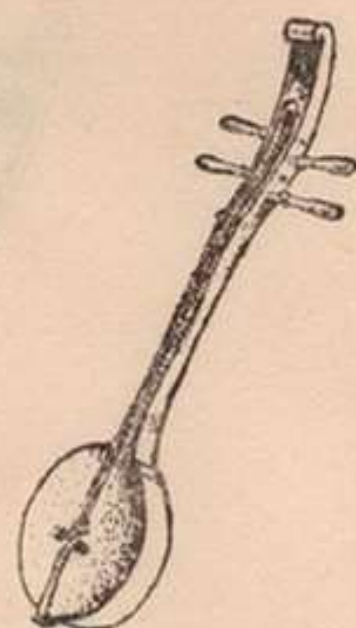
(ภาพนี้ไม่ได้แสดงขนาดเปรียบเทียบ)

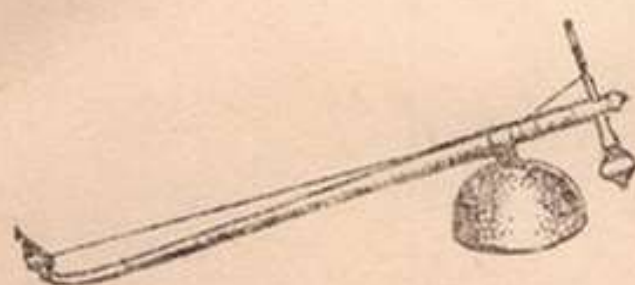
กระจำปี

บันฑฑะว

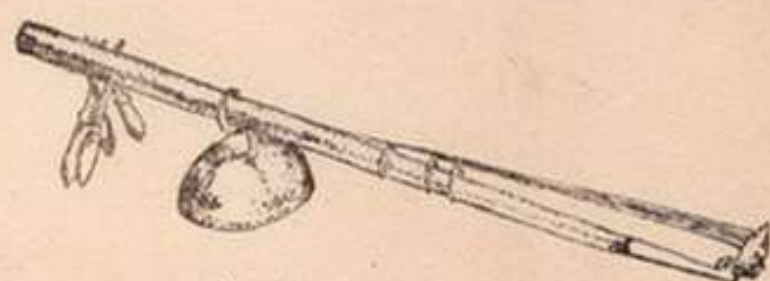
ชิง

พินน้ำเต้า

แครงอน

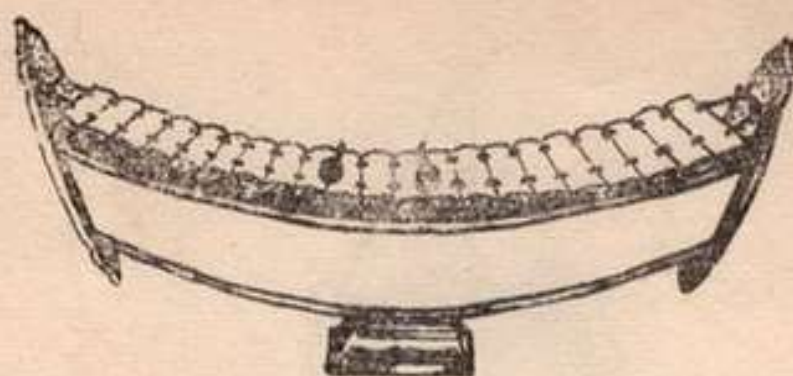
พินพิบะ

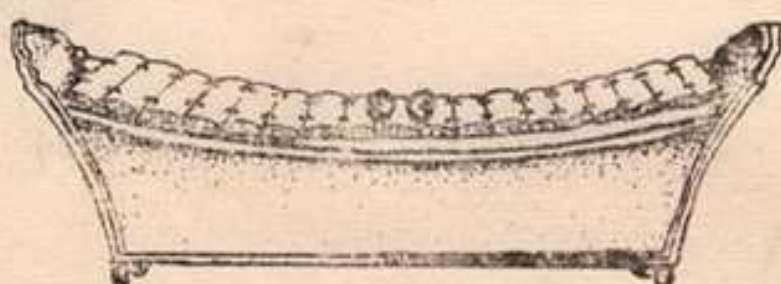
มะโหระทึก

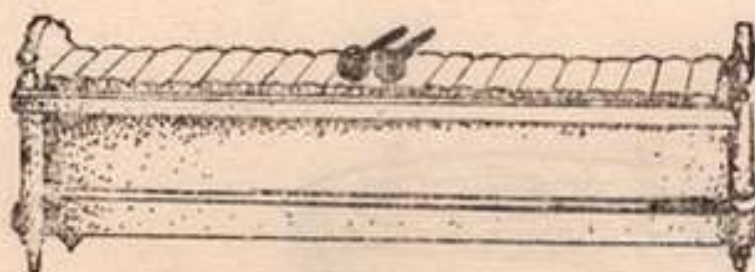
ฉาบใหญ่

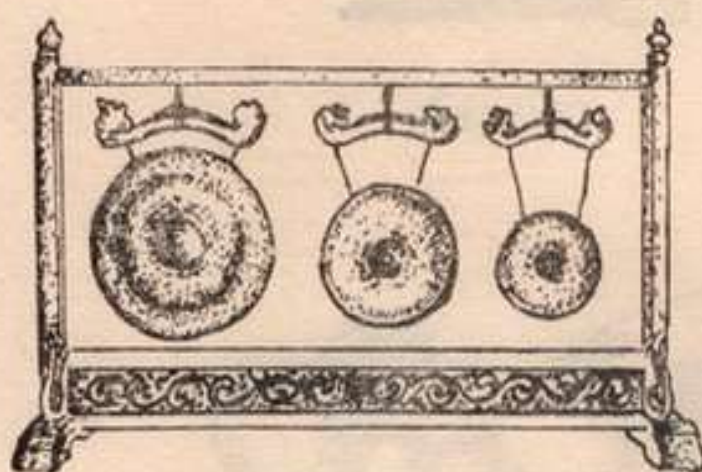
ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

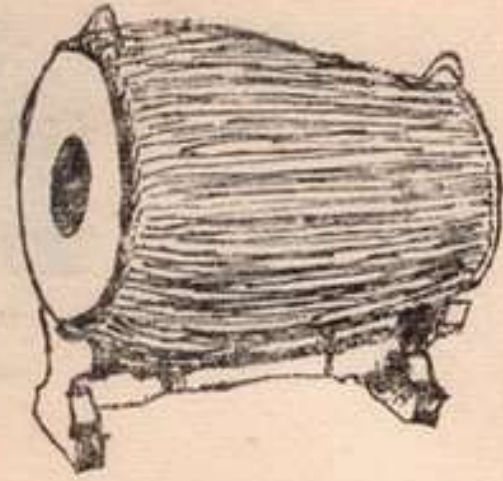
ระนาดเอกเหล็ก (ระนาดทอง)

ฆ้องกราว (ฆ้องระเบียง)

ตะโพนไทย

ตะโพนมอญ

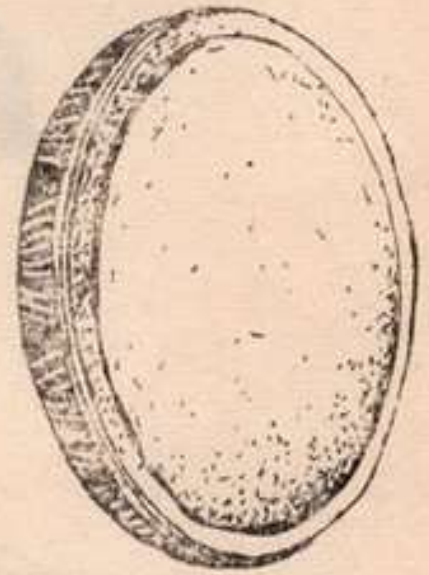
กลองปัก

กลองชาครี

ร่ามเนนามโหรี

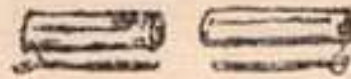
ร่ามเนนาลำกัศ

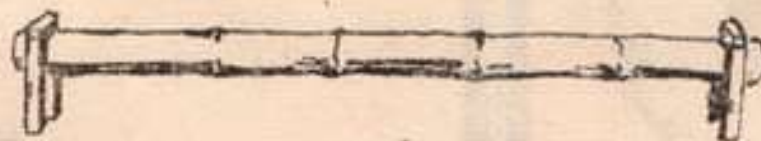
โพนชาครี

โพนมโหรี

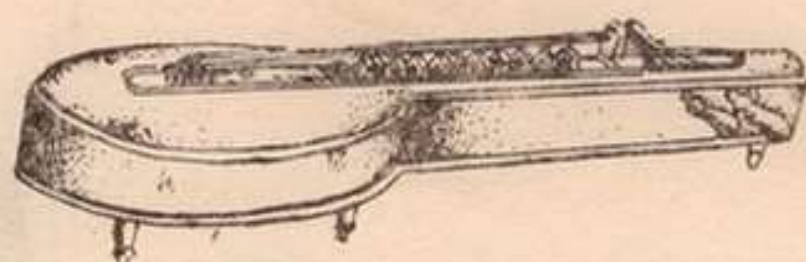
เกราะ

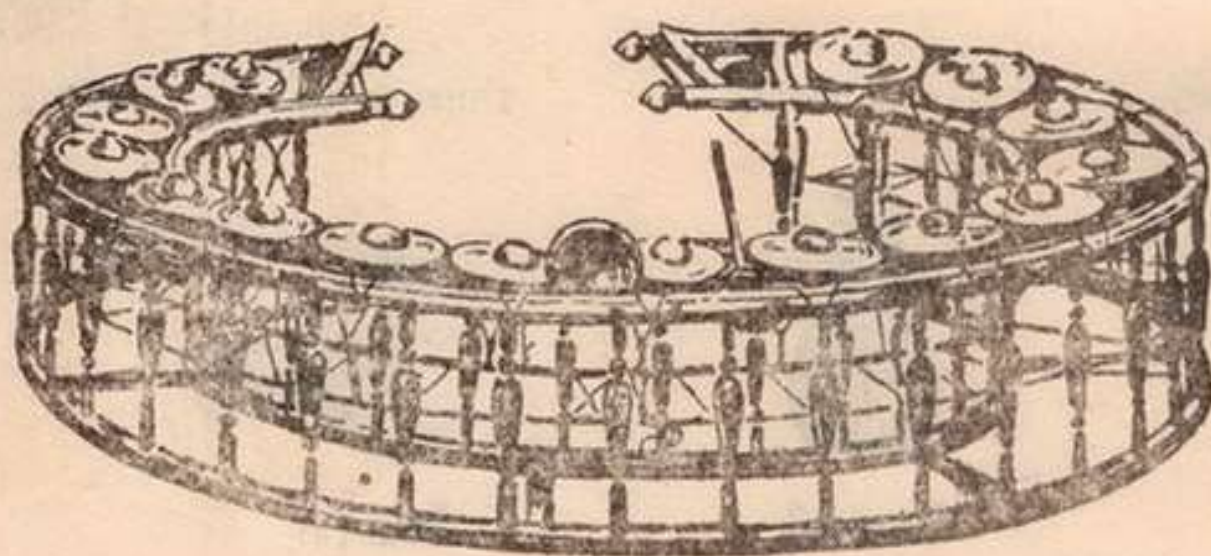
โกร่ง

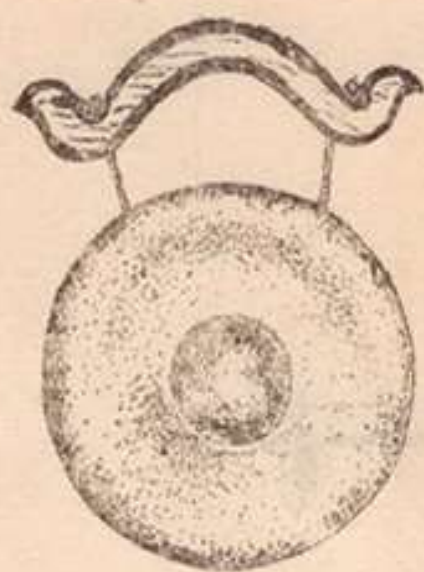
ฆ้อง

๑๐๕

ฆ้องวงใหญ่

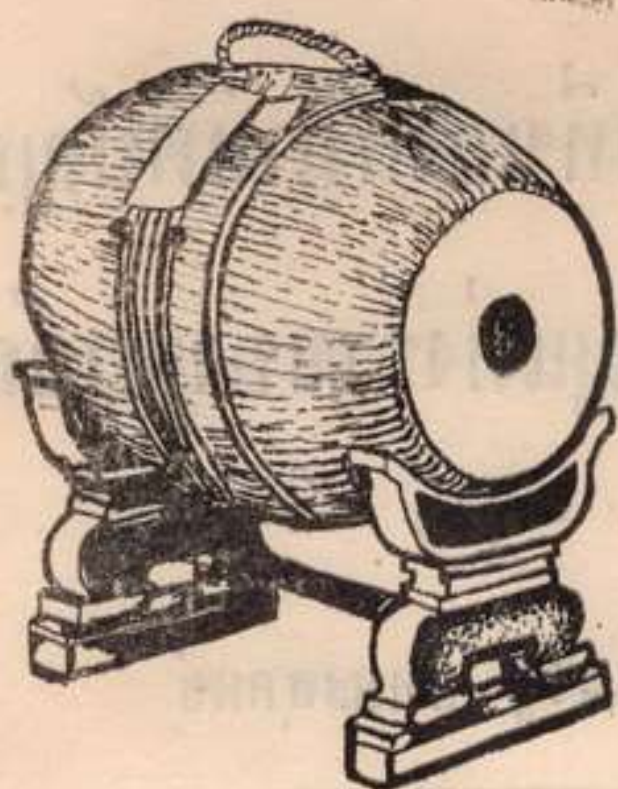
ฆ้องและไม้ตี

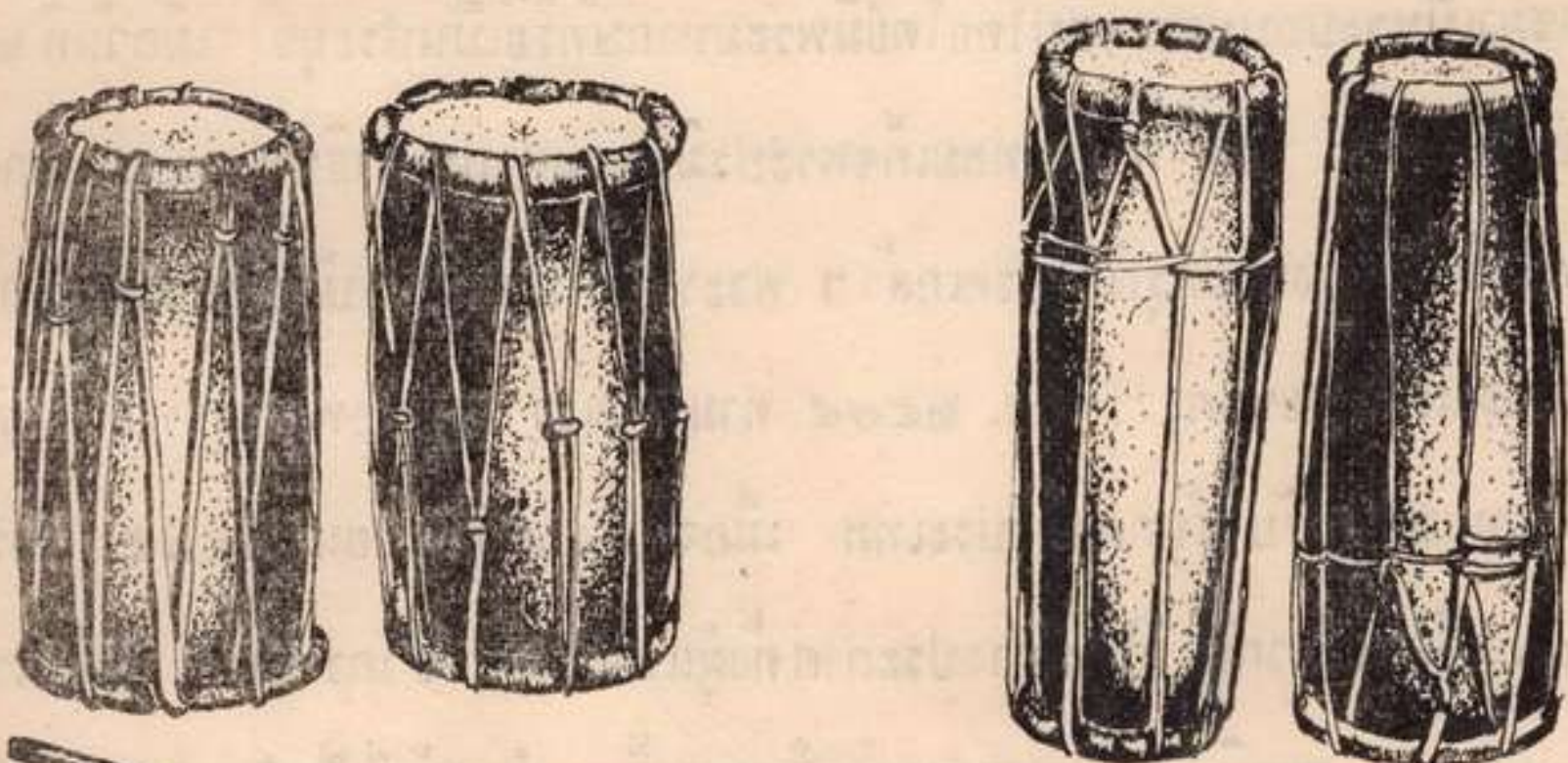
ฆ้อง

สังข์

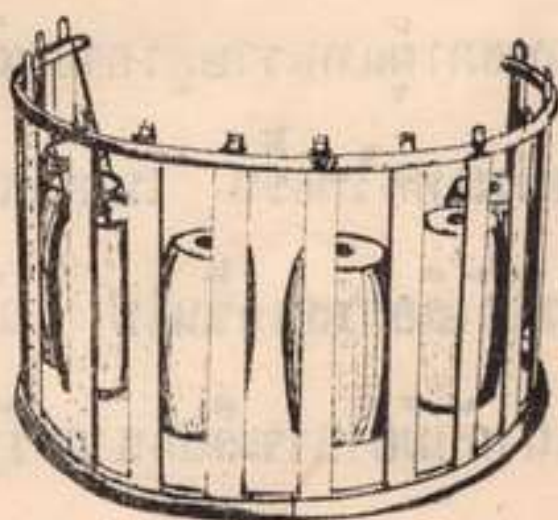

ตะโพน

กลองมลายู

กลองแขก

เปิงมางคอก

อำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดย

ประเสริฐ บัณฑิตกุล

ย่อมเป็นที่ทราบกันแล้วว่า ประเทศไทยได้เปลี่ยนการปกครองจากสมบูรณาญา-
สิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อวันที่ ๒๔
มิถุนายน ๒๔๗๕ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชบัญญัติการ
ปกครองแผ่นดินไทยชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ ตามที่คณะราษฎรขอพระราชทาน เพื่อ
ให้เป็นกฎหมายสำหรับใช้ปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ ครั้น
วันที่ ๒๘ เดือนเดียวกัน ก็ได้มีการประกาศตั้งผู้แทนราษฎรชั่วคราวขึ้น มีจำนวน
ทั้งสิ้น ๗๐ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชั่วคราวนี้ ทำหน้าที่เป็นผู้แทนราษฎรใน
สภานิติบัญญัติจนกว่าจะได้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศ แล้วต่อมาก็ได้มีพระบรมราช-
โองการโปรดเกล้าฯ ตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรตามมติของสภา และตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีชุดแรกของประเทศไทยขึ้น ในการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีครั้งนี้
ได้แต่งตั้งตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้เลือกเสนอขึ้นไป นับว่าอำนาจของสภาผู้แทน
ราษฎรในครั้งกระนั้นมาก จนถึงกับมีอำนาจเลือกนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี
ด้วย พระราชบัญญัติการปกครองแผ่นดินไทยชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ นี้ จึง
นับได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไทย และในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ได้บัญญัติ

ไว้ชัดเจนว่า "อำนาจสูงสุดของประเทศนั้น เป็นของราษฎรทั้งหลาย" ต่อมาสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรขึ้น ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ อันเป็นฉบับถาวรให้ใช้แทนพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินไทยชั่วคราว และต่อมาก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงโดยลำดับตามความเหมาะสมของสถานการณ์บ้านเมือง จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๙๑ รวมทั้งหมดเป็นรัฐธรรมนูญ ๑๕ ฉบับ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับนั้น ระบุว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย มาจากราษฎรโดยมอบให้ประมุขของประเทศ คือพระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงใช้ โดยแบ่งอำนาจอธิปไตยนี้ออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่สภาผู้แทนราษฎร ฝ่ายบริหาร ได้แก่คณะรัฐมนตรี และฝ่ายตุลาการ ได้แก่ศาล

รัฐธรรมนูญของประเทศไทยฉบับถาวร พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้บัญญัติให้อำนาจอธิปไตยมีสภาผู้แทนราษฎรแต่เพียงสภาเดียว โดยมีสมาชิก ๒ ประเภทปฏิบัติหน้าที่ คือสมาชิกประเภทที่ ๑ ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎร สมาชิกประเภทที่ ๒ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งมีจำนวนเท่ากัน สมาชิกทั้ง ๒ ประเภทนี้ประกอบเข้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั่งประชุมร่วมกันในสภาเดียวกัน ต่อมาได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งได้บัญญัติให้สภานิติบัญญัติมี ๒ สภา คือ พฤษสภาและสภาผู้แทน แต่ละสภาดำเนินการประชุมของตนต่างหากจากกัน จะมีการประชุมร่วมกันก็เฉพาะในกรณีที่สำคัญ ๆ ครั้นเมื่อได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้เปลี่ยนชื่อพฤษสภา เป็นวุฒิสภา ส่วนสภาผู้แทนนั้นยังคงชื่อไว้ตามเดิม เมื่อได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๕ บัญญัติให้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติมีแต่สภาเดียว โดยมีสมาชิกประเภทที่ ๑ ซึ่งราษฎรเลือกตั้ง และสมาชิกประเภทที่ ๒ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง มีจำนวนเท่ากัน ร่วมปฏิบัติหน้าที่ในสภาเดียวกัน ทำนองเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

จักรไทยฉบับถาวร พ.ศ. ๒๔๗๕ คือ กลับให้มีสภาแต่เพียงสภาเดียวอีก สรุปรวม
ความว่า สำหรับอำนาจนิติบัญญัติของประเทศไทยนั้น มีทั้งระบบสภาเดียวและสอง
สภามาแล้ว

ครั้นเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ คณะปฏิวัติซึ่งได้กระทำการยึดอำนาจการ
ปกครองแผ่นดินเป็นผลสำเร็จ ได้นำความกราบบังคมทูลขอให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๕ เสีย ทั้งนี้โดย
ปรารถนาจะให้ มีรัฐธรรมนูญที่เหมาะสม และมีการปกครองประเทศเป็นไปโดย
เรียบร้อยยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับที่กล่าวข้างต้น และการที่จะให้มีรัฐ-
ธรรมนูญเช่นว่านั้น สมควรจัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ
จัดร่างขึ้นประกาศใช้ต่อไป แต่ในระหว่างระยะเวลาก่อนที่จะได้มีและประกาศใช้รัฐ-
ธรรมนูญ ซึ่งร่างขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น สมควรให้มีธรรมนูญการปกครอง
ราชอาณาจักรเพื่อใช้ไปพลางก่อน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น
ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรดังกล่าวนี้ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม
๒๕๐๒ (ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรมีอยู่รวมทั้งหมด ๒๐ มาตรา)

ตามมาตรา ๖ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรดังกล่าว ได้บัญญัติ
ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญชน มีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญชน มีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญและ
มีฐานะเป็นรัฐสภาทำหน้าที่นิติบัญญัติด้วย ประกอบด้วยสมาชิกซึ่ง พระมหากษัตริย์
ทรงตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาการต่าง ๆ เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน
๒๔๐ คน

อำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติแต่เดิมมาตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติ
ธรรมนูญการปกครองแผ่นดินไทยชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ สภามีอำนาจมากในครั้งแรก
ดังกล่าวมาแล้วว่า มีอำนาจเลือกตั้งรัฐบาลด้วย ดังปรากฏในมาตรา ๓๒ และมาตรา
๓๓ ของพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินไทยชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่ง

มีความว่า “มาตรา ๓๒ คณะกรรมการราษฎรประกอบด้วยประธานคณะกรรมการ
 ราษฎร ๑ นาย และกรรมการราษฎร ๑๔ นาย รวมเป็น ๑๕ นาย และมาตรา ๓๓
 ให้สภาเลือกตั้งสมาชิกในสภาผู้หนึ่งขึ้นเป็นประธานกรรมการ และให้ผู้เป็นประธาน
 นั้น เลือกสมาชิกในสภาอีก ๑๔ นาย เพื่อเป็นกรรมการ การเลือกนั้นเมื่อได้รับความ
 เห็นชอบของสภาแล้ว ให้ถือว่าผู้ที่ได้รับเลือกนั้น ๆ เป็นกรรมการของสภา ในเมื่อ
 สภาเห็นว่ากรรมการมิได้ดำเนินการตามรัฐประศาสนโยบายของสภา สภามีอำนาจเชิญ
 กรรมการให้ออกจากหน้าที่ แล้วเลือกตั้งใหม่ตามที่กล่าวในตอนนั้น” ประธานคณะ
 กรรมการราษฎรและกรรมการราษฎรในขณะนั้น ก็คือนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีใน
 บัญชีนั้นนั่นเอง ยิ่งกว่านั้นคณะรัฐมนตรีก่อนเข้ารับหน้าที่จะต้องแถลงนโยบายในการ
 บริหารราชการแผ่นดินต่อสภาเพื่อขอรับความไว้วางใจเสียก่อน และในขณะบริหาร
 ราชการแผ่นดินซึ่งได้รับความไว้วางใจแล้ว สภาก็ยังมีอำนาจเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อ
 ลงมติให้หรือไม่ให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือทั้งคณะได้ และยังมี
 อำนาจตั้งกระทู้ถามและซักถามรัฐบาลได้ ทั้งข้อเท็จจริงและนโยบายบริหารราชการ
 แผ่นดินนับว่ามีอำนาจควบคุมรัฐบาล คือฝ่ายบริหารเป็นอันมาก ทำนองเดียวกับ
 ประเทศประชาธิปไตยอื่น ๆ ที่ได้ปฏิบัติกันอยู่

แต่ตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร สภาร่างรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็น
 สภาชั่วคราว ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๐๒ หาได้มี
 อำนาจหน้าที่เต็มตามรูปของสภานิติบัญญัติโดยทั่วไป ไม่มีอำนาจหน้าที่แต่เพียง
 บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ ได้แก่การทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญและการทำหน้าที่นิติบัญญัติ
 ดังกล่าวแล้วแต่ตอนต้นเท่านั้น

การทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญของสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น สภาร่างรัฐธรรมนูญ
 ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้น ๔ คณะ คือ:—

๑. คณะกรรมาธิการฟังความคิดเห็นประชาชน ประกอบด้วยกรรมาธิการ ๒๑ คน มีหน้าที่รวบรวมพิจารณาความคิดเห็นของประชาชน แล้วสรุปเป็นบันทึกเสนอประธานสภา แล้วประธานสภาจะได้จัดส่งสำเนาบันทึกไปยังคณะกรรมาธิการและสภาร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

๒. คณะกรรมาธิการระเบียบวาระ ประกอบด้วยกรรมาธิการ ๑๕ คน มีหน้าที่ค้นคว้าและรวบรวมหลักสารสำคัญอันควรพิจารณาในการร่างรัฐธรรมนูญ แล้วเสนอหัวข้อระเบียบวาระต่อประธานสภา เมื่อประธานสภาได้รับหัวข้อระเบียบวาระแล้ว จะได้สั่งให้บรรจุเข้าระเบียบวาระต่อไป เมื่อสภาได้ลงมติวินิจฉัยหลักสารสำคัญข้อใดเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งแก่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการต่อไป

๓. คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยกรรมาธิการ ๑๕ คน มีหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญ ในการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้นเฉพาะหลักสารสำคัญ ให้ถือตามมติของสภา

๔. คณะกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุม ประกอบด้วยกรรมาธิการ ๕ คน มีหน้าที่ตรวจรายงานการประชุม

ส่วนการทำหน้าที่นิติบัญญัติของสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น ก็มีฐานะเช่นเดียวกับสภานิติบัญญัติโดยทั่วไป

อนึ่ง ตามที่ได้มีผู้ข้องใจว่า เหตุใดการร่างรัฐธรรมนูญคราวนี้จึงได้ล่าช้ากว่าคราวที่แล้ว ๆ มา ทั้งนี้ ก็เพราะสภาร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่อยู่ ๒ ประการด้วยกัน คือมีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ และมีฐานะเป็นรัฐสภาทำหน้าที่นิติบัญญัติดังได้เคยกล่าวมาแล้ว เมื่องาน ๒ หน้าที่ล้วนแต่มีความสำคัญมากอยู่แก่คณะบุคคลคณะเดียวกัน เช่นนี้ การร่างรัฐธรรมนูญจึงย่อมมีการล่าช้าไปกว่าคราวที่แล้ว ๆ มา

แต่จะอย่างไรก็ตาม บัดนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้สำเร็จลงด้วยดี และได้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญปกครองประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ เป็นต้นมา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน สภาร่างรัฐธรรมนูญได้
ลงมติกำหนดเป็นหลักการสำคัญไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็น
ประมุข

๒. รัฐสภา ให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทน

๓. รัฐสภา มีอำนาจในทางนิติบัญญัติ และควบคุมการบริหารราชการ
แผ่นดินด้วยวิธีการตั้งกระทู้ถามรัฐบาล เป็ตอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ หรือเป็ต
อภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

๔. แยกอำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจบริหารออกจากกัน มากกว่ารัฐธรรมนูญ
ฉบับก่อน ๆ โดยนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีอื่นจะเป็นสมาชิกแห่งรัฐสภาในขณะเดียว
กันไม่ได้

ต่อไปนี้จะได้บรรยายตามหัวข้อที่ได้ยกไว้ ณ เบื้องต้นนั้น ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหา-
กษัตริย์เป็นประมุข

การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยทั่ว ๆ ไป มีอยู่ ๒ แบบ คือ

๑. ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๒. ระบอบประชาธิปไตยที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข

โดยเฉพาะประเทศไทยนั้น มีความนิยมในระบอบการปกครองแบบที่มีพระ
มหากษัตริย์เป็นประมุข เพราะปวงชนชาวไทยเลื่อมใสศรัทธาในองค์พระมหากษัตริย์
อย่างถาวรมั่นคงตลอดมาตั้งแต่โบราณกาล ความเลื่อมใสศรัทธาเช่น เป็นสิ่งที่จะแยก
จากกันได้โดยยากเสมือนบิดาปกครองบุตรฉะนั้น

ข้อ ๒. รัฐสภา

รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทน ไม่ว่าจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน

วุฒิสภา

วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง

๑) คุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิก วุฒิสภาจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ

(๑) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ อันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครองแผ่นดิน

(๒) มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด

(๓) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์

๒) จำนวนสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภาจะต้องมีจำนวน ๓ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน และตามบทเฉพาะกาลแห่งรัฐธรรมนูญได้บัญญัติว่า ภายในระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๑๒๐ คน เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนแล้ว ให้เพิ่มหรือลดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาให้มีจำนวน ๓ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนดังกล่าวแล้ว

การเพิ่มหรือลดจำนวนสมาชิกวุฒิสภานี้ ให้กระทำให้เสร็จก่อนวันเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรก ในกรณีเพิ่ม พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งเพิ่ม ในกรณีลด ให้สมาชิกวุฒิสภาพ้นจากสมาชิกภาพเท่าจำนวนที่ลด โดยการจับสลาก

๓) อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล ในระยะเวลาเริ่มแรก ก่อนที่จะมีการเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังจากที่ได้ทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนแล้ว ให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา คือ มีอำนาจตรากฎหมายออกใช้บังคับได้โดยสมบูรณ์ทุกประการ

๔) การเรียกประชุมวุฒิสภา การเรียกประชุมวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภานี้ จะต้องตราขึ้นเป็นพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมภายใน ๑๕ วัน หลังจากที่ได้พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว

๕) การออกตามวาระของสมาชิกรัฐสภา สมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภา มีอายุคราวละ ๖ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง^๕ ในระยะเวลาเริ่มแรก เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกรัฐสภาครบกำหนด ๓ ปีแล้ว ให้สมาชิกรัฐสภาจับสลากเพื่อให้พ้นจากตำแหน่งมีจำนวนกึ่งหนึ่งของสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด และถือว่าการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภาโดยการจับสลากเป็นการออกตามวาระด้วย

สมาชิกรัฐสภาผู้ที่จับสลากพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว อาจได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภาอีกได้

๖) การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภา สมาชิกัฐสภาซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจะต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) เสียสัญชาติไทย

(๕) มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

(ก) เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(ข) เป็นคนหูหนวกและเป็นใบ้ ซึ่งไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้

(ค) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(ง) เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

(จ) เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

(ฉ) เป็นคนตาบอดทั้งสองข้าง

(ช) เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

- (๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษชั้นลหุโทษ

ถ้าหากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งไว้ว่างลงเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งดังกล่าวข้างต้น นอกจากถึงคราวออกตามวาระแล้ว พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติดังที่ได้บรรยายมาแล้วข้างต้น เข้าเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน แต่สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการแต่งตั้งแทนในกรณีเช่นนั้น จะอยู่ในตำแหน่งได้เพียงครบตามวาระของผู้ที่ตนแทน

สภาผู้แทน

สภาผู้แทนประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้ง

๑) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนต้องถือจำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดเป็นเกณฑ์คำนวณหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทนหนึ่งคน แต่ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน ถ้าจังหวัดที่มีราษฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคน เศษของหนึ่งแสนห้าหมื่น ถ้าถึงเจ็ดหมื่นห้าพันหรือกว่าจำนวนที่กล่าวนี้ ให้นับเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น

๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

ในระยะเวลาเริ่มแรกภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนให้เสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวัน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนจะกระทำโดยมีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนแล้ว พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบับระยะเวลารับสมัครผู้สมัครรับ

เลือกตั้งและวันเลือกตั้งด้วย ในกรณีการเลือกตั้งทั่วไปให้กำหนดวันเลือกตั้งวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้ถือเขตจังหวัดเป็นเกณฑ์

๓) เขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

เขตของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้เป็นการตายตัว แต่ได้ระบุไว้ว่า ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ถ้ากฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนกำหนดไว้ประการใด ก็ต้องเป็นไปตามนั้น

๔) คุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

ผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวก็ดี บุคคลผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงชาติก็ดี จะต้องมีความสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ทั้งนี้ หมายความว่า บุคคลประเภทนี้ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนจะกำหนดคุณสมบัติไว้อีกชั้นหนึ่ง

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) มีมาตรฐานการศึกษาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

(๔) มีคุณสมบัติ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนจะได้ระบุไว้

(๕) ลักษณะที่ต้องห้ามมิให้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทน คือ

(๑) ทิดยาเสพติดให้โทษ

(๒) ตาบอดทั้งสองข้าง

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๔) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมา
ยังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๕) เป็นข้าราชการหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเงินเดือนและ
ตำแหน่งประจำนอกจากข้าราชการการเมือง

(๖) ลักษณะอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว หากมิจะได้กำหนดไว้ใน
กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

อนึ่ง ลักษณะที่ต้องห้ามมิให้บุคคลสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ที่ระบุไว้ว่า
ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลนั้น ถ้าผู้ที่ต้องคุมขังนั้นยังมีคำพิพากษาของศาลใด
ศาลหนึ่งให้จำคุก ย่อมมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้

๖) การเริ่มสมาชิกภาพและอายุของสภาผู้แทน

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนเริ่มต้นแต่วันเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรก
และสภาผู้แทนแต่ละชุดจะมีอายุคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรก
เช่นเดียวกัน เว้นแต่มีการยุบสภา

๗) การยุบสภาผู้แทน

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนเพื่อให้ราษฎร
เลือกตั้งสมาชิกใหม่

การยุบสภาผู้แทนให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องกำหนดวันเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในเก้าสิบวัน

๘) การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทน

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนย่อมสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทน หรือมีการยุบสภาผู้แทน

(๒) ทาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามที่กล่าวมาแล้ว ในข้อคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

(๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษชั้นลหุโทษ

ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนว่างลงเพราะเหตุอื่น นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทน หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทน จะต้องเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนภายในเก้าสิบวัน แต่ถ้าอายุของสภาผู้แทนจะเหลือไม่ถึง ๑๘๐ วัน ก็ไม่ต้องเลือกซ่อม

สมาชิกภาพของสมาชิกผู้เข้ามาแทนนั้น เริ่มแต่วันเข้ารับหน้าที่และอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาที่เหลืออยู่

ข้อ ๓. รัฐสภามีอำนาจในทางนิติบัญญัติ และควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้วยวิธีการตั้งกระทู้ถามรัฐบาล เบ็ดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ หรือเบ็ดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

ข้อนี้ต้องแยกการอธิบายออกเป็น ๓ ประการด้วยกัน คือ

๑. อำนาจทางนิติบัญญัติ

๒. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้วยวิธีการตั้งกระทู้ถาม

๓. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้วยวิธีการเบ็ดอภิปรายทั่วไป

๑) อำนาจทางนิติบัญญัติ

ตามรัฐธรรมนูญระบุไว้ว่าร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติซึ่งได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำ
ขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อได้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ถ้าร่างพระราชบัญญัติใดพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย และพระราชทาน
คืนมายังรัฐสภาหรือมิได้พระราชทานคืนมาภายในเก้าสิบวัน รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่าง
พระราชบัญญัตินั้นใหม่ ซึ่งถ้ารัฐสภาลงมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า ๒
ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้ง ๒ สภาแล้วให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราช
บัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง ถ้าพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมา
ภิไธยพระราชทานคืนลงภายในสามสิบวัน ก็ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้น
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่า พระมหากษัตริย์
ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่คณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิก
สภาผู้แทนเท่านั้น ถ้าร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิก
สภาผู้แทนจะเสนอได้ ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรีเท่านั้น

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่า ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย
ข้อความต่อไปนี้ทั้งหมดหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง กล่าวคือ การตั้งขึ้น หรือยกเลิกหรือ
ลดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือผ่อนหรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรือ
อากร การจัดสรรหรือรับหรือรักษาหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการกู้เงินหรือการค้า
ประกัน หรือการใช้เงินกู้ หรือร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเงินตรา

ถ้ามีปัญหว่า ร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเงินหรือ
ไม่ เป็นอำนาจของประธานสภาที่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นผู้วินิจฉัยขาด

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

เมื่อสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่คณะรัฐมนตรี
สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนเสนอมาและลงมติให้ใช้ได้แล้ว ให้สภาผู้แทน
หรือวุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาหรือสภาผู้แทน แล้วแต่กรณี วุฒิ-
สภาหรือสภาผู้แทนต้องพิจารณาให้เสร็จภายในหกสัปดาห์ แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้น
เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสัปดาห์ ทั้งนี้
ถ้าสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น จะได้ลงมติให้ขยายเวลา
ออกไปเป็นพิเศษ ก็ให้เป็นไปตามนั้น และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้น
มาถึงวุฒิสภาหรือสภาผู้แทน แล้วแต่กรณี

ถ้าวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนไม่ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้เสร็จภายในกำหนด
ดังกล่าว (คือถ้าเป็นร่างพระราชบัญญัติธรรมดาก็ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในหกสัปดาห์
ถ้าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ก็ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสัปดาห์)
ก็ให้ถือว่า วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในการที่สภาผู้แทนเสนอร่างพระราชบัญญัติไปยังวุฒิสภา หรือวุฒิสภาเสนอร่าง
พระราชบัญญัติไปยังสภาผู้แทนตามที่ได้อ้างมาแล้ว ประธานแห่งสภาที่เสนอร่าง
พระราชบัญญัติไปยังอีกสภาหนึ่งนั้น จะต้องแจ้งความเห็นของตนไปด้วยว่า ร่าง
พระราชบัญญัตินั้น ๆ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ถ้าแจ้งของ
ประธานสภาให้ถือเป็นเด็ดขาด

ในกรณีที่ประธานสภามีได้แจ้งไปยังอีกสภาหนึ่งว่า ร่างพระราชบัญญัติใดเป็น
ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมิใช่ร่าง
พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

เมื่อวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว

(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ
นั้นมา ก็ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระ
ปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ
นั้นมา ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนเสนอมา
ก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน แล้วส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังสภาผู้แทน
ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาเสนอมา ก็ให้ร่าง
พระราชบัญญัตินั้นตกไป

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยัง
สภาผู้แทนหรือวุฒิสภาที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นมา ในกรณีเช่นว่านี้ให้สภาทั้งสอง
ต่างตั้งบุคคลที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากัน ตามที่สภาซึ่ง
เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจะได้กำหนดว่าควรมีจำนวนเท่าใด ประกอบเป็นคณะ
กรรมวิธีการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น เมื่อคณะกรรมวิธีการร่วมกัน
ได้พิจารณาแล้ว ให้รายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมวิธีการร่วมกัน
ได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่
คณะกรรมวิธีการร่วมกันได้พิจารณาแล้วนั้น ก็ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้า ฯ
ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป ถ้าสภา
ใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นของสภาผู้แทนก็ให้ยับยั้ง
ร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นของวุฒิสภา ก็ให้
ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไป

คณะกรรมวิธีการร่วมกันย่อมมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริงหรือ
แสดงความคิดเห็นในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ และผู้นั้นย่อมได้รับความ
คุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ (ม. ๑๐๕) ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวในทางใด
มิได้

การประชุมคณะกรรมวิธีการร่วมกัน ต้องมีกรรมวิธีการประชุมไม่น้อยกว่าครึ่ง
ของจำนวนกรรมวิธีการ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนซึ่งถูกยับยั้งไว้ดังกล่าวมาแล้ว เมื่อระยะเวลา
ได้ล่วงพ้นไปหนึ่งปี นับแต่วันที่วุฒิสภาได้ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนมายังสภา

ผู้แทน ถ้าสภาผู้แทนมีความประสงค์จะยกร่างพระราชบัญญัติขึ้นพิจารณาใหม่ ก็มีสิทธิที่จะพิจารณาได้ ถ้าสภาผู้แทนลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาคัดค้านเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้ต่อไป

ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ถ้าสภาผู้แทนมีความประสงค์จะยกร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ ก็มีสิทธิที่จะพิจารณาได้ทันที ถ้าลงมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งเช่นเดียวกับกรณี ก่อน ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว

ถ้าสภาผู้แทนเสนออายุหรือมีการยุบสภาเสียก่อน บรรดาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบก็ดี หรือที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยก็ดี หรือมิได้พระราชทานคืนมาภายในเก้าสิบวันก็ดี ให้เป็นอันตกไป

๒) อำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้วยวิธีการตั้งกระทู้ถามของรัฐสภา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีบทบัญญัติว่า ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนสมาชิกทุกคน มีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน (เรื่องของกระทู้ถามทางสภาจะต้องตราเป็นข้อบังคับของสภา ความพิสดารของกระทู้ถามปรากฏตามข้อบังคับฯ ซึ่งขณะนั้นทางสภายังมิได้ตราข้อบังคับฯ ดังกล่าว)

๓) อำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้วยวิธีการเปิดอภิปรายทั่วไป

(ก) การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ

ตามรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ว่า สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทน ไม่ต่ำกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภามีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทน เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ญัตติดังกล่าวนี้ให้ประธานสภาที่ได้รับญัตติแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อกำหนดเวลาการเปิดอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่นายกรัฐมนตรีได้รับแจ้ง แต่คณะรัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะขอให้ระงับการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้นเสียก็ได้ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

การเปิดอภิปรายตามที่กล่าวมาข้างบนนี้ สภาจะลงมติในปัญหาที่เปิดอภิปรายมิได้

ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควร จะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้ เช่นเดียวกับกรณีก่อน

(ข) การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี

ในกรณีการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือทั้งคณะ รัฐธรรมนูญได้มีบทบัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกของแต่ละสภา ไม่ต่ำกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด คือทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือทั้งคณะ ญัตติดังกล่าวนี้ ถ้าเป็นของสมาชิกทั้งสองสภารวมกัน ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา ถ้าเป็นของสมาชิกสภาใดให้ยื่นต่อประธานสภานั้น

การเปิดอภิปรายทั่วไปตามญัตติดังกล่าวนี้ ให้กระทำในที่ประชุมรัฐสภา (ในที่ประชุมร่วมกัน) เมื่อการเปิดอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลงแล้ว ซึ่งมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้ที่ประชุมรัฐสภาลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ

แต่การลงมติเช่นนั้น รัฐสภาจะลงมติในวันที่การอภิปรายสิ้นสุดหาได้ไม่ ก็ต้องเลื่อนวันลงมติไป ทั้งนี้แล้วแต่รัฐสภาจะเห็นสมควรลงมติในวันใด

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ถ้ามิให้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะว่า ให้รัฐสภาประชุมร่วมกันแล้ว สภาทั้งสอง คือวุฒิสภา และสภาผู้แทนจะต้องประชุมแยกกันคนละคราวเสมอไป แต่ถ้การประชุมเกี่ยวกับปัญหาดังต่อไปนี้ สภาทั้งสองจะต้องประชุมร่วมกัน คือ

(๑) การให้ความเห็นชอบในการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภา

(๓) การให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติ

(๔) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติใหม่ คือร่างพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบตามมติของสภา (วิโต)

(๕) การเปิดประชุมรัฐสภา

(๖) การเปิดอภิปรายทั่วไป ตามมาตรา ๑๒๘ และมาตรา ๑๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๗) การแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี (ก่อนเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน)

(๘) การให้ความยินยอมในการประกาศสงคราม

(๙) การให้ความเห็นชอบแก่อนังสือสัญญาซึ่งมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย เป็นต้น

(๑๐) การแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญ

(๑๑) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๑๒) การตีความรัฐธรรมนูญ

(๑๓) การให้ พระมหากษัตริย์ ทรงใช้ และเลิก ใช้ อำนาจนิตินบัญญัติ ทางคณะรัฐมนตรี

ตามข้อ (๑๓) นี้ เป็นบทยกเว้นของหลักทั่วไปที่ว่า ร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา คือ ถ้าประเทศไทยตกอยู่ในสถานะสงครามหรืออยู่ในภาวะคับขันถึงขนาดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของราชอาณาจักรแล้ว รัฐสภาจะมีมติให้พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิตินบัญญัติทางคณะรัฐมนตรีได้ดังปรากฏตามมาตรา ๑๗๖ แห่งรัฐธรรมนูญฯ ความว่า ในยามที่มีสถานะสงครามหรือในภาวะคับขันถึงขนาดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และการใช้อำนาจนิตินบัญญัติทางรัฐสภาตามปกติอาจขัดข้องหรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เมื่อคณะรัฐมนตรีเสนอรัฐสภาจะมีมติให้พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิตินบัญญัติทางคณะรัฐมนตรี โดยประกาศ พระบรมราชโองการ ให้ใช้บังคับเช่นพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ มติดังกล่าว รัฐสภาจะมีมติเลิกเสียเมื่อใดก็ได้

หากสถานะสงครามหรือภาวะคับขันดังกล่าวแล้วนั้นเกิดขึ้น หรือมีอยู่ในระหว่างสภาผู้แทนราษฎรยุบก็ได้ หรือไม่สามารถจะเรียกประชุมรัฐสภาได้ทันทั่วทั้งที่กิติ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิตินบัญญัติทางคณะรัฐมนตรีได้ โดยประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ

ข้อ ๕. แยกอำนาจนิตินบัญญัติกับอำนาจบริหารจากกันมากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ

เนื่องจาก รัฐสภา มีอำนาจในทาง นิตินบัญญัติ และควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อดุลแห่งอำนาจอันจะยังระบอบรัฐธรรมนูญให้ตั้งอยู่ในเสถียรภาพ สมควรที่อำนาจนิตินบัญญัติและอำนาจบริหารจะแยกจากกันให้มากยิ่งขึ้น จึงได้ลงมติในหลักสารสำคัญว่า นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีอื่น ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารจะเป็นสมาชิกแห่งรัฐสภาในขณะเดียวกันมิได้

สารสำคัญตามที่กล่าวมานี้ เป็นการตรงกันข้ามกับรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งได้ระบุไว้ว่า คณะรัฐมนตรีต้องเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร^๕ ทั้งหมด

และรัฐธรรมนูญฉบับถาวร พ.ศ. ๒๔๗๕ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงตั้ง^๕ คณะรัฐมนตรีชนคณะหนึ่ง ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี นายหนึ่ง และรัฐมนตรีอีก อย่างน้อยสิบสี่นาย อย่างมากยี่สิบสี่นาย

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีกสิบสี่นายต้องเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร^๕ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๔๘๙ พ.ศ. ๒๔๙๐ พ.ศ. ๒๔๙๒ และ พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๕ ก็ได้บัญญัติไว้กว้าง ๆ ในทำนองไม่ห้ามที่นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาในขณะเดียวกันไม่ได้

เท่าที่โคชแจ่งมานี้ ก็เพื่อให้ทราบความแตกต่างของรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ กับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เกี่ยวกับฐานะของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และตำแหน่งรัฐมนตรีเท่านั้น เพราะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่กับ อำนาจนิตินบัญญัติ^๕ ดังที่ได้บรรยายมาแต่ต้น

ก่อนที่จะจบคำบรรยายนี้ใครถือโอกาสทำความเข้าใจแก่ท่านทั้งหลายในฐานะที่ท่านได้มาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาฯ นิตินบัญญัติ ที่ต้องการจะทำความเข้าใจในขณะนี้ ก็เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาเพราะมีผู้เข้าใจคลาดเคลื่อนไปเป็นอันมาก อย่างว่าแต่ประชาชนทั่วๆ ไปเลย แม้แต่หน่วยราชการด้วยกันก็เข้าใจไปว่า สำนักงานเลขาธิการสภานั้นกับกระทรวงหรือทบวงการเมืองอื่นบ้าง ยังเข้าใจเลยไปว่า ข้าราชการในสำนักงานนั้น เป็นข้าราชการประเภทอื่น เช่น ข้าราชการการเมือง เป็นต้น เพราะในคราวที่มีการปิดสมัยประชุมของสภาก็ตาม มีการยุบสภาก็ตาม มีผู้เข้าใจไปว่า สำนักงานนั้นถูกยุบไปด้วย ข้าราชการก็คงพ้นตำแหน่งไปด้วยเช่นเดียวกัน ความเข้าใจของหน่วยราชการบางหน่วยซึ่งเข้าใจคลาดเคลื่อนไปนี้ ทำให้ข้าราชการในสำนักงานนี้เสียสิทธิอันควรมีควรได้ไปแล้วหลายครั้ง

เช่น ในการกำหนดจำนวนข้าราชการให้ไปศึกษาในวิทยาลัยหรือในโรงเรียนของทางราชการ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนวิทยฐานะของข้าราชการประจำปีนั้น มักจะไม่มีส่วนแบ่งให้แก่ข้าราชการในหน่วยนั้น โดยเข้าใจไปว่า ไปสังกัดอยู่กับกระทรวงอื่น ทำให้ข้าราชการในหน่วยนั้นเสียสิทธิอันควรมีควรได้ในฐานะที่เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญไปในบางครั้งถึงแก่ต้องทำความเข้าใจทวงถามสิทธินั้นขึ้น ก็ได้รับผลตอบแทนเพียงขอยกยในความเข้าใจผิดไปเท่านั้น

ฉะนั้น เพื่อที่จะให้ท่านทั้งหลายที่ยังไม่ทราบถึงฐานะของสำนักงานเลขาธิการสภา และข้าราชการในสำนักงานนั้น จึงขอชี้แจงให้ทราบว่า สำนักงานเลขาธิการของสภานั้นได้เกิดขึ้นโดยกฎหมายคือ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม บัญญัติให้สำนักงานนี้เป็นทบวงการเมืองมีฐานะเป็นกรมมีหน้าที่ในทางธุรการของสภา มิได้ขึ้นอยู่กับกระทรวงหรือทบวงการเมืองใด คือ เป็นทบวงการเมืองอิสระโดยมีเลขาธิการสภา ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นพิเศษ เป็นผู้บังคับบัญชา ขึ้นต่อประธานสภาผู้เดียวเท่านั้น ส่วนข้าราชการของสำนักงานนั้น ก็เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน จึงขอถือโอกาสทำความเข้าใจเพื่อทราบในทันทีด้วย.

รวมแรงกันเข้ากอบ

การงาน

รวมทรัพย์ผดุงสถาน

ถิ่นเทศ

รวมจิตอธิบาล

บ้านเกิด

รวมรบบ้องกันเขต

ขอบคาม

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า ฯ

หนังสือเดินทางและการเดินทาง

โดย

คณิต ศรีเจริญ

ท่านข้าราชการและนักศึกษาทั้งหลาย

ผมมีความยินดีที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้มาให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องหนังสือเดินทางและการเดินทางแก่ท่านทั้งหลายในโอกาสที่จะเดินทางไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศในเร็ว ๆ นี้ และในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ ผมพยายามที่จะชี้แจงในสิ่งที่เห็นว่าจะประโยชน์ในระหว่างที่ท่านพำนักอยู่ในต่างประเทศเท่าที่เวลาจะอำนวยให้ได้

ในการสัญจรไปมาระหว่างประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน หนังสือเดินทางเป็นเอกสารที่สำคัญที่สุดที่ผู้เดินทางทุกคนจะต้องมีติดตัวไว้ หากท่านไม่มีหนังสือเดินทาง ท่านก็จะเดินทางไปยังประเทศใดประเทศหนึ่งไม่ได้ และตลอดระยะเวลาที่ท่านพำนักอยู่ในต่างประเทศ หนังสือเดินทางก็เป็นสิ่งสำคัญที่ท่านจะขาดเสียไม่ได้ คนต่างด้าวที่พำนักอยู่ในประเทศใดก็ตาม จะต้องหนังสือเดินทางที่สมบูรณ์ มีอายุใช้ได้อยู่เสมอ และในการเดินทางไปต่างประเทศนั้น นอกจากท่านจะต้องมีหนังสือเดินทางแล้ว ยังมีสิ่งอื่น ๆ ที่จะต้องเตรียมตัว และต้องปฏิบัติอีกหลายอย่าง ซึ่งผมขอกล่าวแยกเป็น ๒ เรื่อง คือ

๑) เรื่องหนังสือเดินทาง และ การตรวจลงตรา

๒) เรื่องการเดินทาง

ผมหวังว่า คำแนะนำที่ผมจะให้แก่ท่านทั้งหลายตามหัวข้อเรื่องที่ได้รับมอบหมายนี้ คงจะเป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลายบ้างไม่มากนัก

ต่อไปนี้ ผมจะพูดถึงเรื่องหนังสือเดินทาง

หนังสือเดินทาง

หนังสือเดินทาง เราอาจให้ความหมายได้ว่า เป็นเอกสารที่แสดงรูปพรรณ และสัญชาติของบุคคลผู้ถือ ซึ่งรัฐบาลของแต่ละประเทศออกให้แก่คนชาติของตน

เพื่อใช้ในการเดินทางสัญจรไป หรือพำนักอยู่ในต่างประเทศ อันเป็นเครื่องแสดงว่า ผู้ถือหนังสือเดินทางมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่สถานทูต หรือสถานกงสุลของประเทศของตนที่ทั้งอยู่ในต่างประเทศ และเป็นการร้องขอจากรัฐบาลที่ออกหนังสือเดินทางต่อรัฐบาลต่างประเทศ เพื่อยินยอมให้ผู้ถือหนังสือเดินทาง เดินทางผ่านหรือเข้าไปพำนักอยู่ในอาณาเขตของประเทศนั้น ๆ และในกรณีที่เป็น ก็ให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองเท่าที่จำเป็น โดยชอบด้วยกฎหมายแก่ผู้ถือหนังสือเดินทางด้วย

นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่หนึ่งสิ้นสุดลง และได้มีการจัดตั้งสันนิบาตชาติขึ้นแล้ว ประเทศต่าง ๆ ได้ประชุมปรึกษาหารือกันหลายครั้งในเรื่องหนังสือเดินทาง ตลอดจนการวางแบบของหนังสือเดินทาง เช่น การประชุมของสันนิบาตชาติเรื่องหนังสือเดินทาง ณ กรุงปารีส เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๒๐ และการประชุม ณ นครเจนีวา เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๖ ซึ่งที่ประชุมได้ทำข้อเสนอแนะให้ประเทศต่าง ๆ ใช้แบบหนังสือเดินทางตามมติของที่ประชุม เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๐ นับตั้งแต่บัดนั้นมา หนังสือเดินทางของประเทศต่าง ๆ จึงมีแบบลักษณะและข้อความอันเป็นสาระสำคัญเหมือนกัน ดังนี้ คือ

๑. เลขที่ของหนังสือเดินทาง
๒. ชื่อ และนามสกุลของผู้ถือหนังสือเดินทาง
๓. สัญชาติของผู้ถือหนังสือเดินทาง
๔. อาชีพ
๕. ที่เกิด
๖. วัน เดือน ปีเกิด
๗. ภูมิลำเนา
๘. รูปพรรณและลักษณะส่วนบุคคล เช่น ส่วนสูง สีตา สีผม และตำหนิ
๙. รูปถ่ายและลายมือชื่อของผู้ถือหนังสือเดินทาง
๑๐. ชื่อประเทศที่ผู้ถือหนังสือเดินทางจะเดินทางเข้าไปได้
๑๑. สถานที่ที่ออกหนังสือเดินทาง

๑๒. วัน เดือน และปีที่ออกหนังสือเดินทาง

๑๓. วัน เดือน และปีที่หมดอายุของหนังสือเดินทาง

๑๔. เจ้าหน้าที่ของประเทศที่ออกหนังสือเดินทาง ตลอดจนลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ และตราประทับ

การออกหนังสือเดินทางให้แก่คนชาติของตนนั้น บางประเทศก็ตราเป็นกฎหมาย แต่ของไทยเรา เรายังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการออกหนังสือเดินทางโดยเฉพาะ ดังนั้น การออกหนังสือเดินทางของไทย จึงเป็นการออกโดยอำนาจบริหาร โดยกระทรวงการต่างประเทศ

ในปัจจุบัน หนังสือเดินทางของไทยแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

(๑) หนังสือเดินทางทูต (Diplomatic Passport)

(๒) หนังสือเดินทางราชการ (Service Passport)

(๓) หนังสือเดินทางธรรมดา (Regular Passport)

(๔) หนังสือเดินทางหมู่ (Collective Passport)

การออกหนังสือเดินทางแต่ละประเภทมีระเบียบแตกต่างกันไป แล้วแต่วัตถุประสงค์และสถานะของผู้เดินทาง สำหรับข้าราชการที่เดินทางไปราชการ ศึกษา หรือ ธุกิจ และนักเรียนทุนรัฐบาล หรือทุนขององค์การระหว่างประเทศที่ทางราชการเป็นผู้ดำเนินการขออนุญาตนั้นให้ กระทรวงการต่างประเทศจะพิจารณาออกหนังสือเดินทางให้โดยไม่ต้องส่งคำร้องไปให้กรมตำรวจสอบก่อน แต่ทั้งนี้ จะต้องมหนังสือจากส่วนราชการเจ้าสังกัดหรือที่เกี่ยวข้อง ขอไปเป็นทางการ ส่วนนักเรียนทุนส่วนตัวและบุคคลธรรมดาโดยทั่วไป กระทรวงการต่างประเทศจะต้องส่งคำร้องไปให้กรมตำรวจสอบก่อน เมื่อได้รับตอบไม่ขัดข้องมาแล้วจึงจะดำเนินการออกหนังสือเดินทางให้ได้

การยื่นคำร้องขอหนังสือเดินทาง จะต้องยื่นต่อกองการกงสุลกระทรวงการต่างประเทศ และมีพิธีการที่จะต้องดำเนินการ คือ

(๑) ยื่นคำร้อง ๒ ชุด พร้อมด้วยสำเนาทะเบียนบ้าน ๒ ชุด และรูปถ่าย จำนวน ๕ รูป ถ้าเป็นกรณีขอต่ออายุหนังสือเดินทาง จำนวน ๓ รูป

(๒) ต้นฉบับคำร้องปีตอากรแสตมป์ ๒๐ สตางค์ และต้นฉบับหนังสือสัญญา
รับรองปีตอากรแสตมป์ ๕.๒๐ บาท ข้าราชการที่ไปศึกษาหรือทำงานโดยทุนรัฐบาลไทย
และนักเรียนทุนรัฐบาลไทย ไม่ต้องมีสัญญารับรอง

(๓) สำเนาทะเบียน ถ้าผู้ร้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดให้นำสำเนา
ทะเบียนบ้านจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่มาแสดงด้วย ถ้าผู้ร้องเป็น
ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครและธนบุรีก็ผ่อนผันให้คัดจากสำเนา
ทะเบียนที่ทางราชการมอบไว้ให้ก็ได้ แต่จะต้องมีการรับรองสำเนาโดยเจ้าบ้าน หรือ
ผู้ยื่นคำร้อง และเวลามายื่นคำร้อง จะต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านที่ทางราชการมอบไว้
ให้ขึ้นมาให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบด้วย

(๔) รูปถ่ายจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) เป็นรูปถ่ายหน้าตรง ขนาด ๔.๕ คูณ ๖ ซม.

(ข) ไม่สวมหมวก เว้นแต่ความจำเป็นทางศาสนา

(ค) ไม่สวมแว่น ยกเว้นแว่นสายตาสั้นที่สวมประจำเป็นปกติ และไม่
กำบังนัยน์ตาและคิ้วทั้งสองข้าง

(ง) เบื้องหลังภาพเป็นสีขาว

(จ) เป็นรูปที่ถ่ายมาไม่เกิน ๖ เดือน

(ฉ) ต้องไม่เป็นรูปถ่ายที่ถ่ายซ้ำมาจากรูปอื่น (reproduction)

(๕) ผู้ร้องที่ต้องนำคำร้องไปให้กรมตำรวจตรวจสอบ เมื่อยื่นคำร้องแล้ว ต้อง
รอรับคำร้อง ๑ ชุด แล้วนำไปส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลที่เกี่ยวข้องเพื่อรอรับการ
ตรวจสอบและสอบสวน

เมื่อกฎกระทรวงตรวจสอบไม่ขัดข้องแล้ว จึงจะนำหนังสือแจ้งผลการตรวจ
สอบมามอบให้เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศ พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมการ
ออกหนังสือเดินทาง จำนวน ๑๐๐ บาท แล้วถือใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐานเพื่อ
มาขอรับหนังสือเดินทางในเมื่อพ้นกำหนด ๓ วันทำงาน หลังจากที่ได้นำหนังสือแจ้ง
ผลการตรวจสอบจากกรมตำรวจมามอบให้ไว้

สำหรับอายุของหนังสือเดินทาง ตามปกติกระทรวงการต่างประเทศจะออกหนังสือเดินทางมีอายุใช้ได้ ๒ ปี นับตั้งแต่วันออกให้แก่บรรดาพ่อค้าและประชาชนคนธรรมดา แต่ในกรณีนักเรียนที่มีไค้อยู่ในความดูแลของ ก.พ. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๘ ให้กระทรวงการต่างประเทศออกให้มียอายุใช้ได้เพียง ๑ ปี ทั้งนี้เพราะปรากฏว่า มีนักเรียนส่วนตัวนอกความดูแลของ ก.พ. เป็นจำนวนมาก เมื่อไปอยู่ในต่างประเทศแล้ว ไม่ค่อยตั้งใจเล่าเรียนและประพฤติตนไปในทางที่จะนำความเสื่อมเสียมาสู่ประเทศชาติและประชาชนคนไทยเป็นส่วนรวม ทางราชการจึงจำเป็นต้องวางมาตรการป้องกันโดยออกหนังสือเดินทางให้เพียงระยะเวลาสั้น แต่ก็สามารถที่จะขอต่ออายุได้อีก นอกจากนั้น เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๑๑ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้ขยายระยะเวลาการออกหนังสือเดินทาง และต่ออายุหนังสือเดินทางให้แก่เด็กนักเรียนที่ไปศึกษาในสหรัฐอเมริกา นอกความดูแลของ ก.พ. จาก ๑ ปี เป็นปีครึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขจัดปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับเรื่องอายุของวิชาที่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของสหรัฐจะออกให้แก่เด็กนักเรียนเหล่านั้น

ผมเข้าใจว่า ท่านทั้งหลายที่อยู่ ณ ที่นี้ ส่วนมากคงจะไปทำการศึกษากันคนละหลายปี และคงจะต้องมีการขอต่ออายุหนังสือเดินทางกันในต่างประเทศด้วย ดังนั้น ท่านควรจะได้ระวังคอยตรวจดูอายุของหนังสือเดินทางอยู่เสมออย่าปล่อยให้ขาดอายุเสีย เมื่อพบเห็นว่า ยังมีอายุเหลืออยู่อีกเพียง ๒-๓ เดือน ก็ควรรีบดำเนินการขอต่ออายุโดยทันที ผู้ที่เป็นนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ขอให้ยื่นคำร้องขอผ่านสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน แต่ถ้าประเทศที่ท่านไปศึกษานั้นไม่มีสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน ก็ให้ขอต่ออายุได้ที่สถานทูตหรือสถานกงสุลโดยตรง ในกรณีท่านที่เป็นนักเรียนทุนส่วนตัวนอกความดูแลของ ก.พ. เวลายื่นคำร้องขอต่ออายุหนังสือเดินทาง จะต้องมียหลักฐานแสดงผลการศึกษาจากโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ไปแสดง เพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าหน้าที่สถานทูตหรือสถานกงสุลด้วย ถ้าเป็นผู้ที่ตั้งใจเล่าเรียนดี มีความประพฤติดี สถานทูตหรือสถานกงสุลก็จะพิจารณาต่ออายุให้อีก ๑ ปี หรือปีครึ่ง ดังเช่นที่ออกให้ในครั้งแรก

หนังสือเดินทางไทยมีระเบียบการและคำแนะนำพิมพ์อยู่ที่หลังปก หนังสือเดินทางคันซ้าย ซึ่งปรากฏว่า ผู้เดินทางหลายท่านไม่ได้สังเกตเห็น หรือไม่สนใจที่จะอ่านดู ผมจึงเห็นสมควรที่จะอ่านให้ท่านทั้งหลายฟัง ณ ที่นี้

(๑) หนังสือเดินทางไทยนั้น เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจในราชอาณาจักรไทย หรือ เจ้าพนักงานทูตหรือกงสุลไทย ณ ต่างประเทศเป็นผู้ออกและต่ออายุ

(๒) หนังสือเดินทางนั้น โดยปกติให้มีอายุใช้ได้สองปี นับตั้งแต่วันที่ออกให้ครั้งแรก เมื่อหมดอายุลงจะขอต่ออายุอีกได้ แต่เมื่อรวมเวลาเข้าด้วยกันแล้วต้องไม่เกินสี่ปีนับตั้งแต่วันที่ได้ออกให้ในครั้งแรก เมื่อครบสี่ปีแล้ว หรือไม่มีที่ว่างสำหรับตรวจลงตราอีก ต้องขอให้ออกฉบับใหม่

(๓) หนังสือเดินทางนั้นใช้สำหรับเดินทางไปยังประเทศที่ได้ระบุไว้ในหน้า ๔ เท่านั้น แต่จะขอให้เพิ่มชื่อประเทศอื่น เพื่อที่จะเดินทางไปอีกก็ได้ การที่มีหนังสือเดินทางไว้เช่นนั้นไม่เป็นการยกเว้นที่ผู้ถือจะต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับว่าด้วยคนเข้าเมืองอันใช้อยู่ในประเทศที่ระบุไว้นั้น หรือ จะต้องได้รับการตรวจลงตราในกรณีที่ต้องมี

(๔) หนังสือเดินทางซึ่งมีชื่อและคำนิรूपพรรณ ของภรรยา รวมอยู่ด้วยนั้น ภรรยาจะใช้เดินทางโดยลำพังไม่ได้

(๕) ผู้เยาว์ที่มีอายุเกินกว่า ๑๕ ปี จะต้องหนังสือเดินทางสำหรับตนโดยเฉพาะ

(๖) คนสัญชาติไทยที่อยู่ในต่างประเทศ ควรจดทะเบียนไว้ที่สถานทูต หรือ สถานกงสุลไทยที่ใกล้ที่สุด เพื่อความสะดวกในการที่เจ้าหน้าที่จะได้ดูแลให้ความคุ้มครองช่วยเหลือในกรณีเหตุฉุกเฉิน เมื่อจะเปลี่ยนที่พำนักหรือเดินทางไปจากประเทศที่พำนักอยู่ ควรแจ้งให้สถานทูตหรือสถานกงสุลทราบ

(๗) หนังสือเดินทางเป็นเอกสารอันมีค่า ไม่ควรให้ตกไปอยู่ในมือของบุคคลอื่น ห้ามแก้ไขเพิ่มเติมข้อความอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าสูญหายหรือถูกทำลายผู้ถือต้องแจ้งเหตุโดยพลันให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๑ ที่ใกล้ที่สุดทราบ

ในกรณีเช่นนี้ เจ้าพนักงานจะออกหนังสือเดินทางให้ใหม่ก็ต่อเมื่อได้สอบสวนโดยถี่ถ้วนแล้ว

(๘) หนังสือเดินทางนั้น เป็นทรัพย์สินของรัฐบาลไทย และอาจเรียกคืนเมื่อใดก็ได้

ในเรื่องนี้ ผมใคร่ขอถือโอกาสเรียนชี้แจงเพิ่มเติมบางประการ เพื่อให้ท่านทั้งหลายได้ทราบความโดยกระจ่างชัด คือ

๑) มีผู้เดินทางหลายท่านเข้าใจผิดว่า เมื่อหน้าในหนังสือเดินทางหมด คือ ไม่มีที่ว่างสำหรับการตรวจลงตราอีก เจ้าหน้าที่สถานทูตสถานกงสุลจะสามารถเพิ่มหน้ากระดาษให้ได้เป็นพิเศษ นั้น เป็นการไม่ถูกต้อง เพราะตามระเบียบการบ่งไว้ว่า ต้องขอให้ออกหนังสือเดินทางฉบับใหม่

๒) การขอเพิ่มชื่อประเทศอื่นลงในหนังสือเดินทางเพื่อที่จะเดินทางไปยังประเทศนั้นต่อไป นั้น ต้องเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทยและเป็นประเทศที่มีได้ อยู่ในค่ายคอมมิวนิสต์ สถานทูตสถานกงสุลจึงจะพิจารณาเพิ่มชื่อให้ มิฉะนั้นแล้ว จะต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงการต่างประเทศก่อนจึงจะเพิ่มได้

๓) การจดทะเบียนไว้ที่สถานทูตหรือสถานกงสุลไทยของคนสัญชาติไทยที่อยู่ในต่างประเทศนั้น จะเป็นผลดีแก่ผู้จดทะเบียนในเรื่องราวใด ๆ เกิดขึ้นและตนต้องการจะได้รับความช่วยเหลือจากสถานทูตสถานกงสุล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับนักเรียนทุนส่วนตัวนอกความดูแลของ ก.พ. มีแบบรายงานตัวที่จะต้องกรอกแล้วส่งไปยังสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในประเทศที่ตนเข้าไปอยู่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เดินทางไปถึงประเทศนั้น

๔. การเก็บรักษาหนังสือเดินทางนั้น ควรจะได้กระทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง และควรจะค้นหาโดยละเอียดละเอียดเสียก่อนที่จะไปแจ้งการสูญหาย หรือถูกขโมยต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่น แล้วจึงจะนำเอาใบแจ้งความนั้นไปแจ้งให้เจ้าหน้าที่สถานทูตสถานกงสุลทราบต่อไป ในกรณีถ้าหนังสือเดินทางชำรุดหรือถูกทำลายไปบ้างบางส่วนก็ดี ขอให้ส่งซากของหนังสือเดินทางนั้นไปให้สถานทูตสถานกงสุลด้วย

เมื่อกล่าวถึงเรื่องหนังสือเดินทางแล้วยังมีสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นของคู่กันกับหนังสือเดินทาง คือ "การตรวจลงตรา" หรือที่เรียกกันว่า "วีซ่า" (visa) ซึ่งควรจะกล่าวให้ทราบไว้ด้วย

การตรวจลงตรา หรือ วีซ่า คือ การอนุญาตที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของประเทศหนึ่ง ให้แก่คนต่างด้าว หรือคนของอีกประเทศหนึ่ง เดินทางเข้าไปยังประเทศของตนด้วยวิธีการประทับตราอนุญาตลงในหนังสือเดินทางหรือบางประเทศออกใบคูปองให้เป็นพิเศษต่างหากโดยไม่ประทับตราลงในหนังสือเดินทาง และในทั้งสองกรณีนี้ มีการกำหนดอายุของการตรวจลงตราไว้ด้วย ตามทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการตรวจลงตรา คือ เจ้าหน้าที่สถานทูตหรือสถานกงสุลของประเทศนั้น ๆ ที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ แต่มีการตรวจลงตราอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า "การตรวจลงตราให้กลับ" (Re Entry Visa) คือ การอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ในประเทศให้คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในประเทศ ซึ่งประสงค์จะเดินทางออกไปนอกประเทศชั่วคราวระยะเวลานั้น กลับเข้ามาอีก โดยไม่ต้องไปขอรับการตรวจลงตราจากสถานทูตหรือสถานกงสุลของประเทศนั้นในต่างประเทศ

ฉะนั้น ตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่า การเดินทางไปต่างประเทศนั้น เมื่อมีหนังสือเดินทางแล้ว ก็ยังเดินทางไปไม่ได้ จะต้องไปขอรับการตรวจลงตรา จากสถานทูตหรือสถานกงสุลของประเทศที่เราจะเดินทางไปเสียก่อน การตรวจลงตรานี้ แต่ละประเทศก็มีระเบียบของตนแตกต่างกันไป บางประเทศเมื่อสถานทูตหรือสถานกงสุลได้รับคำร้องแล้วก็อาจใช้กลุ่ยพินิจตรวจลงตราให้ได้โดยทันที บางประเทศสถานทูตหรือสถานกงสุลต้องรายงานขออนุมัติไปยังกองตรวจคนเข้าเมืองของตนก่อน นอกจากนี้ แบบคำร้องขอรับการตรวจลงตราก็มีข้อความที่ต้องกรอกขแจ้งแตกต่างกัน บางแห่งก็เรียกอุปถัมภ์ประกอบคำร้องด้วย บางแห่งถึงกับต้องพิมพ์พยานนามอีกด้วย

การตรวจลงตราเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการเดินทางระหว่างประเทศที่ประชาชนพลเมืองของแต่ละประเทศจะเดินทางไปมาหาสู่กันได้โดยสะดวก ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามหาทางทำความเข้าใจยกเลิกระเบียบการตรวจลงตราหนังสือเดินทางระหว่างกัน ทั้งนี้ โดยมีให้กระทบกระเทือนถึงความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ

สำหรับประเทศไทย เราได้ทำความตกลงยกเลิกระเบียบการตรวจลงตราให้แก่ผู้ถือหนังสือเดินทางทูต และหนังสือเดินทางราชการเท่านั้น ไว้กับประเทศต่างๆ รวม ๑๒ ประเทศ คือ

- (๑) เยอรมันตะวันตก
- (๒) อิตาลี
- (๓) อิสราเอล
- (๔) เนเธอร์แลนด์
- (๕) ลุกเซมเบิร์ก
- (๖) เบลเยียม
- (๗) สวีเดน
- (๘) นอร์เว
- (๙) เดนมาร์ก
- (๑๐) ฟิลิปปินส์
- (๑๑) มาเลเซีย
- (๑๒) สิงคโปร์

ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่ถือหนังสือเดินทางทูต หรือหนังสือเดินทางราชการของ ไทย จึงสามารถเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ได้โดยไม่ต้องมีการตรวจลงตรา

ส่วนผู้ที่ถือหนังสือเดินทางธรรมดา นั้น มีอยู่ ๔ ประเทศที่เขายอมยกเว้น การตรวจลงตราให้แก่ผู้ถือหนังสือเดินทางธรรมดาของไทย คือ เยอรมันตะวันตก สวีเดน นอร์เว และ เดนมาร์ก ดังนั้น ผู้ถือหนังสือเดินทางธรรมดาของไทย จึงสามารถจะเดินทางเข้าไปในประเทศเหล่านี้ได้โดยไม่ต้องมีการตรวจลงตรา ทั้งนี้ เพราะกฎหมายของประเทศดังกล่าวนี้ ได้ยกเว้นระเบียบการตรวจลงตราให้

การเดินทาง

ถึงที่ท่านทั้งหลายทราบที่อยู่แล้วว่า ในปัจจุบัน การเดินทางอาจจะทำได้ทั้งโดยทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ แต่โดยที่ผมเชื่อว่า ท่านทั้งหลายคงจะเดินทางโดยทางเครื่องบินด้วยกันทุกท่าน ฉะนั้น เรื่องการเดินทางที่ผมจะพูดในวันนี้ จึงเป็นเรื่องการเดินทางโดยทางอากาศ คือ โดยทางเครื่องบิน เท่านั้น

การที่บุคคลใดจะเดินทางไปต่างประเทศนั้น ย่อมเป็นธรรมดาที่จะต้องมีการเตรียมตัวในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสิ่งสำคัญและจำเป็นคงจะกล่าวต่อไป

(๑) หนังสือเดินทาง ซึ่งท่านทราบแล้วว่า คืออะไร แต่ผมใคร่ขอกล่าวย้ำ ณ ที่นี้อีกว่า ก่อนที่ท่านจะเดินทาง โปรดตรวจสอบอายุของหนังสือเดินทางและตรวจสอบชื่อประเทศต่างๆ ที่ท่านประสงค์จะเดินทางไป ด้วยว่า เรียบร้อยถูกต้องดีหรือไม่ และในขณะเดียวกัน ท่านจะต้องตรวจว่า ท่านมีวีซ่า หรือการตรวจลงตราครบถ้วนแล้วหรือยัง ในเรื่องเกี่ยวกับวีซ่า บริษัทสายการบินที่ท่านจะเดินทางสามารถเป็นผู้แนะนำและช่วยเหลือท่านได้เป็นอย่างดี ท่านต้องการวีซ่าประเภทใดสำหรับประเทศใด หรือท่านจำเป็นต้องมีวีซ่าหรือไม่ ทั้งนี้ ท่านควรจะได้จัดเตรียมสิ่งต่างๆ ดังกล่าวนั้นให้เรียบร้อยเสียแต่เนิ่นๆ เพื่อให้เป็นที่แน่ใจว่า ท่านอยู่ในฐานะที่พร้อมที่จะเดินทางได้ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้

(๒) ตัวเครื่องบิน ในเรื่องตัวเครื่องบินนี้ เมื่อท่านจะกำหนดการเดินทางไปต่างประเทศ ท่านควรจะต้องศึกษาเส้นทางของทางของสายการบินที่ท่านประสงค์จะใช้เดินทางให้แน่นอนตรงตามความประสงค์ของท่านก่อน เสร็จแล้วก็ส่งจองที่นั่งและซื้อตัวเครื่องบินตามกำหนดวันเวลาที่ท่านต้องการ โดยถ้าจะมีการหยุดแวะที่ใดบ้าง และจะบินต่อในวันใด โดยเครื่องบินใด ไปยังจุดหมายแห่งใดแล้วก็ต้องขอให้ตัวแทนบริษัทการบินนั้นจัดการให้เป็นที่เรียบร้อยด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดอุปสรรคใด ๆ ขึ้นได้

(๓) ใบสำคัญรับรองปลูกฝีฉีดวัคซีน เป็นเอกสารสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ท่านจะต้องนำติดตัวไปในการเดินทางด้วย ใบสำคัญรับรองการปลูกฝีฉีดวัคซีนนี้ ต้องเป็นไปตามแบบขององค์การอนามัยโลก ซึ่งต้องเป็นใบสำคัญระหว่างประเทศ หากผู้ใดไม่มีติดตัวไปด้วย เมื่อเดินทางไปถึงประเทศใดแล้ว ทางราชการของประเทศนั้นอาจจะไม่ยอมให้ท่านเข้าเมืองก็ได้ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่นั่นอาจจะทำการปลูกฝี และฉีดวัคซีนให้ท่าน แล้วจะนำตัวกักไว้ในค่านักโรคนกว่าจะพ้นระยะปลอดโรค จึงจะปล่อยให้ออกมาได้ บางประเทศนอกจากจะต้องการใบรับรองปลูกฝีฉีดวัคซีนแล้ว เขายังต้องการใบรับรองการฉีดวัคซีน ป้องกันไข้เหลืองด้วยถ้าท่านเดินทางมา หรือผ่านมาจากดินแดนที่มีโรคไข้เหลืองระบาดอยู่ ใบสำคัญรับรองการปลูกฝีฉีดวัคซีนนี้จะขอรับได้จากสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

๑. กองควบคุมโรคติดต่อ กรมอนามัย วังเทเวศน์
๒. แผนกแพทย์ กองตรวจคนเข้าเมือง ถนนสาทร
๓. หน่วยแพทย์ แผนกตรวจคนเข้าเมือง ท่าอากาศยานดอนเมือง
๔. สถานเสาวภา
๕. กองควบคุมโรคติดต่อฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพ ฯ ใบสำคัญเหล่านี้มีอายุใช้ได้ดังนี้

ไขัทรพิษ

จะเริ่มมีผลใช้ได้หลังจากที่ได้รับการปลูกฝีมาแล้ว ๘ วัน สำหรับผู้ที่ได้รับการปลูกฝีซ้ำ จะมีผลใช้ได้ทันทีจากวันที่ปลูกซ้ำนั้น ใบสำคัญนี้มีอายุใช้ได้ ๓ ปี

อหิวาตกโรค

จะเริ่มมีผลใช้ได้หลังจากที่ได้รับการฉีดวัคซีนมาแล้วครบ ๖ วัน และมีอายุใช้ได้ ๖ เดือน ผู้ที่ได้รับการฉีดวัคซีนซ้ำในขณะที่ใบรับรองนั้นยังมีอายุใช้ได้อยู่ ใบรับรองนั้น จะมีอายุต่อไปอีก ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับการฉีดวัคซีนซ้ำนั้น

จะเริ่มมีผลใช้ได้เมื่อได้รับการฉีกวัคซีนป้องกันไข้เหลืองมาแล้วครบ

๑๐ วัน และมีอายุใช้ได้ ๖ ปี

(๔) เสื้อผ้าและของใช้ที่จำเป็น ควรนำไปสำหรับพอใช้ในระหว่างการเดินทางและในระยะเวลาที่ไปถึงใหม่ๆ เพราะบริษัทการบินอนุญาตให้ผู้โดยสารชั้นหนึ่งมีน้ำหนักสำหรับขนของฟรีได้ ๓๐ ก.ก. และชั้นประหยัดหรือชั้นทัศน اجرได้เพียง ๒๐ ก.ก. เท่านั้น ถ้าหากมีน้ำหนักเกินกว่านั้น บริษัทจะคิดค่าน้ำหนักที่เกินไปในราคาก่อนขึ้นแพงมาก เพราะเขาคิดตามระยะทางที่จะเดินทาง ฉะนั้น จึงควรต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ไว้ด้วย

(๕) เครื่องทองรูปพรรณ สำหรับท่านสุภาพสตรีที่จะนำเครื่องทองรูปพรรณติดตัวไปใช้ส่วนตัวในต่างประเทศ ตามประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๐๙ กำหนดให้นำติดตัวออกไปได้เท่าที่เป็นของใช้ส่วนตัวโดยสุจริต และตามสมควรแก่ฐานานุรูปซึ่งในทางปฏิบัติ เจ้าพนักงานศุลกากรจะให้นำไปได้เป็นมูลค่าไม่เกิน ๑ หมีนบาท หากจะนำไปมากกว่ากำหนดนั้น จะต้องขออนุญาตต่อกระทรวงการคลังก่อน

(๖) เงินติดตัวที่จะนำไปใช้ระหว่างการเดินทาง ท่านควรมีเงินสดติดตัวไปใช้ในระหว่างการเดินทางหรือเมื่อไปถึงใหม่ๆ บ้าง และตามระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทย ท่านจะนำไปได้ดังนี้

เงินไทยจำนวนไม่เกิน ๕๐๐ บาท

เงินตราต่างประเทศที่เป็นธนบัตร จำนวนไม่เกิน ๑๕๐ เหรียญ

อเมริกันหรือ ๕๐ ปอนด์สเตอร์ลิง

หากประสงค์จะนำไปมากกว่านั้น จะต้องขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทย โดยผ่านทางธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะนำไปในรูปของเช็คเดินทาง (Traveller's cheque) หรือตราฟต์ (Draft) ก็ได้ ผู้ที่ฝ่าฝืนระเบียบนี้ จะถูกยึดเงินที่นำออกไป และอาจถูกปรับอีก ๔ เท่า ของจำนวนเงินที่ลักลอบนำออกไป หรืออาจจะถูกจำคุกด้วย

ส่วนการนำเงินเข้าไปยังประเทศต่าง ๆ นั้น ประเทศส่วนมากไม่มีข้อจำกัด
จะนำเข้าไปเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้ แต่ก็มีบางประเทศที่ห้ามนำเงินตราของตนเข้า
ประเทศ เช่น อังกฤษ อินเดีย และพม่า คือ บางประเทศห้ามมิให้นำเข้าเลย บาง
ประเทศอนุญาตให้นำเข้าโดยจำนวนจำกัด ซึ่งท่านควรจะได้ศึกษาดูว่า ประเทศที่
ท่านจะไปนั้นมีระเบียบเกี่ยวกับเรื่องนี้ประการใดบ้าง

เมื่อเรื่องการเตรียมตัวเสร็จแล้ว ก็เป็นเรื่องของการเดินทางสำหรับการเดิน
ทางโดยทางเครื่องบิน ผู้โดยสารควรจะไปถึงสนามบินล่วงหน้าก่อนเวลาที่เครื่องบิน
จะออกอย่างน้อยหนึ่งชั่วโมง เมื่อไปถึงแล้ว ต้องนำตัวเครื่องบิน หนังสือเดินทาง
ใบสำคัญรับรองการปลูกฝีฉีดวัคซีน และ กระเป๋าเดินทางไปมอบให้เจ้าหน้าที่บริษัท
การบินที่ Check-in Counter ของสายการบินที่ท่านจะเดินทางไป พร้อมด้วยเงิน
ค่าธรรมเนียมในการใช้สนามบิน จำนวน ๒๐ บาท และขอบัตรขาออก (Embarkation
Card) มากรอก เพื่อเตรียมไว้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองตรวจ เมื่อเจ้าหน้าที่
บริษัทการบินตรวจและชั่งน้ำหนักของเสร็จแล้ว ก็จะคืนตัวเครื่องบิน พร้อมด้วยบัตร
สำหรับรับกระเป๋าเดินทางและสิ่งของต่างๆ ของท่านที่ใส่ไปในเครื่องบินตามจำนวน
ชิ้นของสิ่งของเหล่านั้น รวมทั้งหนังสือเดินทาง และใบสำคัญรับรองการปลูกฝีฉีด
วัคซีนให้แก่ท่าน ครั้นแล้วกระเป๋าเดินทางและสิ่งของต่างๆ ของท่านก็จะถูกยกไป
ให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจ ต่อจากนั้นท่านก็ต้องนำหนังสือเดินทางไปให้เจ้าหน้าที่
ตรวจคนเข้าเมืองตรวจประทับตราขาออกลงในหนังสือเดินทาง เมื่อเรียบร้อยแล้ว ก็
เป็นอันเสร็จพิธีการต่างๆ คงเหลือแต่การรอเวลาที่เจ้าหน้าที่บริษัทการบินจะเรียกให้
ไปขึ้นเครื่องบิน ซึ่งส่วนมากบริษัทต่างๆ มักจะเรียกให้ผู้โดยสารของตนไปขึ้นเครื่อง
บินก่อนเวลาที่เครื่องบินกำหนดออกประมาณ ๓๐—๒๐ นาที ซึ่งเป็นหน้าที่ของท่าน
ที่จะต้องคอยสังเกตดูป้ายสัญญาณ หรือคอยฟังคำประกาศเรียกทางเครื่องกระจายเสียง
ให้ดี เพื่อมิให้มีการตกเครื่องบิน และในระหว่างรอคอยเวลาจะขึ้นเครื่องบินอยู่นี้
ท่านควรจะถือโอกาสตรวจทบทวนดูว่า ตัวเครื่องบิน บัตรรับกระเป๋าเดินทาง หนังสือ

เดินทางและใบสำคัญรับรองการปลูกฝิ่นตัวอักษร อยู่เรียบร้อยครบถ้วนหรือไม่ เพื่อ
มิให้เกิดเรื่องยุ่งยากขึ้นในภายหลัง สิ่งเหล่านี้ ท่านควรจะปฏิบัติทุกครั้งเมื่อมีการ
เดินทาง

การเดินทางสำหรับระยะทางไกล ๆ เช่นไปยุโรป หรืออเมริกัน เครื่อง
บินมักจะต้องแวะลงเติมน้ำมันเชื้อเพลิง และรับส่งผู้โดยสารเป็นระยะ ๆ ไป ใน
ระหว่างที่เครื่องบินแวะลงจอดนี้ ผู้โดยสารก็จะมีโอกาสลงจากเครื่องบินมาเปลี่ยนอิริ-
ยาบด หรือหาเครื่องดื่มรับประทาน รวมทั้งการเข้าห้องน้ำเพื่อล้างมือ ล้างหน้าและ
อื่น ๆ ด้วย ซึ่งในการนี้ ท่านควรมีเศษสตางค์อเมริกัน หรืออังกฤษไว้สำหรับทป
หรือเป็นค่าใช้จ่ายบริการดังกล่าวนี้ด้วย เพราะสนามบินบางแห่งท่านจะต้องเสียเงินเพื่
การนี้ มิฉะนั้น ท่านจะต้องประสบปัญหายุ่งยากหรือต้องเสียเงินมากเกินควรไป โดย
ปกติ เครื่องบินมักจะจอดอยู่ ประมาณ ๔๕—๖๐ นาที แล้วก็จะบินต่อไป

ในการเดินทางโดยทางเครื่องบินนี้ ผู้โดยสารคนใดจะแวะหยุดพักการเดิน
ทาง (break journey) ที่เมืองใดตามเส้นทางของสายการบินก็ได้ แต่ที่สำคัญก็คือ
จะต้องแจ้งให้บริษัทการบินทราบล่วงหน้าในเวลาซื้อตั๋วเครื่องบินเพื่อ บริษัทจะได้จัด
การสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ไว้ และเมื่อแวะพักที่เมืองใดแล้ว ก่อนจะออกเดินทางต่อไป
ควรจะไป confirm ตัวเครื่องบินกับตัวแทนบริษัทการบินในเมืองนั้น ในโอกาสแรก
ที่จะทำให้เป็นที่แน่นอนว่า ท่านจะมีที่นั่งในเครื่องบินที่จะเดินทางต่อไป มิฉะนั้น
เมื่อถึงวันเดินทางและเครื่องบินไม่มีที่ว่างแล้ว ท่านจะลำบาก

เมื่อถึงสนามบินของประเทศจุดหมายปลายทางของท่านแล้ว สิ่งที่จะต้องทำ
ก็คือการกรอกบัตรขาเข้าและแบบฟอร์มศุลกากรเพื่อแจ้งปริมาณเงินตรา และของมีค่า
รวมทั้งของที่ต้องห้ามต่าง ๆ ที่จะนำเข้าประเทศ ซึ่งพนักงานประจำเครื่องบินจะมอบ
ให้ก่อนที่เครื่องบินจะร่อนลงสู่พื้นดิน เพื่อท่านจะได้แสดงต่อเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้า
เมือง และเจ้าหน้าที่ศุลกากร พร้อมกับหนังสือเดินทาง นอกจากนั้นท่านยังจะต้อง
แสดงใบสำคัญรับรองการปลูกฝิ่นตัวอักษรให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขด้วย เมื่อได้ผ่าน

การตรวจสอบต่าง ๆ แล้ว ท่านก็จะได้รับหนังสือเดินทาง และใบสำคัญรับรองการ
ปลูกฝังจิตวิญญาณขึ้น ต่อจากนั้น ท่านก็จะขอรับกระเป๋าท่องเที่ยวและสิ่งของต่าง ๆ จาก
เจ้าหน้าที่บริษัทการบิน โดยแสดงขั้วบัตรรับกระเป๋าท่องเที่ยว ขึ้นให้เจ้าหน้าที่นั้น ผมใคร่
ขอเรียนเตือนว่าตอนนั้น โปรดอย่าลืมเศษเงินที่ปัดไว้จ่ายให้แก่พนักงานยกกระเป๋าท่องเที่ยวและ
สิ่งของอื่น ๆ ตามธรรมเนียมด้วย

นอกจากนั้น โปรดอย่าลืมว่า ท่านควรจะไปจดทะเบียนไว้ที่สถานทูตหรือ
สถานกงสุลที่ใกล้ที่สุด ตามระเบียบการข้อ ๖ ของหนังสือเดินทางด้วย ถ้าท่านอยู่
ต่างจังหวัด ท่านก็อาจจะใช้วิธีเขียนหนังสือไปขอจดทะเบียนก็ได้

คำแนะนำของผมเกี่ยวกับเรื่องหนังสือเดินทาง และการเดินทาง เป็นอัน
จบลงแต่เพียงนี้ และผมขอถือโอกาสนี้ อาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยได้โปรดประทาน
พร และคุ้มครองปกป้องรักษาให้ท่านทั้งหลายจงเดินทางไปถึงที่หมายโดยสวัสดิภาพ
และประสบความสำเร็จในการศึกษาของท่านจงทุกประการ

ตนทำดี

ดีชอบตอบสนอง

ตนทำชั่ว

ชั่วก็ปองสนองให้

ดีหรือชั่ว

เฉพาะตัวเราทำไว้

คนอื่นไซ้

ช่วยได้ที่ไหนมี

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาพระสุเมรุ นายกำธร จิตร์กุล ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๓๐ มีนาคม ๒๕๑๒

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

~~หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา~~

